

71 Цо кЕлхьардохуш ду вай вешан мостагЕх а,
вай цадезачеран куьйгех а.

72 Цо вайн дайх кьинхетам а бина,
Шен беа барт дагахь латта а бина –

73 вайн дега ИбрахИме йина чIагЮ.
Дала ИбрахИме ваIда дина,
74 вай мостагЕх кЕлхьардохур ду аьлла,
цхьаннах а ца кхоьруш, вайга Шена гIуллакх дайтархьама,
75 дуьненахь йоккху хан
Цунна хьалха цЕна а, дика а яккхийтархьама.

76 Ткъа хьох, сан жиманиг, Веза Воккхачун пайхамар эр ду,
хIунда аьлча хьо Везачу Элана хьалха вогIуш хир ву,
Цунна некъ кечбеш,
77 Цуьннан халкъана церан кЕлхьардовлар
къиношна гечдарца дуйла хоуьйтуш.

78 Вайн Делера болу кIорга безам бахъана долуш,
лакхара йолу серло санна Верг вай долчу вогIур ву,
79 Иожаллин боданехь Iаш берш серлабахархьама а,
машаран новкъа вайн когаш бахархьама а».

⁸⁰ Жима бер доккха хуьлуш а, синан доьналлица чIагIлуш а дара. Иза акхачу, адам кIезиг долчу меттехь Iаш дара Исраилан халкъана гIуллакх дал ша хиллалц.

*Иийса дуьнен чу валар
(Маттай 1:18-25)*

2 ¹ Оцу деношкахь Август цЕ йолчу паччахьера ома делира, Рим-пач-хьалкхера массо а адам дIаязде аьлла. ² Сири-махкахь Куьрна мехкан куьйгалхо волчу хенахь, адамиьн дуьххьарлера дIаяздар дара иза. ³ Цун-дела хIора а ша схьаваьллачу гIала вахара дIаязвала.

⁴ Юсуп а вахара Галилайн махкарчу Назарт-гIалара ЯхIуд-махка Дауд-паччахь винчу Байтлахам-гIала, хIунда аьлча иза Даудан цIийнах схьа-ваьлла вара. ⁵ Иза, доьзалхочух йолу а, шеца захало дийцина йолу а Ма-рем а эцна, дIаязвала воьдуш вара. ⁶ Уьш Байтлахамехь болуш доьзалхо дуьнен чу волу хан тIекхечира. ⁷ Марема кIант вира, шен дуьххьарлера доьзалхо. Цо иза, дIа а хьарчийна, шаьш чохь долчу божалан хьавьди чу виллира, хIунда аьлча царна хьешан цIа чохь меттигаш ца кхаьчнера.

Иуй а, маликаш а

⁸ Оцу махкахь араьх буйсанна шайн жаш лардеш Иуй бара. ⁹ ЦЕххьана царна хьалха Везачу Элан малик хIобьтира, Везачу Элера долчу нуьраца

^{1:76} Малъаки 3:1. ^{1:79} ЕшаI-ЯхIу 9:2.

уьш серла а бохуш. ЧIогIа кхерабелира Иуй. ¹⁰ Малико элира цаьрга: «Кхера ма лолаш! Со шуьга массо а адам даккхийден долу хаза кхаь ба-хьаш деана! ¹¹ Тахана Даудан гIалахь дуьнен чу ваьлла шу кЕлхьардохург, Веза Эла волу Дала леррина Кьобалвинарг. ¹² ХIара билгало ю шуна: ДIа-хьарчийна Бер карор ду шуна хьавьди чохь».

¹³ ЦЕххьана маликана улло стигалара вуно доккха маликийн эскар доьссира. Цара, Далла хастамаш а беш, бохура:

¹⁴ «Лакхарчу стигалшкахь Далла хастам бу!

Дуьнен тIехь Дела реза волчу адамашна машар бу!»

¹⁵ Маликаш стигала хьаладевлча, Иуша вовшашка элира: «Байтлахаме а дахана, цигахь хIун хилла хьовса деза вай, вайга Везачу Эло байитинарг хIун хаам бу».

¹⁶ Уьш цига сихонца бахара. Царна карийра Марем а, Юсуп а, хьавьда-нахь Иуьллу Бер а. ¹⁷ Бер гиначу цара дийцира, Цунах болу шайга бинчу хаамах лаьцна. ¹⁸ Массо а ладугIуш верг цецваьллера Иуша дийцинчунна. ¹⁹ Ткъа Марема дерриг а хезнарг шен даг чохь латтадора. ²⁰ Иуй юхабирзи-ра, Далла хастам а беш, хIунда аьлча царна хезнарг а, гинарг а малико цаьрга ма-аллара хиллера.

Иийса Далла хьалха хIомтар

²¹ БорхIалгIачу дийнахь кIант хадо везаш вара. Цуьннан цЕ Иийса тил-лира. И цЕ цунна малико, иза ненан кийра а вале, тиллина яра.

²² Муса-пайхамаран товрат-хьехамаш тIехь яздина ма-хиллара, церан цЕна хуьлу Iадатан хан тIекхаьчча, Марем а, Юсуп а, Иийса а эцна, Яру-шалайме деара Иза Везачу Элана хьалха хIотто. ²³ ХIунда аьлча Везачу Эло товрат тIехь тIе-ма-диллара: «Муьлхха а дуьххьарлера боьрша бер Везачу Элана лерина хила деза». ²⁴ Цул сов, ши кхокха я кьоркхокха, бен а бейтина, сагIа даккха дезара, Везачу Эло товратехь ма-аллара.

²⁵ Цу хенахь Ярушалаймехь ШамIа цЕ йолуш цхьа стаг вара. Иза чIо-гIа Делах кхоьруш а, дика лелаш а, Исраилан халкъана синтем хиларе са-туьйсуш а стаг вара. Делан Са а дара цуьнца. ²⁶ Цунна Делан Синера хаам бара, Везачу Эло леррина Кьобалвинарг галлалц, иза лийр вац аьлла. ²⁷ Делан Сино валийра иза Делан цIийнан керта. Мареммий, Юсуппий, жима Иийсай цига баьхкича, Иийсана тIехь, Дала товратахь тIе ма-дилла-ра, гIуллакх дан, ²⁸ ШамIас, Иийса куьйгаш тIе схьа а эцна, Далла хастам а беш, элира:

²⁹ «ХIинца, Айхьа ма-аллара, садалар атта долуш,

Хьайн лай волу со дIахецахьа, Хьалдолу Эла,

³⁰ хIунда аьлча сан бIаьргашна гира адамаш кЕлхьардоху дерг,

³¹ Ахь массо а халкъашна хьалха кечдина долу.

^{2:21} Iамальяр 12:3; Лака 1:31. ^{2:23} Арадаккхар 13:2, 12. ^{2:22-24} Iамальяр 12:6-8.

³² Иза кхечу къаьмнашна Дела гучувакхаран серло а ю,
Хьан Исраилан халкъан сий а ду!»

³³ Дай-наний чІогІа цецдаьллера шайн кІантах лаьцна ШамІас дий-
цинчух. ³⁴ ШамІас Деле дийхира, уьш къобалбе аьлла. Беран нене Марем
це элира:

«ХІара бер Дала къобалдина ду,
Исраилан халкъана юкъара дукхахберш
хІаллакьхилархьама а, кІелхьарбахархьама а.
ХІара Бер Дала елла билгало хир ю,
амма Кхунна резабочурш а хир бу.

³⁵ Иштга, дукхачу адамийн дагахь дерг гучудер ду.

Амма хьан дог, тур чекхдаьккхича санна, баланехь хир ду».

³⁶ Кхузахь яра Ашаран цІийнах а йолуш, шегахь Делера хаам болуш
йолу Панулан йоІ Іайнаь. Иза вуно къанъелла яра. Майрачуьнца ворхІ
шо бен цхьаьна даьккхина яцара иза. ³⁷ Важа йолу хан йисина Іаш як-
кхинера цо. ХІинца цуьнан дезткъе диь шо дара. Иза, Делан цІийнан
кертара дІа ца йолуш, дийнахь а, буса а Далла марханашца а, доІанашца а
гІуллакх деш яра. ³⁸ Оцу хенахь царна тІеена, цо, Далла баркалла а бо-
хуш, Ярушалайм паргІатъяккхаре сатуьйсучу нахе оцу Берах лаьцна
дуьйцура.

³⁹ Юсуп а, Марем а Везачу Эло тІедиллина гІуллакх дина а даьлла,
шайн Галилай-махкарчу Назарт-гІала юхадирзира. ⁴⁰ Ткъа Бер, де дийне
мел дели, синца чІагІлуш а, хьекъал тІекхеташ а, кхуьш дара, Дела дика
а дара Цуьнца.

Жима Иийса Ярушалаймехь

⁴¹ ХІора шарахь цуьнан да-нана Пасахьд олучу дезачу дийнахь Яру-
шалайме доьдура. ⁴² Иштга КІентан шийтта шо кхачча а, дезчу дийнахь
Ярушалайме, лам тІе хьалабевлира уьш, шайн Іедалехь ма-хиллара.
⁴³ Дезде чекхдаьлча, уьш цІа богІуш, Иийса Ярушалаймехь висира. Де-
ний-нанний иза ца хиира. ⁴⁴ Царна моьттура Иза кхечаьрца схьавогІуш
ву. Цхьана дийнахь некъ бинчул тІаьхьа, Иза гергарчаьргахь а, беззачаьр-
гахь а леах буьйлабелера уьш. ⁴⁵ Иза ца карийча, Ярушалайме юхабаьх-
кира уьш, Иза лобхуш. ⁴⁶ Кхо де даьлча, карийра царна Иза Делан цІий-
нан кертахь. Іеламчу нахана юкъахь Іаш вара Иза, цаьрга ладоьгІуш а,
хеттарш деш а. ⁴⁷ Массо а ладугІуш берш цецбуьйлура Цуьнан кхетамах
а, Цо лучу жобпех а. ⁴⁸ Да-нана цецдаьллера, Иза цигахь а гина. Нанас
хаьттира Цуьнга: «КІант, хІара хІун ду ахь тхобца деш дерг? Хьан да а, со а
чІогІа сагатдеш, Хьо лобхуш лелаш ма ду».

^{2:32} ЕшаІ-ЯхІу 42:6; 49:6; 52:10. ^{2:39} Матгай 2:23. ^{2:41} Арадаккхар 12:1-27; Карла-
баьккхинарг 16:1-8.

⁴⁹ «Аш хІунда лобху Со? – хаьттира Цо. – Шуна ца хаьара, Со Сайн
Да волчохь хила везаш вуйла?» ⁵⁰ Амма уьш ца кхийтира Цо аьллачу
дешнех.

⁵¹ Иза цаьрца Назарте схьавеара. Цара бохург деш, царна муьтІахь
вара Иза. Ткъа нанас дерриг а хилларг шен даг чохь латтадора. ⁵² Иий-
са воккха хуьлуш а, хьекъалца совволуш а вара. Цунна Дела а, нах а
реза бара.

Яхььяс хьехам бар

(Матгай 3:1-12; Марк 1:1-8; Яхьья 1:19-28)

3 ¹ Тибар паччахь волу пхийтталгІа шо долчу хенахь, Понти Пулат
ЯхІуд-махкахь мехкан куьйгалхо волуш, ХІарод Галилайхь куьй-
галхо волуш, цуьнан ваша Пилап и санна Итурейхь а, Трахонехь а
куьйгалхо волуш, ткъа Лусан Абали цІе йолчу меттигехь куьйгалхо во-
луш, ² динан коьрта дай бара Іанна а, Кайба а. Оцу шарахь яьссачу арахь
Закрин кІанте Яхььяга Делера хаам хилира. ³ Цул тІаьхьа Яхьья Йор-
дан-хин бердаш тІехь болчу махкахула вогІура. Цо кхайкхам бора нахе:
«Далла тІе а дерзий, шаш хих чекхдахийта, Деле шайн къиношна геч-
дайтархьама», – бохуш. ⁴ Цуьнан хьехамех лаьцна ЕшаІ-ЯхІу-пайхама-
ро яздина:

«Яьссачу аренгахь кхойкхучун аз хезаш ду:

„Везачу Элана некъ кечбе!

Нисде Цунна хьалха некъан тачанаш!

⁵ ХІора тогІи хьалаюзур ю,

хІора лам а, гу а охьахедар бу.

Харц некъаш нислур ду,

добхнарш шарлур ду.

⁶ Массарна а гур ду

Дала адамаш кІелхьардахар!»

⁷ Хих чекхбахийта баьккинчу нахе Яхььяс бохура: «Шу лаьхьанан кІор-
нел а чІогІа зуламе адамаш ма ду! Хьан бина шуьга, тІедогІучу къематан
дийнахь кІелхьардовла деза аьлла, хаам? ⁸ Шу Далла тІедирзина делахь,
шайн дахарехь иза гайта. „Тхан да ИбрахІим ву“, – алий, тоам ма бе. Ас
боху шуьга, Делан таро ю оцу Юхкучу тІулгехь а ИбрахІимна тІаьхье ян.
⁹ Орамашна тІехула диг хьалаайина ду: хІора шена тІе пайден болу стом
ца латтош долу дитт, хада а дой, цІера юккъе кхуссу».

¹⁰ «Ткъа хІун де оха?» – бохуш хоьттура наха.

¹¹ Яхььяс жоп лора: «Шен ши коч йолчо цхьа а йоцучунна цхьаь дІало,
шен яа хІума йолчо изза де».

^{2:52} Шамгьал 2:26; Кицанаш 3:4. ^{3:4-6} ЕшаІ-ЯхІу 40:3-5 (Грекийн). ^{3:7} Матгай 12:34;
23:33. ^{3:8} Яхьья 8:33. ^{3:9} Матгай 7:19.

¹² Ял йоккхуш берш а богIура шаьш хих чекхбахийта. «Устаз! – хоьтту-ра цара, – оха хIун дан деза?»

¹³ «Нахера совнаха ял ма яккха», – бохура цо цаьрга.

¹⁴ Темалоша хаьттира цуьнга: «Оха хIун дан деза?»

Яхъяс жоп делира: «Нуьцкъах нахера хIуманаш схьа ма яха, бехке во-пург бехке ма ве, шайн алапах тоам бе».

¹⁵ Адам цхьана хIумане сатуьйсуш Iара, массеран дагахь дара: «Дала леррина Къобалвинарг вуй теша Яхъя?» ¹⁶ Яхъяс бохура цаьрга мас-саьрга а: «Ас шу хих чекхдоху, амма сол нуьцкъалниг воIур ву шуна, со Цуьнан мачийн бахтарш дIадаста а хьакъ вац. Цо Делан Синах дузор а ду, цIерца а дахчор ду шу. ¹⁷ Цуьнан карахь кIа ору баьхьа бу, хьаьттахь долу кIа, цIан а дина, цIа чу схьагулдархьама. Ткъа кегаш цкъа а дIайовш йо-цучу цIера юкьахь ягор ю Цо».

¹⁸ Оцу дешнашца а, кхин дуккха а кхидолчу тIедожоршца а халкъе хаза-чу кхоах лаьцна хаамаш бора Яхъяс. ¹⁹ Цу хенахь Яхъяс бехке вира мах-кана тIехь куьйгалла деш волу ХIарод, шен вешин зуда ХIародад ялийна аьлла а, кхин а цуьнгара даьлла зуламаш бахъанехь а. ²⁰ ХIарода шегара девлачу зуламашна тIе кхин цхьаь а туьйхира: цо Яхъя чувовлира.

Иийса хих чекхваккхар
(Маттай 3:13-17; Марк 1:9-11)

²¹ Схъавеанарг массо а хих чекхвоккхуш, Иийса а ваьккхира. Иза доIа дан хIоьттира – стигал еллаелира. ²² Иийсана тIе Делан Са доьссира кхо-кханан суьртехь. Стигалара аз хезира: «Хьо ву Сан хьоме КIант! Хьоьца бу Сан лаам!»

Иийсан дай
(Маттай 1:1-17)

²³ Иийсан ткъе итт шо гергга дара, Иза Делах лаьцна хьехамаш бан во-лавелча.

Иза, массарна ма-моттара, Юсупан кIант вара,
ткъа Юсуп Iелин кIант вара,

²⁴ Iела Маттатан вара,

Маттат Левин вара,

Левин Мелхин,

Мелхи Яннай,

Яннай Юсупан,

²⁵ Юсуп Маттит-ЯхIун,

Маттит-ЯхIу Амосан,

Амос Нахьуман,

Нахьум Элсин,

Элси НагIайн,

²⁶ НагIай Махъатан,

Махъат Маттит-ЯхIун,

Маттит-ЯхIу ШамIин,

ШамIа Юсахан,

Юсах Йовдин,

²⁷ Йовди Йохъанан,

Йохъан Решан,

Реша Зурбабелан,

Зурбабел Шалтаалан,

Шалтаал Неран,

²⁸ Нера Мелхин,

Мелхи Адин,

Ади Къосаман,

Къосам Iелмадин,

Iелмади Iаьран,

²⁹ Iаьр ЮшаIан,

ЮшаI ЭлиIазаран,

ЭлиIазар Йораман,

Йорам Маттатан,

Маттат Левин,

³⁰ Леви ШимIин,

ШимIа ЯхIудан,

ЯхIуд Юсупан,

Юсуп Йонаман,

Йонам Элььякъиман,

³¹ Элььякъим Мелин,

Мели Минадин,

Минади Маттетан,

Маттет Натин,

Ната Даудан,

³² Дауд Юшаян,

Юшай Iабадин,

Iабади БоIазан,

БоIаз Салманан,

Салман Нахъшонан,

³³ Нахъшон Iамминадабан,

Iамминадаб Адманан,

Адман Раман,

Рам Хьаьранин,

^{3:12} Лака 7:29, ^{3:19, 20} Маттай 14:3, 4; Марк 6:17, 18. ^{3:22} Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 3:17; Марк 1:11; Лака 9:35.

Хьацрани Парасан,
 Парас ЯхIудан,
 34 ЯхIуд Якъубан,
 Якъуб Исхьакхан,
 Исхьакх Ибраhиман,
 Ибраhим Тахьиран,
 Тахьир Нахьиран,
 35 Нахьир СерагIан,
 СерагI Рахьун,
 Рахьу ПалагIан,
 ПалагI Иебаран,
 Иебар Селахьан,
 36 Селахь Къаиман,
 Къаим Арпахшадан,
 Арпахшад Шимин,
 Шима Нохьин,
 Нохьа ЛемакIан,
 37 ЛемакI Матушалахьан,
 Матушалахь ХIанохан,
 ХIанох Ярадан,
 Ярад Махьаллалан,
 Махьаллал Къаиман,
 38 Къаим Эношан,
 Энош ШатIин,
 ШатIа Адаман,
 ткъа Адам — Делан кIант вара.

Иийса зер

(Маттай 4:1-11; Марк 1:12, 13)

4 ¹Делан Синах вуьззина веара Иийса Йордан-хи тIера. Делан Сино Иза яьссачу метте дIавигира. ²Цо шовзткъа де-буьйса даьккхира цу меттехь. Оцу шовзткъа дийнахь-бусий Иза волчоьхь иблис дара, ХIара зуьйш. Ерриг и хан йоккхуш Иийсас хIума ца йиьнера. Эххар а мацвеллера Иза.

³Иблисо элира Цуьнга: «Хьо Делан КIант велахь, хIокху тIулге бепиг хила ала».

⁴Иийсас жоп делира: «„Деккъа баьпкахь вазарх лаьтгаш дац стеган дархар“, — аьлла, яздина ду».

⁵Юха, лаккхарчу метте хьала а ваьккхина, бIаьрган негIар тухучу ханна дуьненахь мел йолу пачхьалкхаш гайтира Цунна иблисо. ⁶ТIаккха иблисо элира: «Хьуна лур ду ас оцу пачхьалкхашна тIехь олалла дар а, церан

сийлалла а, хIунда аьлча иза дерриг а Дала сайна даларна, сайна луучунна дIадала йиш ю сан. ⁷И дерриг Хьан хир ду, нагахь санна Ахь суна, Далла санна, Иибадат дахь».

⁸Амма Иийсас элира: «Яздина ду: „Везачу Далла бен ма де Иибадат, Цунна бен гIуллакх а ма де!“»

⁹Иблисо Иийса Ярушалайме а вигина, Делан цIийнан тхов буьххье хьалаваьккхира. «Хьо Делан КIант велахь, — элира иблисо, — кхузара чукхоссало. ¹⁰Яздина ма ду: „Дала шен маликашка Хьох лаьцна ома дийр ду, Хьо леррина ларве“ — аьлла. ¹¹Кхин а яздина ду: „Цара Хьо шайн куьйгаш тIехь дIахьур ву, тIулгахь ког ца тасаболуьйтущ“».

¹²Амма Иийсас цунна жоп делира: «„Хьайн Веза Дела зе ма гIерта“, — аьлла, яздина ду».

¹³Иийса зийна а даьлла, иблис дIадахара, юха шен аьтто баллалц.

Иийса Галилайхь хьехамаш бан волало

(Маттай 4:12-17; Марк 1:14, 15)

¹⁴Иийса, Делан Синан ницкъ Шеца болуш, Галилай-махка юхавеара. Цунах лаьцна берриг махкахь дуьйцуш дара. ¹⁵Церан гуламан цIеношкахь нахана хьеха волавелира Иза. Массара а хеставора Иза.

Иийса Назарт-ГIалахь тIе ца оьцу

(Маттай 13:53-58; Марк 6:1-6)

¹⁶Ша кхиинчу Назарт-ГIала веара Иийса. Далла леринчу шовтан дийнахь, гуттар а Ша ма-варра, жуьгтийн гуламан цIа чу веара Иза, Дала делла Йозанаш деша. ¹⁷Цунна схьаделира ЕшаI-ЯхIу-пайхамаро яздина, хьарчийна тептар. И схьа а даьстина, оьшу меттиг схьа а лехна, дIадийшира Цо:

¹⁸ «Везачу Элан Са дагца ду Сан.

Цо со къобалвина дела,
 мискачу нахана Шех лаьцна хаза кхаь бан.

Цо со хаам бан ваийтина:
 чубоьхкинарш паргIат а бохур бу,
 бIаьрзечарна серло а лур ю.

Со ваийтина ву Iазапехь берш мукъабаха,

¹⁹ Везачу Эло Ша нахана дика болх бен йолу хан дIахайита».

²⁰И дешна а ваьлла, тептар дIа а хьарчийна, цIа чохь гIуллакх дечу стаге дIаделира Цо. Юха Иийса оьхахира. Чохь верг массо а Кхуьнга схьахьожуш вара. ²¹Иийсас элира: «Тахана кхочушхилла хIокху тептар тIехь яздинарг, шуна иза хезачу хенахь».

^{4:4} Карлабаьккхинарг 8:3.

^{4:8} Карлабаьккхинарг 6:13. ^{4:10}, ¹¹ Забур 90:11, 12. ^{4:12} Карлабаьккхинарг 6:16.

^{4:18}, ¹⁹ ЕшаI-ЯхIу 61:1, 2 (Грекийн).

²²Массо а, ХIара кьобалвеш, цецваьллера Цуьнан багара схьадолучу дикачу дешнех. Наха вовшашка хоьттура: «Юсупан кIант ма ву Иза?» – бохуш.

²³ТIаккха Иийсас элира: «Аша эр ду Соьга, олуш ма-хиллара: „Лор, ай-хьа-хьайна дарба де“. Цу тIе а доьгIна, аш ала мега: „Тхуна хезнера Кьапар-намеьх хилларг. Кхузахь, Хьо кхиинчу гIалахь, изза де“, – аьлла». ²⁴Юха Иийсас тIетуьйхира: «Ма-дарра бакъ ду: ша схьаваьллачу махкахь пайхамар тIеобцуш ца хилар. ²⁵Бакъбал боху Ас шуьга: ЭлияхIу-пайхамаран заманахь дукха бисина Iаш зударий бара Израилехь. Цу хенахь кхаа шарахь до-гIа а ца деана, мацалла хIоьттинера берриг а махкахь. ²⁶Амма оцу зударшна цхьанна а тIе ца веанера ЭлияхIу, цхьаь йошчунна. Иза ЦIадан-махкара Сарпатера ийсина Iаш йолу зуда яра. ²⁷Дуккха а дIа ца йоьрзу чкъуран цамгар йолуш нах бара Израилехь ЭлишаI-пайхамар волчу хенахь. Амма оцу нахах даьIнех цхьа сирийхо НаIаман воцург цхьа а цIан ца велира».

²⁸И дешнаш хезча, оцу цIа чохь волу массо а, оьгIавахана, ²⁹хьалаиккхира. Цара Иийса гIали чуьра араваьккхира. И гIала тIехь лаьттачу лома йистте схьа а валийна, Иза Iинна чукхосса гIерташ бара уьш. ³⁰Амма Иийса, нахана юккъехула а ваьлла, Шен некъахула дIавахара.

*Жинаша хьийзош волу стаг
(Марк 1:21-28)*

³¹Галилай-махкарчу Кьапарнам цIе йолчу гIала веара Иийса. Далла леринчу шоьтан дийнахь нахана хьехамаш бора Цо. ³²Массо а, цецволий, Цо дечу кьамеле ладоьгIуш Iара, хIунда аьлча шатайпа ницкъ болуш дара Цуьнан кьамел. ³³Гуламан цIа чохь жинаша талхийна цхьа стаг вара. Оцу стага мохь хьаькхира: ³⁴«ХIей, Хьан хIун гуллакх ду тхобца Назартара Иийса? Тхо хIаллакдан веана Хьо? Суна хаьа Хьо мила ву – Делан Везаниг!» – бохуш.

³⁵Иийсас омра дира жине: «ДIасаца! Цунна чуьра арадала!» – аьлла. Цу нахана юккъехь и стаг охьа а тоьхна, цунна чуьра жин араделира, цу стагана зен а ца деш.

³⁶Массо а наха, чIогIа цецбевлла, вовшашка хоьттура: «И хIун хьехам бу? Жинаш, Цуьнан омре ладугИий, стагана чуьра арадовлу. Царна тIехь олалла до Цо», – бохуш. ³⁷Иийсах лаьцна оцу махкахь массо а меттеш дуьйцуш дара.

*Иийсас дукха адам тодо
(Маттай 8:14-17; Марк 1:29-34)*

³⁸Иийса, гуламан цIа чуьра ара а ваьлла, ШамIа волчу цIа вахара. ШамIин стуннана дагар долуш Гуьллуш яра. Иийсага цунна дарба де аьлла,

^{4:24} Яхьья 4:44. ^{4:25} Сулим 17:1. ^{4:26} Сулим 17:8-16. ^{4:27} Сулим 5:1-14. ^{4:32} Маттай 7:28, 29.

дехнера. ³⁹Оцу зудчунна тIехула а хIоьттина, дагаре дегIах дIакъаста аьлла, омра дира Цо. Дагар дIаделира, и зуда, хьала а гIаьттина, кхарна хьошалла дан йолаелира.

⁴⁰Сарахь, малх чубузучу хенахь, цомгуш болу массо а нах балийра Иийсана тIе. Царна хIоранна тIе куьйгаш а докхуш, дарба дира Цо. ⁴¹Дуккахдолчу адамех жинаш дIакъаьстира: «Хьо Делан КIант ву!» – бохуш, маьхьарий а детташ. Иийсас царна иза ала ца магадора, хIунда аьлча царна хаьбара Иза, Дала леррина Кьобалвинарг вуйла.

*Иийсас ЯхIуд-махкахь хьехамаш бо
(Марк 1:35-39)*

⁴²ШолгIачу дийнахь, Гуьйранна, цхьа а адам доцучу метте вахара Иза. Амма нах Иза леха хIиттира, ткъа И волчу а баьхкина, уьш Иза сацо гIерташ бара, шаьш долчуьра дIацавахар а доьхуш. ⁴³Амма Иийсас элира: «Делан Олаллех лаьцна хаза кхаь баржош, кхечу меттигашка а кхача везаш ву Со, хIунда аьлча Со оцу балхана ваийтина ву».

⁴⁴ЯхIуд-махкахь тайп-тайпанчу меттигашка а воьдуш, гуламан цIе-ношкахь нахана хьехамаш бора Цо.

*Иийсан дуьхьарлера мурдаш
(Маттай 4:18-22; Марк 1:16-20)*

5 ¹Цкъа Гансарт цIе йолчу Iомана йистехь лаьтташ вара Иийса. Дукха адам дара Цунна гонах гулделла, тIе теIаш, Делера долчу даше ладогIархьама. ²Иийсана берда тIехь ши жима хинкема гира. Царна чуьра охьабиссина чIерийлецархой шайн бойнаш цIаньеш бара. ³ТIаккха тIевахана цхьана хинан кеманан дега, ШамIе, Ша берда йистера кеман тIехь жимма дIавига элира Цо. Юха оцу кеманна чу а хиина, нахана хьехам бан волавелира Иза.

⁴Шен кьамел чекхдаьлча, Цо ШамIе элира: «Хи кIорга долччига дIадахийта кема! Цигахь шайн бойнаш чутаса, чIерий лецархьама!»

⁵ШамIас жоп делира: «Лоруш волу Устаз! Буйсанна сахиллалц болх бина оха сийсара, амма хIумма а ца лаьцна. Делахь а, Ахь аларна, бой чум тосур ю ас». ⁶Бойнаш чутесча, цара вуно дукха чIерий лийцира. И бойнаш этгIал чIогIа дукха чIерий дара царна чохь. ⁷ШамIагIара кхечу кеманна тIехь болу шайн накъостий, куьг а ластийна, схьакхайкхира. Уьш схьабаккхича, шина а кеманна тIе чIерий хьаладехира цара. И чIерий дукха долуш, хинан кеманаш бухадахал чIогIа дуьзина дара. ⁸ШамIа-Кипас, и ган а гина, Иийсан когашка а воьжна, дехар дира: «Эла! ДIагIохьа кхузара, кьинош летийна стаг ву-кх со!»

⁹И лещна чIерий гина, ШамIа а, цуьнан накъостий а чIогIа цецбевлла бара. ¹⁰Иштта цецваьлла вара Зевадин ши кIант, Якъуб а, Яхьья а – ШамIин

^{5:1-3} Маттай 13:1, 2; Марк 3:9, 10; 4:1. ^{5:5} Яхьья 21:3. ^{5:6} Яхьья 21:6.

накъостий. Иийсас элира ШамIе: «Кхера ца оьшу! ХIинца дуйна ада-
мийн синош лецархо хир ву хьо».

¹¹ Кеманаш берда тIе хьала а даьхна, шадерг цигахь а дитина, Иийсана тIаьхьахIиттина дIабахара уьш.

Иийсас дIа ца йоьрзу чкьуран цамгар йолу стаг тово
(Маттай 8:1-4; Марк 1:40-45)

¹² Цкъа цъхана гIалахь вара Иийса. Оцу гIалахь вехаш вара цъха стаг, дIа ца йоьрзу йолу чкьуран цамгар йолуш. Иийса шена гича, Цунна хьалха гора вьожна, дийхира оцу стага: «Эла! Хьайна лиьча, со товийр вара-кх Ахь», – аьлла.

¹³ ДIакховдийна, цунах дIа а Iоьгтина, Иийсас элира: «Суна лаьа хьо то-
вала! ЦIанло!» Оцу сохьта цу стеган дегI цIанделира. ¹⁴ Юха Иийсас элира цуьнга: «Кхунах лаций цъхьангге хIумма а ма дийцалахь. Ткъа хIинца ва-
ха а гIой, хьо динан дега гайта. Муса-пайхамаро тIе ма-диллара, Далла лерина сагIанаш даха. Хьо товаларан тоьшаллина хир ду иза нахана хьалха».

¹⁵ Амма Иийсах лаьцна хабар шуьйра даьржаш дара массо а меттехула. Цунна тIе дукха адам догIура: Цуьнга ладогIа а, дарбанаш дайта а. ¹⁶ Ткъа Иийса кест-кеста адам доцучу метте дIа а вьодий, Деле доIанаш деш Iара.

Иийсас дегIан дола ца далуш волу стаг тово
(Маттай 9:1-8; Марк 2:1-12)

¹⁷ Цкъа Иийса нахана хьобхуш волчу хенахь, И волчу цIа чохь динан куьйгалхой бара. Царах цъхаберш парушкой¹ бара, вуьш Iелам нах бара. Уьш Галилай-мехкан а, ЯхIуд-мехкан а мел йолчу гIаланашкара а, Ярушалаймера а баьхкинера. Нахана дарбанаш лелорхьама, Иийсаца Везачу Элан ницкъ бара. ¹⁸ ДегIан меженаш лела а ца луш, меттахь Iуьллуш волу цомгуш стаг валош цъха нах баьхкира. ЦIа чу а ваьхьна, иза Иийсана хьал-
ха вилла гIергаш бара уьш. ¹⁹ Амма цIенна гонахьа дукха нах хиларна, иза чувохьийла а ца хилла, и цомгуш стаг а эцна, тхов тIе хьала а бевлла, ний-
са болчу цу тхов Iуьрг а даьккхина, цIа чу биссира уьш. Цомгуш верг шен мотт-гIайбица нахана юккъе а веана, Иийсана хьалха охьавиллира цара. ²⁰ Церан Шех тешар а гина, Иийсас элира: «ДоттагIа! Хьан къинош-
на гечдина», – аьлла.

²¹ Tаккха Iелам наха а, парушхоша а шайн дагахь бохура: «И ма Iеса къамел ду Цо деш дерг. Иза мила ву? Къиношна гечдан хьенан бакьо ю, цъха Дела воцучун?»

²² Амма Иийсас, церан дог-ойла хууш, элира: «Иштта ойланаш хIунда йо аш? ²³ ХIун ду атта ала: „Хьан къиношна гечдина“, я „Хьала а гIат-
тий, дIагIо“? ²⁴ Амма Суна лаьа шуна хайита Адамийн КIентан дувьнен

^{5:14} Iамалгяр 14:1-32.

чохь къиношна гечдан олалла дуйла», – аьлла, цомгуш волчу стаге Цо элира: «Ас боху хьобьга, хьала а гIаттий, хьайн мотт-гIайба схьа а эций, цIа гIуо!»

²⁵ Оцу сохьта и цомгуш верг, хьала а гIаьттина, шен мотт-гIайба схьа а эцна, цIа вахара, Далла хастамаш а беш. ²⁶ Чохь берш инзарбевллера. Де-
ле болчу ларамах дегнаш дуьзна, цара бохура: «Вайна тахана гинарг инза-
ре тамашийна хIума ду!»

Левига тIекхайкхар
(Маттай 9:9-13; Марк 2:13-17)

²⁷ Цул тIаьхьа, ара а ваьлла, схьавогIуш, ял йоккхуш волу, Леви цIе йо-
лу цъха стаг гира Иийсана. Леви ял схьагульеш болчеран бун чохь Iаш ва-
ра. Иийсас элира цуьнга: «Суна тIаьхьхе схьавола!» ²⁸ Леви, дерриг охьа а тесна, Иийсана тIаьхьхе дIавахара.

²⁹ Левис шен цIахь Иийсана доккха той хIоттийра. Дукха адам дара ци-
гахь. Ял йоккхуш берш а, кхин нах а бара цаьрца хIума юуш. ³⁰ Парушхо-
ша а, Iеламчу наха а, резабоцуш, Иийсан мурдашка бохура: «И муха мегар
ду? Ял йоккхуш болчу а, къинош летийна болчу а нахаца дууш, молуш ма
ду шу?»

³¹ Царна жоп луш, Иийсас элира: «Могуш болчарна лор оьшуш вац,
цомгуш болчарний бен. ³² Бакъахьара лелачаьрга кхайкхам бан ца ве-
ана Со, къинош летийначаьрга метта а дуйлий, Далла тIедерза ала
веана».

Марха кхабарх лаьцна
(Маттай 9:14-17; Марк 2:18-22)

³³ Юха цара элира Иийсага: «Яхьбян мурдаш кест-кеста марха кхобуш
а, ламаз деш а бу, иштта бу парушхойн мурдаш а, ткъа Хьан мурдаш дууш
а, молуш а бу».

³⁴ Иийсас царна жоп делира: «Масала, зуда ялийна меттиг хилча, зуда
ялош волчун накъостий, и стаг шайна юкьахь мел ву, марха кхобур дуй,
шаьш гIайгIане хилар гойтуш? ³⁵ Цъха хан а еана, и зуда ялийнарг дIавиг-
ча, тIаккха даарх, маларх херабевлла, сингаттаме хир бу уьш».

³⁶ Юха Иийсас царна цъха хьекъале дустар далийра: «Цъхаммо а ширачу
духар тIе, керлачу тIера схьа а яьккхина, йома латор яц, хIунда аьлча кер-
ла духар а дохор ду, ширачу духар тIехь керла йома товр яц. ³⁷ Цъхаммо а
керла чагIар ширачу пIаьлдиг чу ца дутту, хIунда аьлча и пIаьлдиг а бе-
тIар бу, чагIар а Iенар ду. ³⁸ Керла чагIар керлачу пIаьлдиг чу дотта деза.
³⁹ Цъхаммо а шира чагIар а мела, юха керланиг мер дац, хIунда аьлча цо
эр ду: „Шираниг гIолехь ду“».

^{5:30} Лака 15:1, 2.

СадоГучу шобтан дийнахь буъртигаш схьадахар
(Маттай 12:1-8; Марк 2:23-28)

6 ¹Цкъа шобтан дийнахь кIа дийначу арахула схьавагIуш вара Ийса. Цуьнан мурдаш, кIен кенаш схьа а дохуш, хьекха а деш, буъртигаш дууш бара. ²И гиначу цхьаболчу парушхоша элира: «И хIун ду аш деш дерг? Дала кхоблинчу шобтан садоГучу дийнахь дан мегаш доцу гIуллакх хIунда до аша?»

³Ийсас царна жоп делира: «Аша ца дешна Дауд-паччахьо ша а, шен накъостий а мацбелча, динчух лаьцна? ⁴Иза Делан цIа чу а веана, Далла къобалдина долу бепиг схьа а эцна, ша а диина цо, шеца болчу накъосташна а делла. Ткъа и бепиг динан дайшна бен даа мегаш ца хилла».

⁵КхидIа а Ийсас элира: «Адамийн КIант Дала кхоблинчу шобтан денна тIехь а Эла ву».

Ийсас куьг заIап долу стаг тово
(Маттай 12:9-14; Марк 3:1-6)

⁶Цкъа кхечу шобтан дийнахь, гуламан цIа чу а веана, нахана хьехам беш вара Ийса. Цигахь аьтту куьг заIап долуш цхьа стаг вара. ⁷Парушхой а, Iелам нах а чIогIа Ийса тергалвеш бара, Далла леринчу шобтан дийнахь Цо дарба до я ца до хьобжуш, юха Иза бехке вархьама. ⁸Ийсана церан дагахь дерг хаьара. Цо элира куьг заIап долчу стаге: «Хьала а гIаттий, массарна хьалха дIахIотта». Важа, хьалха а ваьлла, дIахIоттира. ⁹ТIаккха Ийсас элира цаьрга: «Ас хобтту шуьга: хIун боху бакъоно, Далла леринчу шобтан дийнахь я дика, я вон хIун дан мегаш ду? Стеган дахар кIелхьардаккха я иза хIаллакдан?» ¹⁰ТIаккха массаьрга а хьабжна, цхьа а вист ца хилча, Цо элира куьг заIап долчу стаге: «Схьакховдаде хьайн куьг!» Вукхо куьг схьакховдийра — иза тоделира.

¹¹Парушхой а, Iелам нах а, оьгIазлонна кхехка а кхехкаш, шайна юкьахь къамелаш деш бара, Ийсана хIун дийр дара бохуш.

Шийтта векал харжар
(Маттай 10:1-4; Марк 3:13-19)

¹²Ишттачу цхьана дийнахь лам тIе хьалавелира Ийса Деле доIа дан. Ерриг буьйса яьккхира Цо Деле доIанаш деш. ¹³ШолгIачу дийнахь Цо, Шен мурдаш схьа а кхайкхина, царна юкьара шийтта хаьржира. Царах Цо векалш элира. Уьш бара: ¹⁴ШамIа, шех тIаьхьа Ийсас Кипа аьлла цIе тиллинарг, цуьнан ваша Iандар, Якъуб, Яхььа, Пилап, Барталамай, ¹⁵Маттай, ТIама, ХIалпайн кIант Якъуб, ШамIа, ша тIелаьцнарг тIе-вирзина кхочушдан гIертарг, ¹⁶Якъубан кIант ЯхIуд, иштта шех ЯхIуд-Искархо олу, тIаьхьа ямартхо хилларг а.

^{6:1} Карлабаьккхинарг 23:25. ^{6:3, 4} Шамьал 21:1-6.

Ийсас дукха нахана хьехам бар а, дарбанаш дар а
(Маттай 4:23-25)

¹⁷Ийса Шен векалшца, лам тIера чувуссуш, нийсачу меттехь сецира. Цигахь Кхуьнан мурдаш а, кхин дуккха а нах бара ЯхIуд-махкара а, Ярушалаймера а, хIордан йистерачу Цора а, ЦIадан а цIе йолчу гIаланашка-ра. ¹⁸Уьш Ийсага ладогIа а, шайна дарбанаш дайта а баьхкинера. Харцжинаша хьийзош болчу нахана дарба дира Цо. ¹⁹ХIора а Ийсах куьг Iотта гIерташ вара, хIунда аьлча Кхунах схьаболучу ницкъо царна дарба дора.

Нахана хьалха лараме хетарг хийцар
(Маттай 5:1-12)

²⁰Шен мурдашка а хьабжна, Ийсас элира:

«Дала декъала до шу, къенаш,
хIунда аьлча Делан Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь ду шу.

²¹ Дала декъала до шу, хIинца меца дерш,
хIунда аьлча тIейогIучу хенахь дуьзна хир ду шу.
Дала декъала до шу, хIинца доьлхуш дерш,
хIунда аьлча тIейогIучу хенахь доьлур ду шу.

²²Дала декъала до шу, нахана шу ца дезачу хенахь, цара шу лоьхкучу хенахь, шу сийсаздеш, цIе бехьечу хенахь, Адамийн КIантах шу тешна дела. ²³И де тIекхаьчча, халхадийла, самукъане хила, хIунда аьлча йоккха ял хир ю шуна стигалшкахь. Иштта харцо лелош церан дай пайхамаршца а хилла.

²⁴ Амма къа ду шун, хьолахой,
хIунда аьлча хIинца синтеме ду шу.

²⁵ Къа ду шун, хIинца дуьзнарш,
хIунда аьлча тIейогIучу хенахь меца хир ду шу.

Къа ду шун, хIинца доьлуш дерш,
хIунда аьлча тIейогIучу хенахь шун бIаьргех хин тачанаш
оьхур ду.

²⁶Къа ду шун наха шух лаьцна диканиг олуш хилча, хIунда аьлча иштта харцпайхамарш церан дайша а хестийна».

Далла хьалха лараме хетарг гайтар
(Маттай 5:38-48; 7:12; 7:1-5)

²⁷«Амма шуьга, Соьга ладугIучаьрга, боху Ас: Шайн мостагIий беза, шайш ца дезачарна диканиг де, ²⁸шайна неIалт кхайкхош берш декъалбе, шайна халахетар дечарах лаций доIанаш де. ²⁹Хьайна цхьана бесни тIе тIара тоьхнехь, важа бесни кIел хIоттае. Нагахь санна цхьаммо хьан

^{6:22} 1 Кипин 4:14. ^{6:23} 2 Шерашкахь 36:16; Векалийн 7:52.

тЕхулара бедар хьобгара дАяьккхинехь, цунна дувьхало ма е бухалара коч хьобгара дАйоккхуш. ³⁰ ХІора доьхуш волчунна цо доьхург дІало. Нагахь санна хьан долахь дерг цхаммо дІаэцнехь, иза юха ма деха. ³¹ Нахаца, уьш шайца хила ма-лаьбара, хила.

³² Нагахь санна шу дезаш берш шуна безча, шуна баркалла ца догІу. Къинош летийначарна а ма беа шаьш безарш. ³³ Нагахь аш шайна дика болх биначарна дика болх бинехь, шуна баркалла ца догІу. Къинош летийначара а ма до изза. ³⁴ Нагахь санна шайна схьалур дуй хуучу нахе бен аш духалург ца лахь, шуна баркалла ца догІу. Къинош летийначара а ма ло духалург, юха декхар схьаэцархьама. ³⁵ Амма аш кхечу тайпана дан деза: шайн мостагІий беа, диканиг де, духалург ло, схьадаларе а ца хьобжуш, тІаккха шуна лун йолу ял еза хир ю: шу Веза Воккхачун бераш хир ду, хІунда аьлча Дела Ша а къинхетаме вучу а, шайна динчу диканна хама ца бечу а нахаца.

³⁶ Къинхетаме хила, стигалара шайн Да къинхетаме ма-хиллара».

³⁷ «Цъханна а кхел ма е, Дала шуна а кхел йийр яц. Цъха а бехке ма ве, Дала шу а бехке дийр дац. КъинтІерадовла нахана, Дела шуна а къинтІера вер ву. ³⁸ Нахана оьшург дІало, Дала шуна а лур ду шуна оьшург. Ластийча, дуьзна тЕхула оьхучу сахь чохь лур ду шуна догІург. Аша нехан ма-хаддора, Дала шун а хадор бу мах».

Устаза аьлларг кхочушдар
(Маттай 7:16-20; 12:33-35; 7:24-27)

³⁹ ТІаккха Іийсас иштта цъха хьекъале дустар далийра царна: «БІаьрзечуьнга бІаьрзениг дІавигалур вуй? И шиь ший а ор чу вужур ма ву. ⁴⁰ Мурд шен устазал лакхара вац. Дешна ваьлча, дІанислур ву иза шен устазе.

⁴¹ Хьайна уллохь волчун бІаьргара чамхалге хІунда хьобжу хьо, хьайн бІаьргара хен а ца гуш? ⁴² Муха эр ду ахь цуьнга: „Ваша, хьайн бІаьргара чамхалг дІаяккхийтахьа соьга“, хьуна хьайн бІаьргара хен гуш ца хилча? Шалхонча! Цкъа хьалха хьайн бІаьргара хен дІа а баккхий, хьайн бІаьрса тоделча, тІаккха вешин бІаьргара чамхалг дІаяккха».

⁴³ «Дикачу дитто вон стоьмаш ца ло, вочу дитто диканаш ца ло ⁴⁴ Дитт шен стоьмашка хьаьжжина девза. Массарна а хаьа, коканийн кулла тІера комарш ца гуллой а, хьаьрмак кулла тІера кемсац ца йохий а. ⁴⁵ Дикачу стеган даг чуьра диканиг долу, вочу стеган даг чуьра вониг долу. Стеган даг тЕхь дерг цуьнан матта тЕхь а ду».

⁴⁶ «Нагахь санна аш Сох „Эла“ олуш делахь, тІаккха аш Ас бохург дан деза. ⁴⁷ ХІора Со волчу вогІуш верг, Сан дешнашка ладугІуш верг, уьш

^{6:31} Маттай 7:12. ^{6:39} Маттай 15:14. ^{6:40} Маттай 10:24, 25; Яхьья 13:16; 15:20.

^{6:44} Маттай 12:33. ^{6:45} Маттай 12:34.

кхочушдеш верг — Ас гойтур ду шуна, и хьанх тера ву. ⁴⁸ Иза цІа дечу стагах тера ву. Оцу стага, кІоргга ахка а аьккина, тархана тЕхь бух боьттина. Хи, хьала а даьлла, оцу цІенна тІе хьаьдча, цо цІа меттах а ца даьккхина, хІунда аьлча иза дика дина долу дела. ⁴⁹ Ткъа важа, Соьга ла а доьгІна, Ас бохург ца динарг — иза лаьтта тЕхь, боьттина бух а боцуш, цІа динчух тера ву. Хи, хьала а даьлла, пенаш тІе хьаьдча, и цІа доьхна дІадаьлла, цунах боккха барз бисина».

Римхойн тІемалойн хьаькман ялхо туовар
(Маттай 8:5-13)

7 ¹ ЛадугІуш болчаьрга деш долу Шен къамел чекх а даьккхина, Іийса Къапарнам-гІали чу вахара. ² Цигахь цъха римхойн эскарера тІемалойн хьаькам вара Іаш. Оцу хьаькман цунна чІогІа дукхавезаш волу ялхо, цомгуш а хилла, вала воллуш Іуьллуш вара. ³ Іийсах лаьцна шена хезча, И волчу жуьгтийн баккхий нах бахийтира цо дехарца, ван а веана, шен ялхо кІелхьарваккхаьхара аьлла. ⁴ Баккхий нах, Іийса волчу а баьккина, Цуьнга деха хІиттира: «И хьаькам Ахь гІо дан хьакь ву. ⁵ Цунна вайн къам дукхадеза. Цо вайна гуламан цІа а дина», — аьлла.

⁶ Іийса цаьрца и хьаькам Іаш волчу вахара. ЦІенна хІорш гергакхаьчча, хьаькамо шен накъостий дувьхьал бахкийтира Іийсага дІаала: «Эла! Хьайна хало ма е! Со хьакь вац Хьо сан тхов кІел ван. ⁷ ХІунда аьлча ас со Хьуна дувьхьал ван а хьакь ца лору. Амма Ахь цъха дош аьлча, сан ялхо толур вара. ⁸ Иза суна дика хаьа, хІунда аьлча суна тЕхь лаьтташ а ву хьаькам. Сан сайн карахь а бу тІемалой. Аса „Валол!“ аьлча, царах муьлхха а ваха веззачу дІавоьду. Вукхуьнга „Схьавоьл кхуза!“ аьлча, иза схьавоьгу. Сайн ялхочуьнга „Иза де!“ олу, цо и гІуллакх до».

⁹ Оцу дешнашка ла а доьгІна, чІогІа цецваьллачу Іийсас, юха а вирзина, Шена тІаьхьа богІучу нахе элира: «Ас боху шуьга, исраилхошна юкьаьх а ца гина Суна оцу стеган санна Делах тешар».

¹⁰ Хьаькамо бахкийтина нах цІа баьккича, ялхо товелла карийра царна.

Йисина Іачу зудчун кІант денвар

¹¹ Цул тІаьхьа дукха хан ялале Іийса Наин цІе йолчу гІала вахара. Цуьнан мурдаш а, кхин дуккха а нах бахара Цуьнца цига. ¹² Оцу гІалин кевнна йистте кхаьчча, Кхунна дувьхьал адамиин йоккха тоба кхийтира. Уьш гІали чуьра велла кІант вахьаш богІуш бара. И велларг йисина Іачу зудчун цъаь бен воцу кІант вара. Оцу зудчуьнца гІалара схьадогІуш дукха адам дара. ¹³ И зуда гина, цунах чІогІа къахийтира Везачу Элана. Цо элира цуьнга: «Ма елха!» — аьлла. ¹⁴ Юха тІевахана барамх куьг Іоьгтира Цо. Барам бахьаш богІу нах севцира. Іийсас элира: «КІант, хьобга боху Ас: хьалагІатта!» ¹⁵ Велларг, ден а велла, кІегар а хиина, вистхилира. Іийсас иза нене дІавелира.

¹⁶ Массо а Деле болчу ларамах буъзира. Юха Далла хастамаш бан хИти-тира уьш. Цхьаболчара бохура: «Веза пайхамар веана вайна юкъа». Вукхара бохура: «Дела веана Шен халкъана Го дан».

¹⁷ Иийсах лаьцна и хабар берриг ЯхИуд махкахула а, цунна гондахьа болчу мехкашкахула а дIасадаьржира.

*Яхьяс бохкуьйту нах
(Маттай 11:2-19)*

¹⁸ Яхьбян мурдаша дийцира цунна Иийсас динчух лаьцна. ¹⁹ Яхьяс, царах шиь схьа а кхайкхина, Веза Эла волчу вахийтира Цуьнга хатта: «Хьо вуй и ван везаш верг, я кхечуьнга хьежа деза тхо?» — аьлла.

²⁰ Вахийтинчу шиммо, Иийса волчу а веана, элира: «Нах хих чекхбохучу Яхьяс дахкийтина тхо Хьобга хатта: „Хьо вуй и ван везаш верг, я кхечуьнга хьежа деза тхо?“ — аьлла».

²¹ Оцу хенахь Иийсас дукха нах тобора халчу цамгарех, вочу жинех, дукка а бIарзечарна бIарса а лора. ²² Цо элира ваийтинчу шинга: «Ваха а Гоьй, Яхьбяна дийца кхузахь шайшшинна гиначух а, хезначух а лаций. БIарзечарна бIарса ло, астагIнаш нийса дIалела, ца йобьрузш йолу чкьуран цамгар ерш цIанло цу цамгарх, кьорачарна хеза, белларш денло, кьечарна хаза кхаь кхайкхабо. ²³ Декъала ву Сох шек воцург».

²⁴ Яхьяс бахкийтина нах дIабахча, Иийса адамийн тобанна Яхьбя лаьцна дийца волавелира: «Шу яьссачу аренга стенга хьовса даханера? Мохо лесточу эрзе хьовса-м ца даханера шу? ²⁵ ХIан-хIа. Ткъа стенга хьажа даханера? Хаза хIума тIеюьйхинчу стаге хьажа дахнера? ХIан-хIа. Исбаьхьа бедарш юьйхина а, дезачу хьолахь болу а нах паччахьан гIаланаш чохь Iаш бу. ²⁶ Ткъа хьаьнга хьовса дахнера шу? Пайхамаре хьовса дахнера? ХIаь, боху Аса шуьга. Яхьбя вукху пайхамарел лакхара ву. ²⁷ Цунах лаьцна Делан Йозанаш тIехь яздина ду: „Хьажал! Ас Хьуна хьалха Сайн геланча воуьйту. Цо Хьуна некь кечбийр бу!“ ²⁸ Ас боху шуьга: кху дуьнен тIе бевлларчарна юкъахь Яхьбял лакхара стаг вац. Амма Делан Олалла тIелаьцначарна юкъахь уггаре а лахарниг а цул лакхара ву.

²⁹ Яхьбяга ладугIуш хилла болчу наха, ял йоккхуш болчара а тIехь, Делан лаам тIе а лаьцна, Иза къобал а вина, Яхьбяга шайш хих чекхбахийтира*. ³⁰ Амма парухшошна а, Иеламчу нахана а, Делан лаам тIе а ца лаьцна, Яхьбяга шайш хих бахийта ца лиира.

* 7:29-30 И аяташ тептар яздархочун дешнаш хила мегаш ду. Цунах лаьцна билгал хууш дац.

³¹ Хьаьнца буста мегар бу таханлера нах? Хьанах тера бу уьш? ³² Уьш базаран майданыхь ловзучу берех тера бу. Цара боху вовшашка:

„Оха шун дуьхьа шедаг лекхира, ткъа шу халха а ца девлира!

Оха шуна гIийла эшарш лекхира, ткъа шу гIайгIане а ца хилира!“

³³ Хих нах чекхбоху Яхьбя веара. Цо бепиг ца дуура, чагIар ца молура. Аш цунах лаьцна олура: „Иза жинаша хьийзош волу стаг ву“. ³⁴ Цул тIаьхьа Адамийн КIант веара. Цо яа а йоура, мала а молура. Аш Цунах: „Хьовсал цу адаме! И юуш ву, молуш ву, ял йоккхучийн а, кьинош летиначийн а доттагIа ву“, — олура. ³⁵ Амма Делера долу хьекьбал бакьдо и схьаэцначу берриг а наха».

Шен кьиношна гечдайтина зуда.

³⁶ Цхьана парухшочо ша волчу шуьне кхайкхира Иийсага. Иийса, и парухшо волчу а вахана, хIума юучу меттехь дIатаьIна, агIорваьлла Iара. ³⁷ Оцу гIалахь вон цIе йоккхуш, цхьа зуда яра, дукха кьинош долуш. Иийса парухшо волчохь хьошалгIахь ву аьлла хезча, цига еара иза, мехалчу кхаби чохь хаза хьожа йогIуш долу, дегIан меженашна хьокху даьтта а дахьаш. ³⁸ Иийсана тIехьа, когашка дIа а хIобьттина, йобьлхуш, бIархиш Цуьнан когаш тIе а Iенош, юха шен ехачу месашца уьш дIа а дохуш, Цуьнан когаш бакъа а беш, царах барташ бохура, царна тIе хаза хьожа йогIу даьтта дуьтттура цо. ³⁹ И гина, Иийса хьошалгIа кхайкхинчу парухшочо шен дагахь ойла йира: «Нагахь санна и стаг пайхамар велахь, Цунна хьалхе дуьйна хиьна хир ду-кх, Шех куьйгаш Iуьттуш йолу зуда кьинош летиьна юйла».

⁴⁰ Юха Иийсас элира цуьнга: «ШамIа, хьобга цхьа хIума ала лаьа Суна». Вукхо жоп делира: «Алахьа, Устаз!» — аьлла.

⁴¹ «Цхьана стеган ши декхархо хилла, — волавелира Иийса. — Цхьаь пхи бIе дато динари-ахча дала дезаш хилла цунна, важа шовзткъе итт. ⁴² Я цхьаннан, я шолгIачун дIадала ахча ца хилла. ТIаккха ахча долчо, цу шинне геч а дина, и ахча дитина. Шина декхархочух ахчанан да алсам хьанна дукхавезар ву аьлла хета хьуна?»

⁴³ ШамIас элира: «Суна схьахетарехь, декхар алсам долуш гечдинчунна алсам везар ву-кх и», — аьлла.

«Нийса боху ахь», — элира Иийсас. ⁴⁴ ТIаккха, зудчуьнгахьа дIа а вирзина, Цо ШамIе элира: «Хьуна гуш юй и зуда? Со хьан чу веача, ахь Суна когаш била хи а ца делира, ткъа цо шен бIархишца Сан когаш башош, шен месашца уьш бакьйира. ⁴⁵ Со хьан чу ваьлча, ахь, Соьга маршалла хоттуш, барг ца баккхира, ткъа и зуда, Со кхуза веачахьана, Сан когехь барташ бохуш ю. ⁴⁶ Ахь Сан коьртах ур-атталла дораха зайтдаьтта а ца

хъабкхира, ткъа цо Сан когаш тIе деза, хаза хъожа йогIу даьтта дуьтту.
⁴⁷ Ас боху хъоьга: цо оццул боккха безам гайтина, шен къиношна гечдина дела. Ткъа кIезиг гечдинчо кIезиг безам гойту».

⁴⁸ Иийсас цу зудчуьнга элира: «Хъан къиношна гечдина».

⁴⁹ Кхиболу хъеший ойла еш бара: «И мила ву, къиношна а гечдеш?»

⁵⁰ Иийсас цу зудчуьнга кхин а элира: «Хъан тешаро кIелхъарьяьккхина хьо. ДIаяло хъайна маьрша».

Иийсана тIаьхьахIуттина богIу зударий

8 ¹ Цул тIаьхьа Иийса гIаланашкахула а, ярташкахула а чекхволура, Делан Олаллех лаьцна хаза кхаь кхайкхош. Шен шийтта векал вара Цуьнца, ² кхин масех зуда а, Цо жинех а, цамгарех а тойина йолу: шена чуьра ворхI жин схьадаьлла йолу Магдал-юьртара Марем а, ³ ХIа-родан цIен чохь куьйгалла деш волчу Хьозан зуда Яхъани а, Шушан а, кхин дуккха а берш. Оцу зударша шайн хьола тIера дакъа луш гIо дора Иийсана.

*Ахархочух лаьцна хъекъале дустар
(Маттай 13:1-9; Марк 4:1-9)*

⁴ Иийса волчу дукха нах тIеобхура маьI-маьIпера. Цо царна цхьа хъекъале дустар далийра:

⁵ «Цхьа ахархо шен кха тIе хIу таса араваьлла. Цо хIу тосучу хенахь цхьадолу буьртигаш некъан йистехула охьаэгна хилла. Схьадаьккинчу олхазарша уьш дIадиьна. ⁶ Кхидолу буьртигаш тIулгаш долчу лаьтта тIе ийгира. Церан зIийдигаш гучуевлча, уьш якъаелира, хи а ца тоььна. ⁷ Кхидерш коканийн коьллаш юкъя ийгира, амма коьллаша, юкъ а елла, хIун зIийдигаш къайлаехира. ⁸ Ткъа важа долу хIу дика латта долчохь нисделира. Хъала а девлла, дIадиьначул бIюзза сов ялта делира цара».

И дийцар чекх а даьккхина, Иийсас чIогIа элира: «Лергаш долчунна хIара хезийла!»

*Дустаран маьIна довзийтар
(Маттай 13:10-17; Марк 4:10-12)*

⁹ Цуьнан мурдаша хаьттира Цуьнга, хIун маьIна долуш ду и дийцар аьлла. ¹⁰ Иийсас элира: «Шун таро ю Делан Олаллех йолу къайленаш йовза, ткъа кхечаьрга Ас ишттачу дустаршца дуйцу, уьш „хъоьжуш боллушехь, царна хIумма а ца гархьама, ладугIуш боллушехь, дуйцучух ца кхетийтархьама“». ¹¹ ХIара маьIна долуш ду и далийна дустар: буьртиг Делан дош ду. ¹² Новкъа йистехь эгна буьртигаш — уьш Делан дош хезаш берш бу. Амма схьадеанчу иблисо церан дегнашкара и дош дIахьо, уьш,

цунах теша а тешна, кIелхъара ца бовлийтархьама. ¹³ Ткъа тIулгаш тIе эгнарш — уьш, дош хезча, хазахетарца и тIеобцурш бу. Амма шайн цхьа а орам боцуш, уьш цхьана ханна теша, ткъа зуьйш йолчу хенахь, уьш юьс-тахбовлу. ¹⁴ Коканийн коьллаш юкъя эгна, кхийалц стом ца белла буьртигаш — уьш дош хезнарш бу, амма юха дIа а бахана, дахаран гIайгIанех, хьолах, дегIана там лахарх Iехабелларш бу. ¹⁵ Ткъа дикачу лаьтта тIе эгнарш — уьш, дош а хезна, дикачу, цIеначу даг чохь и лардеш, собаре хиларца пайден стом луш берш бу».

*Кхабина буха хIоттийна стогар
(Марк 4:21-25)*

¹⁶ «Цхьаммо стогар латийча, цунна тIехула кхаба ца хIоттайо, я маьнги кIел ца хIоттабо иза, амма чубогIучарна серло гун йолччу лакха хъала-хIоттабо.

¹⁷ ХIунда аьлча мел йоккха къайле а цхьанна ца хууш юьсур яц, мел чIогIа лечкъийнарг а гIара ца долуш а, гучу ца долуш а дуьсур дац.

¹⁸ Цундела шайна хезачух лаций ойла елаш. ХIунда аьлча долчунна кхин а тIелур ду, ткъа доцучуьнгара шен ду моьттург а дIадоккхур ду».

*Иийсан нана а, вежарий а
(Маттай 12:46-50; Марк 3:31-35)*

¹⁹ Иийса волчу Цуьнан наний, вежарий баькхира, амма Цунна гонах дукха адам хиларна, тIе ца кхачалора уьш. ²⁰ Цхьаммо Цуьнга элира: «Хъан наний, вежарий бу араьх Хьо ган лууш».

²¹ Иийсас жоп делира: «Сан наний, вежарий Делан даше ла а дугIуш, и кхочушдеш берш бу».

*Иийсас хи тIехь баьлла мох сацабо
(Маттай 8:23-27; Марк 4:35-41)*

²² Цхьана дийнахь Шен мурдашца хинкеманна тIе а хиина, Цо элира: «Юман дехъа берда тIе девр ду вай». Уьш хи тIехула дIабахара. ²³ Хин кеманахь уьш богIучу хенахь, Иийсана наб кхетта. Юма тIехь чIогIа мох а баьлла, кеманна чу хи даьлла. Уьш кхерамечу хьолехь хилла. ²⁴ Мурдаша самаваьккхина Иийса: «Устаз! Устаз! Вай хIаллакхуьлуш ду!»

Цо, хъала а гIаьттина, мохе а, тулгIенашка а омра дира. Уьш совца а севцина, гонах тийналла дIахIоьттира. ²⁵ ТIаккха Цо хаьттира цаьрга: «Мичахь ду шун тешар?»

Кхерабелла, цецбевлла вовшашка хоьттуш бара уьш: «Мила ву Иза? Цо хине а, мохе а омра до, цара ладугIу Цуьнга».

^{8:2, 3} Маттай 27:55, 56; Марк 15:40, 41; Лака 23:49. ^{8:10} ЕшаI-ЯхIу 6:9 (Грекийн).

^{8:16} Маттай 5:15; Лака 11:33. ^{8:17} Маттай 10:26; Лака 12:2. ^{8:18} Маттай 25:29; Лака 19:26.

*Ийсас ГПарас-меттехь жинаша хыйзош волу стаг туовар
(Маттай 8:28-34; Марк 5:1-20)*

26 Уьш Галилайна дубхалара берда тЕхь Иуьллучу ППарас цЕ йолчу метте баьхкира. 27 Ийса берда тЕ ваьлча, Цунна дубхал гПалара жинаша хыйзош волу цхьа стаг веара. Иза, дукха хенахь дубйна тЕ хПума ца юхуш, нах дПабухкучу хьехаш чохь лаш вара. 28-29 Ийса а гина, Цунна хьалха вуьйжира иза. Ийсас ома дира жине, оцу стагана чуьра арадала аьлла. Стага мохь тухуш элира: «ХПун оьшу Хьуна соьгара, Ийса, Веза Воккхачун КИант? Добху Хьобга, ма хыйзавехьа со». Жино дукха хенахь дубйна хыйзош вара и стаг. ЗЕНашца дПа а вихкина, ларвича а, уьш хеда а йой, жино бохург деш, цхьа а адам доцучу, яьсачу метте дПавовдура иза.

30 Ийсас хаьттира цуьнга: «ХПун ю хьан цЕ?»

Цо элира: «Эскар», хПунда аьлча дукха жинаш доьллера цунна чу. 31 Цу жинаша дехар дира Ийсага, шаьш бух боцучу Инах ма кхийсахьара аьлла. 32 Циггахь лам тЕхь бежаш хьакхарчийн боккха бажа бара. Жинаша дийхира Ийсага, шаьш царна чу довлиьта аьлла. Цо царна пурба делира. 33 Жинаш, стагана чуьра ара а девлла, хьакхарчашна чудевлира. Лекхачу берда тЕра хи чу а лилхина, буха яхара хьакхарчий.

34 Иуша, хилларг ган а гина, бевдда бахана дийцира и гПалахь а, юхерчу ярташкахь а. 35 Хилларг хПун ду хьажа адамаш даьхкира. Ийсана тЕбаьхкича, царна гира шена чуьра жинаш арадевлла стаг. ТЕ хПума а юьйхина, метта а веана, Ийсан когашкахь лаш вара иза. Схьабаьхкинарш чПогПа кхерабелира. 36 Хилларг гиначара дийцира царна, жинаша талхийна стаг муха товира. 37 Оцу ППарасара мел болчу бахархоша, шаьш чПогПа кхерабелла хиларна, дехар дира Ийсага, шаьш а дитина, дПагПахьара Хьо аьлла. Иза хПордан кемана тЕ а хиина юхавирзира. 38 Шена чуьра жинаш дПаляькинчу стага дехар дира Цуьнга, ша а ваийтахьара аьлла.

Амма Ийсас дПавахийтира иза: 39 «ЦПа а гПой, хьайна Дала мел дика дина дийца ахь», – аьлла.

Цу стага дПавахана гПалахь бехачаьрга шена Ийсас динчу доккхачу диканах лаьцна дийцира.

*Яиран йоI еллачуьра денъяр а, цомеуш йолу зуда тояр а
(Маттай 9:18-26; Марк 5:21-43)*

40 Дуккха а адам Ийсага хьобжуш Ийра. Иза юхавеача, наха Цуьнга маршалла хаьттира. 41 Гуламан цПа чохь куьйгалхо волу Яир веара Ийсана тЕ. Гора а вьжна, дийхира цо, шен цЕН тЕ вагПахьара Хьо аьлла. 42 ХПунда аьлча цуьнан цхьаь бен йоцу, шийтта шо кхачьна йоI яра яла йоллуш Иуьллуш.

Ийса дПавовдуш Цунна гонах чПогПа дубкьа адам дара, Иза халла бен чекх ца валалуш. 43 Оцу нахана юкьахь цхьа зуда яра шийтта шарахь цИий

ца соцуш бала хьобгуш, лобрашна шен дерриг ахча а доьхкина, церан ян гПоле а йоцуш. 44 ТПехьашхула тЕ а еана, Ийсан бедарх кхозучу чечакхак куьг Йобттира цо, оцу сохьта цуьнан дПаобху цИий сецира. 45 «Мила вара Сох куьг Йобттинарг?» – аьлла, хаьттира Ийсас.

Цхьаммо а даре ца дира. Кипас элира: «Устаз! Нах ма бу Хьуна гонах, цара дПаса ма тоьтту Хьо, ткьа Ахь хоьтту: „Мила ву Сох куьг Йобттинарг?“»

46 Амма Ийсас элира: «Сох цхьаммо куьг Йобттира, хПунда аьлча Суна хаабелира Сайх дПакьаьстина ницкь». 47 Зуда, ша гучуяьллий а хиина, ехьош тЕеана, Ийсана хьалха юьйжира. Массарна а хьалха дийцира цо, ша Цунах куьг хПунда Йобттира а, шена оцу сохьта гПоле муха хилира а. 48 ППаккха Ийсас элира цуьнга: «Сан йоI, хьан тешаро тойина хьо. Маьрша дПагПа хьайна».

49 Ийса кьамел дина а валале, гуламан цИийнан куьйгалхочун Яиран цЕра геланча веара. «Хьан йоI елла, – элира цо. – Устазана хало ян ца оьшу».

50 Амма Ийсас, и кьамел а хезна, элира Яире: «Кхера ма кхера, амма теша, тПаккха хьан йоI толур ю».

51 Яиран керта а веана, Цо цхьанна а чу ван пурба ца делира, Кипиний, Яхььяний, Якьубаний, йоIан дений-нанний бен. 52 Кертара адамаш оцу йоIана доьлхуш дара. «Ма делха, – элира Ийсас, – иза ца елла, иза йижина ю».

53 Уьш Цунах бийла хИиттира, хПунда аьлча царна хаьара и йоI еллийла. 54 Ийсас, йоIан куьг схьа а лаьцна, элира: «ХьалагПагта, йоI!» 55 ЙоIана чу са деара, иза цу сохьта хьалагПаьттира. Ийсас цунна яа хПума ло элира. 56 Дай-наний чПогПа цецдаьлла дара. Амма Ийсас элира цаьрга, хилларг цхьаьнгте а ма дийца аьлла.

*Ийсас шийтта векал дПахьажор
(Маттай 10:5-15; Марк 6:7-13)*

9¹ Шен шийтта векал схьа а кхайкхина, Ийсас царна ницкь а, бакьо а элира адамашна чуьра дерриг жинаш лахка а, цамгарех нах тобан а. 2 Цо дПахьовсийра уьш Делан Олаллех лаьцна кхайкхам бан а, адамашна дарбанаш дан а. 3 «Шаьш новкьа довлуш, шайца я Паса а ма эца, я тПобрмаг а ма эца, я бепиг а ма эца, я ахча а ма эца, я хуьйцуш юха бедар а ма эца», – элира Цо цаьрга. 4 «Шаьш дПакхачьначу цПа чохь Пе, оцу гПалара арадовлалц. 5 Нагахь цхьанхьа шаьш тЕ ца эцахь, шайн когаш тЕра чан дПаегае, гПалара арадовлуш. Шу тЕ ца эцначу нахана дубхал тоьшалла хир ду иза».

6 Ийсан векалш дПабахара. Ярташкара ярташка а боьлхуш, хаза кхачь кхайкхош, массанхьа а нахана дарбанаш деш лелара уьш.

ХIародан вoхна хьийзар
(Маттай 14:1-12; Марк 6:14-29)

⁷ Иийсас а, Цуьнан мурдаша а дечух лаьцна хабар мехкан куьйгалхочунна ХIародна а хезира. Иза собарх вoхнера, хIунда аьлча цхьаболчара бохура веллачуьра Яхья денвелла, ⁸ вукхара — ЭлияхIу-пайхамар веана, кхозлагIчара — ширачу заманахьлера пайхамарех цхьаь денвелла. ⁹ ХIарода ша-шега хоьттура: «Яхьяан ас корта баьккхина. Ткья и стаг мила ву теша, шех лаьцна и хIуманаш наха дуьйцуш волу?» Иза Иийса ган гIертара.

Пхи эзар стаг вузор
(Маттай 14:13-21; Марк 6:30-44; Яхья 6:1-14)

¹⁰ Векалша, юха а баьккина, дийцира Иийсана шаьш динчуь лаьцна. Уьш а эцна, цаьрца цхьаьна хилархьама, Бет-Саида цIе йолчу гIали юхехьа дIавахара Иийса. ¹¹ Амма Иза мичахь ву а хиьна, дукха адам деара Цунна тIаьхьа. Иийсас уьш тIейицира. Цо Делан Олаллех лаьцна а дийцира царна, оьшучарна дарбанаш а дира.

¹² Де суьйренгахьа лестича, Иийсан шийтта векало, тIе а веана, элира Цуьнга: «Адам дIадахийта деза. Луларчу ярташка а, кIотаршка а бахана, шайна дIадийша меттиг а, яа хIума а лохур цара. Вай долу меттиг яьсса ю», — аьлла.

¹³ ТIаккха Иийсас элира цаьрга: «Аша лур ю царна яа хIума».

Векалш жоп делира: «Вайгахь пхи хьокхам, ши чIарий бен бац. ГIой, царна массарна а яа хIума эций оха?» — аьлла. ¹⁴ Цигахь гулвелларг пхи эзар гергга стаг вара.

Амма Иийсас элира шен мурдашка: «Уьш, бекья а бекьий, шовзткье итт-итт стаг волуш тобанашка охьаховшабе», — аьлла.

¹⁵ Цуьнан мурдаша Цо ма-баххара массо а охьахайра. ¹⁶ Юха, шайгахь болу пхи хьокхам, ши чIарий схьа а эцна, стигала хьала а хьаьжна, и кчаца кьобалбеш, доIа дира Иийсас. ТIаккха и хьокхамаш а, чIерий а дакьошка декья а доькбуш, Шен мурдашка дIакховдадора Цо. Цара и дакьош нахе дIалора. ¹⁷ Массара а яа а йиира, массо а вуза а вуьзира. Цул тIаьхьа Иийсан мурдаша схьагулдина дисина дакьош шийтта тускар дуьззина дара.

Кипас Иийсах лаьцна аьлларг
(Маттай 16:13-19; Марк 8:27-29)

¹⁸ Иийсас, Ша висна, доIа дечу хенахь, Цунна тIе мурдаш баькхира. Цо хьаттира цаьрга: «Наха Со мила ву олу?» — аьлла.

^{9:7, 8} Маттай 16:14; Марк 8:28; Лака 9:19.

¹⁹ Цара жоп делира: «Цхьаболчара Хьо нах хих чекхбоху Яхья ву боху, вукхара Хьо ЭлияхIу-пайхамар ву боху, кхозлагIчара ширачу заманахьлера денвелла веана пайхамар ву боху».

²⁰ «Ткья аша хIун боху, Со мила ву боху аша?» — аьлла, хьаттира Иийсас. Кипас жоп делира: «Хьо Дала леррина Кьобалвинарг ву-кх», — аьлла.

Иийсас Шен Южаллех а, денваларх а лаьцна дуьйцу
(Маттай 16:20-28; Марк 8:30-9:1)

²¹ Иийсас и хIума нахе дIахайтар чIогIа дихкира царна. ²² Цо элира: «Адамийн КIантах иштта хила дезар ду: Цуьнан дукха баланаш лан дезар, баккхийчара а, динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха Иза тIе ца лаьцна хила а дезар ду, Иза вийна хила а везар ву, амма кхозлагIчу дийнахь Дала Иза веллачуьра денван а везар ду».

²³ ТIаккха Иийсас элира массаьрга а: «Собца ван луург, шен „со“ бохург дIа а теттина, хIора дийнахь шен баланийн мохь* тIе а лаьцна, Суна тIаьхьаIотта веза. ²⁴ ХIунда аьлча шен са кIелхьардаккха воьлларг синах вер ву, ткья Сан дуьхьа са дIаделлачо иза кIелхьардоккхур ду. ²⁵ ХIун пайда бу стагана дерриг а дуьне цуьнан а хилла, цо ша хIаллаквича я шена зен дича? ²⁶ Нагахь санна Сох а, Сан дешнех а эхь хетахь, Адамийн КIант дIа-воьрзур ву цу стагах, Шен а, Шен Ден а, Делан маликийн а Олаллин нуьрехь Ша веача. ²⁷ Аса баккьалла а боху шуьга: шуна юкьарчу цхьаболчарна шаьш кхалхале Делан Олалла гур ду».

Иийса хийцавалар
(Маттай 17:1-8; Марк 9:2-8)

²⁸ Цул тIаьхьа, ворхI-бархI де даьлча, Шеца Кипа а, Яхья а, Якьуб а эцна, Иийса доIа дан лам тIе хьалавелира. ²⁹ ДоIа дечу хенахь Цуьнан юьхь цIехьхана хийцаелира, духар чIогIа кIайделира, тIехь бIаьрг ца сацалуш. ³⁰⁻³¹ Олаллин нур лепаш ши стаг дIахIоьттира Цунна юххе. И шиь Муса-пайхамар а, ЭлияхIу-пайхамар а вара. Иийсаца кьамел дира цу шиммо. Цара дуьйцура Иийсан, Ярушалаймехь, адам паргIатдаккхархьама, дуьнен чуьра дIакхалха дезарх лаьцна. ³² Кипа а, цуьнан накьостий а чIогIа наб кхетта бара. Самабевлча, царна гира Иийсан а, Цуьнца лаьтгачу шина стеган а Олаллин нуьран лепар. ³³ И ши стаг дIаваха воьлчача, Кипас элира: «Устаз! Ма дика Iа вай кхузахь! Кхо кхалор ей вай Хьуний, Мусаний, ЭлияхIуний?» Цунна шена а ца хьаьара ша хIун дуьйцу оцу хенахь.

* ^{9:23} *Баланийн мохь* — грекийн маттахь, цхьа бакьду, яздина ду: *жIаран бIогIам*.

^{9:19} Маттай 14:1, 2; Марк 6:14, 15; Лака 9:7, 8. ^{9:20} Яхья 6:68, 69. ^{9:23} Маттай 10:38; Лака 14:27. ^{9:24} Маттай 10:39; Лака 17:33; Яхья 12:25.

³⁴ Кипа къамел дина а валале, марха тIе а еана, уш дIахьулбелира цуьнан ИндагIехь. Иийсан накъостий кхерабелира, цу мархина юкъахь Иийса а, Муса а, ЭлияхIу а нисвелча. ³⁵ Мархи юкъара аз хезира: «ХIара ву Ас хаържина волу Сан КIант. Цуьнга ладогIалаш!»

³⁶ Аз дIатийча, царна Иийса ша лаьгташ гира. Мурдаша шайна гинарг къайладаьхира, цу хенахь цхьаьнгге а ца дуьйцуш.

*Жино хьийзош волу кIант туовар
(Маттай 17:14-18; Марк 9:14-27)*

³⁷ ШолгIачу дийнахь, уш лам тIера чубиссича, Иийсана дуьхьал еара адамиин йоккха тоба. ³⁸ Нахана юккъера цхьана стага чIогIа мохь туьйхира: «Устаз! Добху Хьобга, хьажахьа сан кIанте! Иза сан цхьаь бен вац!» ³⁹ Кест-кеста цунна чудолучу жино хьийзаво иза. КIант, мохь хьобкхуш, лаьттах веттало, багах чопаш обхуш. Иштта цунна ницкъ бой, иза лазавой бен дIа ца долу и жин. ⁴⁰ Ас Хьан мурдашка дехнера жин эккхаде аьлла, амма цаьрга хIумма а дан ца делира».

⁴¹ Иийсас элира: «Галбевлла болу нах! Ва тешар доцу тукхам! Мел хир ву техьа Со шуна юкъахь? Мел лан деза техьа Сан шу? Схьавалаве хьайн кIант!»

⁴² КIант, тIевогIучу хенахь, жино охьатуьйхира, лазар а даийтина. Амма Иийсас жине арадала аьлла омра а дина, кIант туо а вина, дега дIавелира. ⁴³ Массо а Делан боккхачу ницкъах чIогIа инзарваьлла вара. Нах Иийсас дечух дерригенах цецбевлла лаьгтара.

*Иийсас юха а шен вала везарх лаьцна дуьйцу
(Маттай 17:22, 23; Марк 9:30-32)*

Оцу хенахь Цо Шен мурдашка элира: ⁴⁴ «Дика ладогIалаш, диц а ма делаш Ас шайга аьларг: Адамиин КIант нехан кара лур ву». ⁴⁵ Амма мурдаш ца хийтира Цо аьлчух. Ткъа оцу дешнийн маьIна Дала царах лачкъийна дара. Иийсага, и хIун ду аьлла, хатта уш ца баьхира.

*Мурдех лакхарниг мила ву?
(Маттай 18:1-5; Марк 9:33-37)*

⁴⁶ Мурдаша къовсам баьккхира, шайна юкъахь лакхарниг мила ву аьлла. ⁴⁷ Иийсас, церан дагара хуш, жима бер схьа а эцна, Шена юххе дIа а хIоттийна, ⁴⁸ элира: «Сан дуьхьа хIара бер тIеэцначо Со а тIеобьцу. Ткъа Со тIеобьчучо Со Вайитинарг а тIеобьцу. Цундела шуна юкъахь уггар кIезиг верг а уггар лакхарниг ву».

*Шуна дуьхьал воцург шуьгахьа ву
(Марк 9:38-40)*

⁴⁹ ТIаккха Яхьба элира Иийсага: «Устаз! Вайна юкъара воццушехь а, Хьан цIарах жинаш арадоху цхьа стаг гира тхуна. И вайх цхьаь воцу дела, иза сацо гIиртира тхо».

⁵⁰ Иийсас жоп делира: «Сеца ма ве иза! ХIунда аьлча шуна дуьхьал воцург шуьгахьа ву!»

Иийса а, Шамран-махкара юрт а

⁵¹ Ша стигала хьалаобьцу волу хан тIекхача йоблча, Иийсас сацам бира Ярушалайме ваха. ⁵² Цо Шен геланчаш хьалха бахийтира цхьана шамранхойн юьрта, Шена обьшучунна кечам байтархьама. ⁵³ Амма оцу юьртарчу наха Иийса тIе ца ийцира, хIунда аьлча гуш дара Иза Ярушалайме вобьдуш вуйла*. ⁵⁴ И болх а гина, Цуьнан мурдаша Якъуба а, Яхьба а элира: «Эла! Хьуна лаахь, оха стигалара стелахьаьштиг а тохийтина, хIаллакбойтур бу и нах».

⁵⁵ Амма Иийсас, юхавирзина, дихкира царна и дар. ⁵⁶ ТIаккха Иийса а, Цуьнан мурдаш а кхечу юьрта бахара.

*Иийсана тIаьхьахIотта ца лиьнарш
(Маттай 8:19-22)*

⁵⁷ Уш новкъахула богIучу хенахь, цхьана стага элира Иийсага: «Со Хьуна тIаьхьа хIуттур ву, Хьо миччахьа а водахь а».

⁵⁸ «Цхьогоалийн а, олхазарийн а чохь Иан баннаш ду, ткъа Адамиин КIентан корта дIатовжо меттиг а яц», — аьлла, жоп делира цунна Иийсас.

⁵⁹ Кхечу стаге Цо элира: «Суна тIаьхьа схьавола!» — аьлла.

Амма оцу стага дийхира: «Сан Эла! Пурба лохьа суна, цкъа, цIа а вахана, сайн да дIаволла».

⁶⁰ «Белларш беллачарна бита, ткъа ахь, Суна тIаьхьахIотта лууш хьо велахь, ваха а гIой, Делан Олалла кхайкхаде», — элира цуьнга Иийсас.

⁶¹ Кхин цхьана стага элира Цуьнга: «Эла! Со Хьобца вогIур вара, пурба лохьа суна цкъа цIахь болчаьрца Иудика ян», — аьлла.

⁶² Иийсас жоп делира цунна: «Нахаран тIам схьа а лаьцна, юхахьобьжуш верг Делан Олаллина пайденна вац», — аьлла.

* ^{9:53} Ярушалайм-гIала жуьгтийн коьрта гIала яра, ткъа шамранхошна а, жуьгташна а вовшийн ца безара.

Иийсас кхузткъе шийтта мурд дІахъажаво

10¹ Цул тІахъа Иийсас Шен мурдашна юкъара кхин а кхузткъе шийтта стаг хъаржира. Шел хъалха шишша цхъаьна Ша ваха везачу гІаланашка а, ярташка а дІахъовсийра Цо уьш. ² Цо элира цаьрга: «Хъовсал, мел дукха адам кийча ду Делан Олалла тІелаца. Уьш кхиьна доккха ялта санна бу, амма и ялта чудерзо белхалой кІезиг бу. Ялта долчу Дега деха иза чуэца кхин а белхалой бахкийта алий. ³ ДІадуьло! Берзалойн арданга юкъа Іахарий санна, дІадохуьйту Ас шу. ⁴ Шайца я бохча а, я тІоьрмаг а, я мачаш а схъа ма эца, новкъахь маршалла хоттуш цхъаьнцца а совца а ма совца. ⁵ Шаьш чохъбадевллачу цІа чохъ цкъа хъалха ала: „Машар хуьлда хЮкху хІусамехь!“ ⁶ Нагахь санна цу чохъ Іаш волу хІусамда машар безаш стаг велахь, аш кховдийна машар цуьнгахь бусур бу, нагахь вацахь — шун машар шуна тІе юхабоьрзур бу. ⁷ Оцу цІа чохъ Іе, шайна схъаделларг даа а дууш, мала а молуш, хІунда аьлча къахьобгуш долу шу хъакъ ду нахера ял схъаэца. ХІусамаш ма хийца. ⁸ Шаьш гІала а дахана, цигахь тІеэцахь, шайна елларг яа, ⁹ помгуш нах тобе, ткъа хаам бе цаьрга: „Делан Олалла юххе кхаьчна шуна!“ ¹⁰ Шаьш тІе ца эцначу гІалахь, урамашкахула дуьйла а лой, ала: ¹¹ „Шун гІалахь тхан мачаш тІе йиллина чан а шуна юха дІаегайо оха. Амма хаалаш, кху гІалара бахархой: Делан Олалла гергахъаьчна шуна!“ ¹² Ас боху шуьга: къематан дийнахь Седам-гІалара нахана атта хир ду оцу гІалара нахана чул».

Дохкойовлаза йисина гІаланаш
(Маттай 11:20-24)

¹³ «Декъаза ю хьо, Къераз-гІала! Декъаза ю хьо, Бет-Саида-гІала! Нагахь санна Цора-гІалахь а, Цадан-гІалахь а шу долчохь хилла тамашийна хІуманаш хиллехъара, цигара адамаш, тоххарехь докко а девлла, шайн дохкодовлар гойтуш йолу бедарш тІе а юьйхина, овкъарна тІе охъаевшина хир дара. ¹⁴ Цундела Цорарчу а, Цаданарчу а нахана къематан дийнахь шуна чул дуккха а атта хир ду. ¹⁵ Ткъа хьо, Къапарнам-гІала, хьо языйна стигала хъалайоккхур ю моьтту хуьна?»

Йоккхур яц, жобжахатин цІерга кхуссур ю».

¹⁶ ТІаккха Шен мурдашка Иийсас элира: «Шуьга ладугІуш волчо Соьга ладугІу, шу тІе ца оьчучо Со тІе ца оьчу. Ткъа Со тІе ца оьчучо Со Вайитинарг а тІе ца оьчу».

^{10:2} Маттай 9:37, 38. ^{10:3} Маттай 10:16. ^{10:7} 1 Коринтхошка 9:14; 1 Тимапига 5:18. ^{10:10}, ¹¹ Векалийн 13:51. ^{10:4-11} Маттай 10:7-14; Марк 6:8-11; Лака 9:3-5. ^{10:12} Доладар 19:24-28; Маттай 11:24; Маттай 10:15. ^{10:13} ЕшаІ-ЯхІу 23:1-18; Яхъазкхиал 26:1-28:26; Юал 3:4-8; Іамос 1:9, 10; Закри-ЯхІу 9:2-4. ^{10:15} ЕшаІ-ЯхІу 14:13-15. ^{10:16} Маттай 10:40; Марк 9:37; Лака 9:48; Яхъья 13:20.

Кхузткъе шийтта мурд юхаверзар

¹⁷ Иийсас вахийтина кхузткъе шийтта мурд юхавера, самукъадаьлла, воккхавеш. «Эла, — бохура цара, — жинаша а оха бохург до, Хъан бакъонан цІарах оха омра дича».

¹⁸ Иийсас элира: «Иза бакъ ду, Суна хааделира стигалара, гІорасиза а хилла, стелахъаштиг санна, чудеана иблис. ¹⁹ Ас шуна ницкъ белла, кхерам боцуш, шайтІанашна тІе, лахъанашна а, дІаьвше гезгашна а санна, ког баккха, шайн мостагІчун ницкъ хъаша. Шуна зене цхъа а хІума дац. ²⁰ Амма жинаш шаьш карадерзорах даккхий ма де, шайн цІераш Дала стигалшкахь дІаязъярх даккхийде».

Иийсан воккхавер
(Маттай 11:25-27; 13:16, 17)

²¹ Ощу хенахь Делан Сино хазахетарх кийра буьзначу Иийсас элира: «Ас сий до Хъан, Сан Да, стигаллий, Латтий карахь долу Веза Эла, хъекъалчараххий, Іилма долчараххий и хІума къайла а даьккхина, бер санна, догцІеначарна Ахъа иза дІаделларна. ХІаь, Сан Да, иза Хъан лаамца хилла ду!»

²² Дерриг а Сан Дас схъаделла Суна. Цхъанна а ца хаьа КІант мила ву, Дена бен, цхъанна а ца хаьа Да мила ву, КІантана бен а, Да гайта КІанта хъаржинчу нахана бен а».

²³ Юха, мурдашка дІа а вирзина, цаьрга шайгга элира Цо: «Дала декъалдина нах ду шу, хІунда аьлча шайн бІаьргашца хІара дерриг а го шуна. ²⁴ Ас боху шуьга: дуккха а пайхамарш а, паччахъаш а лууш бара хІара шуна гинарг ган, амма иза царна ца гина. Царна лиьнера шуна хезаш дерг хаза, амма царна иза ца хезна».

Къинхетам болу шамранхо

²⁵ Юха, хъалха а ваьлла, цхъана Іеламчу стага Иийсага хаттар дира, Иза зерхъама. «Устаз, — хъаттира цо, — ас хІун дан деза, Дела волчохь хедар доцу дахар сан хилийтархъама?»

²⁶ «Товрат тІехъ хІун ду яздина? — дуьхъал хъаттира Иийсас а. — Хьо муха ххета цунах?»

²⁷ Вукхо жоп делира: «„Хъайн Веза Дела доггах, доллучу синца, дерриг а хъекъалца веза“, „Хьо санна веза хъайна уллораниг а“».

²⁸ «Нийса жоп делира ахь, — элира цуьнга Иийсас, — иштта дан а де ахь, тІаккха хьо Дела волчохь вехар ву».

²⁹ Амма Іеламчу стага бехказа валархъама хъаттира: «Ткъа мила ву суна уллораниг?»

^{10:19} Забур 90:13. ^{10:22} Яхъья 3:35; Яхъья 10:15. ^{10:25-28} Маттай 22:35-40; Марк 12:28-34. ^{10:27} Карлабаьккхинарг 6:5; Іамальяр 19:18. ^{10:28} Іамальяр 18:5.

³⁰ Цунна жоп луш Иийсас дийцира: «Цхьа стаг хилла Ярушалаймера Ерихоне охьавогуш. Новкъахь цунна тIе талорхой летта. Некъахочунна тIера хIуманаш схьа а яьхна, цунна вала воллалц етта а йиттина, и охьатесначохь а витина, дIабахана уьш. ³¹ ТIаьхьо цу новкъа схьавогуш хилла цхьа динан да. Новкъахь Гуьллу и стаг а гина, некъан дехьа агIор а ваьлла, тIехваьлла дIавахана иза. ³² Изза дина цхьана левихочо*, юьстахо а ваьлла, дIавахана иза а. ³³ Юха лазийнарг Гуьллучу метте кхаьчна араваьлла лелаш волу шамранхо. И стаг а гина, оцу пекъарх къахийтира цунна. ³⁴ Цо, тIе а вахана, даьттанца а, чагIарца а цуьнан чевнаш йила а йилина, дIайихкина. Юха лазийнарг шен вира тIе а хаййна, некъахоша садоIучу цIийне а валийна, цуьнан цигахь терго еш, иза Iалаш а вина цо. ³⁵ ШолгIачу дийнахь, ша дIавоьдуш, хьешан цIийнан хIусамдена ши динари^д ахча а делла, цо аьлла: „ХIокхуьнга хьажалахь, со юхавогуш, ас хьан хилла харж меттахIоттор ю хьуна“.

³⁶ Мила вара оцу кхааннах талархоша лазийначу стагана уллораниг, хьуна моттарехь?»

³⁷ Iеламчу стага жоп делира: «Цунах кьинхетам бинарг вара-кх».

Иийсас тIаккха элира цуьнга: «ДIа а гIой, иштта де ахь а».

Марта а, Марем а йолчохь хьошалгIахь

³⁸ Шайн новкъахула богIуш, цхьана юьрта кхечира Иийса а, Цуьнан мурдаш а. Цигахь Марта цIе йолчу зудчо шен хIусамехь тIейцира уьш. ³⁹ Оцу зудчун Марем цIе йолуш йиша яра. Марем, Элан когашка а хиина, Цуьнан къамеле ладугIуш Iара. ⁴⁰ Ткъа Марта, дуккха а яа хIума кечъан гIерташ, хьаьддий, еддий лелаш яра. ТIееана, Иийсага элира цо: «Эла! И сан йиша, хIара болх берриг а суна тIе а тесна, Iаш хилар нийса доцийла ца го Хьуна? Суна гIо де алахьа цуьнга», — аьлла.

⁴¹ «Маржа яI, Марта, — элира Иийсас, — хьо дуккха а хIуманашна гIайгIа бан гIерташ ю, ⁴² ткъа оьшушдерг цхьаь бен дац. Марема диканиг хаьржина, иза цуьнгара цхьаммо а дIадоккхур дац».

ДоIа дан Iамор

(Маттай 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹ Цкъа Иийса Ша кхаьчначу цхьана меттехь доIа деш вара. Иза доIа дина ваьлча, мурдех цхьаммо дийхира: «Эла! Тхуна а Iамадехьа доIа дан, Яхьбяс шен мурдашна ма-Iаммадара».

² Иийсас элира цаьрга: «Шаьш доIа дечу хенахь иштта ала:

* ^{10:32} *Левихой* — Уьш Израилан халкъан цхьа тайпа ду. Царна бен пурба ца делла Делан цIа долчохь динан гуллакхаш дан.

„Дада!

Хьан цIе сийлахь хуьлда!

Хьан Олалла тIекхочийла!

³ ХIора дийнахь даьал напха лохьа тхуна.

⁴ Тхан кьиношна гечдехьа,

тхайна декхарийлахь болчарна оха ма-гечдарра.

Хьарам лаамна кIел ма дахийтахьара Ахьа тхо“».

⁵ Юха Иийсас элира цаьрга: «Масала, шун цхьаннан доттагIа ву. Буьйсанан юккъехь и волчу а дахана, аш цуьнга боху: „ДоттагIа! Бухалург кхо хьокхам лохьа суна, ⁶ со волчу доттагIа кхаьчна, сан цунна яла хIумма а яц“. ⁷ ТIаккха шун доттагIчо ала мега: „Со Iадда вита, сан неI дIакъевлина ю, со а, бераш а дIадийшина ду. Сан, хьала а гIаьттина, хьуна хьокхам бала йиш яц“. ⁸ Ас боху шуьга, нагахь шун доттагIалла лерина цо шуна хьокхам ца лахь, аш, юха ца довлуш, кхин а, кхин а иза бехча, цо, хьала а гIаьттина, шуна иза лур бу. ⁹ Цундела Ас боху шуьга: „Деле деха — Цо дехнарг лур ду шуна. Дела лаха — Иза карор ву шуна, неI тоха, иза дIайоьллу ю шуна, ¹⁰ хIунда аьлча хIора доьхучунна жоп ло Дала, лохуш волчунна карадойту, неI тухучунна — схьайоьллуьйту. ¹¹ Муьлхачу дас лур бу шен кIантана лаьхьа, цо чIара боьхуш хилча? ¹² Муьлхачу дас лур ю шен кIантана дIаьвше гезг, цо хIоа доьхуш хилча? ¹³ Шаьш мел кьиза делахь а, шайн берашна оьшург аша луш хилча, стигалахь волчу шайн Дас муххале а доьхучунна Шен Деза Са лур дуйла хоуьйла шуна“».

Иийса а, БаIал-Зебула а

(Маттай 12:22-30; Марк 3:20-27)

¹⁴ Цкъа Иийсас стеган мотт сацош долу жин эккхийра. Жин арадаьлча, стаг къамел дан хIоьттира. Юххехь лаьттарш чIогIа цецбевллера. ¹⁵ Цхьаболчара бохура: «Жинийн эла волчу БаIал-Зебулин олаллица жинаш лохку Цо адамашна чурьа».

¹⁶ Ткъа вукхара Иийса зерхьама дехар дира, стигалара цхьа тамашийна билгало гайта шайна аьлла. ¹⁷ Амма церан ойланаш хуучу Иийсас элира: «Муьлхха а екъаелла йолу пачхьалкх хIаллакхила хьаьхна ю. Ткъа юкъахь барт боцу доьзал бухур бу. ¹⁸ Нагахь иблис шена гонах болчаьрца бертахь дацахь, муха лаьттар ду цуьнан олалла? Ас и шуьга боху, БаIал-Зебулан ницкъаца Ас жинаш дIадоху бохуш, аш кхайкхудо дела. ¹⁹ Нагахь Ас, аша ма-баххара, жинаш БаIал-Зебулин гIоьнца дIалохкуш хилча, шун наха хьенан ницкъаца лохку уьш? Уьш шун кхелахой хир бу! ²⁰ Ас Делан ницкъаца лохку жинаш, ткъа иза Делан Олалла шуна схьакхаьчна хиларан билгало ю.

²¹ Нагахь шен цIа лардеш волу стаг онда а, герзаца а велахь, цуьнан ба-
хамна кхераме хIумма а дац. ²² Амма нагахь, цул онданиг тIе а летта, и
эшавахь, хIусамден бIоубулуш хилла долу герз схьа а даьккхина, бахам
дIахьур бу.

²³ Собыца воцург Суна дуьхьал ву. Собыца нах схьагулбеш воцург уьш дIа-
сабекъаболуьйтуш ву».

Харцжин юхадар
(Маттай 12:43-45)

²⁴ «Харцжин стагах дIакъаьстича, иза хи доцучу яьссачу аренгахула до-
лалой лелаш хуьлу, тIеговжа меттиг а ца карош. ТIаккха цо олу: „Со ара-
даьлладу цIа чу юхадорзур ду со“. ²⁵ Амма и стаг волчу юхадегъча, ша
Ийна меттиг нуй хьаькхна а, цIаньиная а карайо цунна. ²⁶ ТIаккха доь-
дий, цо шеца ворхI харцжин даладо, шел дуккха а вон долу. Уьш, цу ста-
гана чохь шайн хIусам а юьллий, даха ховшу. Эххар а оцу стеган хьал
юьххьенца хиллачул а вон хуьлу».

Бакьдолу ирс

²⁷ Ийса къамел деш а волуш, нахана юкъяра цхьана зудчо мохь туьйхи-
ра: «Декъала ю Хьо кийрахь лелийна а, Хьуна накха белла а йолу зуда!»

²⁸ Амма Ийсас элира: «Кхин а декъала бу, Делан даше ла а дугIуш, иза
кхочушдеш берш».

Тамашийна хIума гайтар тIедиллар
(Маттай 12:38-42)

²⁹ Дукха адам дара Ийсана гонах гулделла, тIетеIаш. Иза дийца волаве-
лира: «Телхина ю хIинцалера тIаьхье. Цо доьху тамашийна билгало гайта
бохуш, амма царна цхьа а билгало гур яц, Юнус-пайхамарехула гайти-
нарг йоцург. ³⁰ Нунав-гIалара бахархошна Юнус-пайхамар санна, хIин-
цалерчу тIаьхьенна Адамийн КIант а билгало хилла дIахIуттур ву.

³¹ Къилбехьарчу зуда-паччахьо, хIокху тIаьхьенца ден а елла, Дала кхел
ечу дийнахь и нах бехке бийр бу, хIунда аьлча иза цхьана дуьненан
маьIера йогIура Сулим-паччахьан хьекъале къамеле ладогIа. Ткъа кху-
захь Верг Сулим-паччахьал веза ву. ³² Къематан дийнахь Нунав-гIалара
бахархоша, беллачуьра ден а белла, уьш бехке бийр бу, хIунда аьлча уьш
Юнуса бина хаам бахьана долуш дохкобевлла, ткъа шуна хьалха Верг
Юнусал лакхара ву».

^{11:23} Марк 9:40. ^{11:29} Маттай 16:4; Марк 8:12. ^{11:30} Юнус 3:4. ^{11:31} Сулим 10:1-10;
2 Шерашкахь 9:1-12. ^{11:32} Юнус 3:5.

ДегIана – серло
(Маттай 5:15; 6:22, 23)

³³ «Цхьаммо а ца хIоттабо латийна стогар иза ца гунболчу метте я кхаби
кIел. Мелхо а хIора чувогIучунна серло гун йолччу лакха хIоттабо. ³⁴ Хьан
бIаьргаш – хьан дегIан серло ю. Нагахь хьан бIаьргашна са дика гахь,
хьан дегI серлонах дуьзна хир ду. Ткъа нагахь хьан бIаьргаш дика бацахь,
дегI а боданах дуьзна хир ду. ³⁵ Хьайн дегIера серлонах бода ца хилийта
хьажалахь. ³⁶ Нагахь хьан дегI серлонах дуьзна делахь, цуьнан цхьа а меже
боданехь яцахь, иза дерриг а, латийна стогар санна, серло луш хир ду».

Ийсас парушхошна а, Iеламчу нахана а
дуьхьал къамел до
(Маттай 23:1-36; Марк 12:38-40)

³⁷ Ийса, къамел дина ваьлча, цхьана парушхошо ша волчу хIума яа чу-
кхайкхира. ЦIа чу а ваьлла, хIума юучу меттехь агIорвелира Ийса. ³⁸ Па-
рушхо цецвелира, Цо хIума яале куьйгаш ца дилча. ³⁹ Амма Эло цуьнга
элира: «Аша, парушхоша, тIехулара кад-Iайг дикка цIандахь а, бухалара
бIаьрмециг а, къиза а ду шу. ⁴⁰ Сонтанаш! ТIехуларниг Кхоьллинчо ца
кхоьллина бухаларниг а? ⁴¹ Шайн долахь дерг къечаьрца декъа, тIаккха
дерриг а нийса хир ду шун.

⁴² Къа ду шун, парушхой! Аша шайн долахь долчух уьтталгIа дакъа, ур-
атталла кергара хас-стоьмех а, сагIина дIалуш ду, ткъа нийсо а, Деле болу
безам а бицбелла шуна. Ткъа аш иза а, важа а – ший а дан деза.

⁴³ Къа ду шун, парушхой! Гуламан цIа чохь баьрччехь Iан лаьа шуна, ба-
заран майданашкахь массара а шайга маршалла хатта лаьа шуна. ⁴⁴ Баьрз-
наш шарделладу кешнех тера ду шу. Царна тIехула нах лела, уьш мел тел-
хина ду а ца хууш».

⁴⁵ Цхьана Iеламчу стага элира: «Устаз! Оцу дешнашца тхуна а халахетар
ма до Ахь!» – аьлла.

⁴⁶ Ийсас жоп делира: «Шун а ду къа, Iелам нах! ХIунда аьлча дIа ца
бахьлун мохь нахана тIе буьллу аш, ткъа шаьш пIелга тIе пIелг а ца туху
гIодархьама. ⁴⁷ Къа ду шун, хIунда аьлча шайн дайша байинчу пайха-
маршна зиярташ деш ду шу. ⁴⁸ И болх барца аш тоьшалла до, шайн дайша
динарг шаьш къобалдеш хилар: цара пайхамарш бойура, ткъа аш зияр-
таш хIиттадо. ⁴⁹ Цундела Шегахь бен доцучу хьекъалца Дала аьлла: „Ас
уьш болчу пайхамарш а, векалш а бохуьйтур бу, амма цара цхьаберш бой-
ур бу, вуьш балехь бахкор бу“. ⁵⁰ ХIокху тIаьхьене дуьне кхоьллинчхьана
Iанийна долу массо а пайхамаран цIий хоттур ду: ⁵¹ Хьабулна тIера Делан

^{11:33} Маттай 5:15; Марк 4:21; Лака 8:16. ^{11:42} Iамальяр 27:30. ^{11:51} Доладалар 4:8;
2 Шерашкахь 24:20, 21.

цѣнний, сагIа доккхучу кхерчаний юккъехъ вийначу Закриний тIе кхаччалц. Билггала боху шуьга, аш жоп лур ду дериггенах а.

⁵² Къа ду шун, Iелам нах! Делан Йозанах хаарш чохъ долчу цIийнан догIа нахера схьадаьккхина аш. Амма я шаьш а ца дахана шу оцу цIа чу, я нах а ца бахийтина аш».

⁵³ Iийса цигара дIавахча, Iелам нах а, парушхой а, оьгIаз а бахана, тайп-тайпана хаттарш луш тIаьхьабевлира Цунна, ⁵⁴ муьлххачу даша тIехъ лаьчна а, Иза лаца гIерташ.

*Шалхаллех ларлолаш
(Маттай 10:26, 27)*

12 ¹Цу хенахъ эзарнаш адамаш гулделира, вовшашна тIетIателара уьш. Iийса цкъа хьалха шен мурдашка къамел дан волавелира: «Парушхойн муьстачу бедах – шалхаллех ларлолаш. ² Мел къайлаха дерг а гучудер ду, мел хьулдинарг а хоуйтуш хир ду. ³ Аша боданашкахъ аьлларг серлонгахъ хезар ду. Аша цIа чохъ цхьаьнга лере аьлларг тхевнаш тIера кхайкхор ду».

*Хьанах кхера веза
(Маттай 10:28-31)*

⁴ «Ас боху шуьга, Сан доттагIий, стаг вен ницкъ болчух ма кхера, дегI хIаллакдарал сов цуьнга кхин хIумма а далур дац. ⁵ Ас эр ду шуьга хьанах кхера веза: шу кхера деза стеган са схьа а эчна, иза жобьжахатин цIерга кхосса ницкъ Болчух. Билггала боху шуьга, Цунах кхера!

⁶ Пхеа хьозанах ши шай бен доккхур дуй те? Амма Далла царах цхьа а диц ца делла. ⁷ Ткъа шун коьртара массо чо а багарбина бу шуна! Цундела ма кхералаш: дуккха а хьозанел деза ду шу!»

*Адамийн КIант нахана хьалха къобалвар
(Маттай 10:32, 33; 12:32; 10:19, 20)*

⁸ Кхин дIа а Iийсас бохура: «Ас боху шуьга: Со нахана хьалха къобалвеш верг Адамийн КIанта Делан маликашна хьалха къобалвийр ву, ⁹ амма Со нахана хьалха дIатеснарг Аса а дIатосур ву Делан маликашна хьалха.

¹⁰ Адамийн КIантана дуьхьал дош а аьлла, дохковаьллачунна гечдийр ду, амма Делан Са сийсаздинчунна гечдийр дац.

¹¹ Шаьш гуламан цIа чу, я хьаькамашна, я Iедална тIе далийча, са ма гатде шаьш ала дезачух а, жоп муха дала дезарх а, ¹² Делан Сино оцу хенахъ ала дезарг Iамор ду шуна».

^{12:1} Маттай 16:6; Марк 8:15. ^{12:2} Марк 4:22; Лака 8:17. ^{12:10} Маттай 12:32; Марк 3:29. ^{12:11, 12} Маттай 10:19, 20; Марк 13:11; Лака 21:14, 15.

Сонтачу хьалдолчу стагах хьекъале хIума

¹³ Нахана юкъяра цхьана стага элира Iийсага: «Устаз! Сан веше тхан дех диснарг соьца декъа алахь!» – аьлла.

¹⁴ «ЛадогIахьа, Со хьан хIоттийна шун кхелахо, бахам бекъа бакъо а елла?» – хьаттира цуьнга Iийсас. ¹⁵ Цул тIаьхьа Цо элира массаьрга а: «Варелаш! БIаьрмециг ма хилалаш. Стеган дахар цуьнан хьолах лаьтгаш дац шуна, иза мел дукха делахъ а».

¹⁶ Tпаккха Цо цхьа хьекъале хIума дийцира царна: «Цхьана хьал долчу стеган шортта ялта кхийна хилла. ¹⁷ „Ас хIун дан деза? – ойла йина цо. – Сан хIара ялта чудилла меттиг ма яц“. ¹⁸ Юха цо аьлла: „Ас дера деза, сайн шира ялта чудуьллу сайранаш дIа а даьхна, даккхий керланаш дан. Царна чу дерриг ялта а, кхийолу хIума а хоьур ю. ¹⁹ Tпаккха айса-сайга ала мегар ду: хьан хьал дуккха а шерашна тоьар долуш ду, са а даIа, даа а даа, мала а мала, самукъа а даккха“. ²⁰ Амма Дала элира цуьнга: „Сонта стаг! Тховса буса хьан дахар хедар ду. Хьанна дуьсур ду ахъ хьайна кечдинарг?“ – аьлла.

²¹ Дела волчохъ хазна а ца гульеш, шена хьал вовшастухучунна хIоранна а изза хир ду».

*Делах теьшар
(Маттай 6:25-34)*

²² Tпаккха Iийсас элира Шен мурдашка: «Цундела боху Ас шуьга, шайн дахаран дуьхьа юучунна са ма гатде, шайн дегIан дуьхьа духарна са ма гатде. ²³ ХIунда аьлча юучул деза дахар ду, духарал деза дегI ду. ²⁴ ДIахьовсал кьийгашка: я дуьйш яц, я хьокхуш яц, церан сайранаш а, я ялта чудерзо меттиг а яц, амма Дала кхобу уьш. Ткъа шу оцу олхазарел мел мехала ду! ²⁵ Сагатдарца шайн дахар цхьана сахьтана хьаьнга дахдалийталур дара шуьга? ²⁶ Оццул кIезигниг а далуш ца хилча, кхечунна стенна сагатдо аш? ²⁷ Ойла ел, муха кхуьуш ду петIамат-зезагаш: уьш къахьобьгуш дац я бедарш тега кIадеш еш дац, амма Ас боху шуьга, ур-атталла шен хьолан возаллехъ Сулим-паччахъ а ца кечлора цу зезагех муьлхха а санна. ²⁸ Нагахъ тахана тIедолу, ткъа кхана пешахъ догу долу арара зезагаш а Дала иштта хаза кечдеш хилча, шаьш мел хаза кечдийр ду аьлла хета шуна, Делах кIезиг теьшаш дерш?!

²⁹ Цундела ма леха яа а, мала а шайна хIун хир ю – цунна са ма гатде. ³⁰ Цу дерригенна а сагатдо оцу дуьненан кхечу къаьмнех болчу наха. Ткъа шун шайн Да ву, шуна мел оьшург хаа а хууш. ³¹ Уггар хьалха Делан Олалла лаха, важа дерриг а Дала шуна лур ду».

^{12:27} Сулим 10:4-7; 2 Шерашкахъ 9:3-6.

Шун стигалахь хир долу хьал
(Маттай 6:19-21)

³² «Ма кхера, шу кIезиг а, гIийла а делахь а, шуна тIехь Iу ву. Шун Ден, хазахетарца, шуна Олалла дала сацам хилла. ³³ Шайн бахамаш дIа а бухкуш, мискачарна сагIа ло. Лелийча тишлур доцу бохчанаш кечде шайна, лахлур йоцу хазна гулге стигалахь: цигахь цунна тIе кьу а кхочур вац, нецано иза юр а яц. ³⁴ Шун хазна йолччохь, шун дог а хир ду».

Сема ялхой

³⁵ «Юкь а ехкий, гутгар а гIуллакх дан кийча хила, шайн стогарш а латийна хилийта, ³⁶ зуда ялийначу сакьера ваханчурьа шайн хIусамда цIа варе хьобжучу ялхойн санна. ХIусамдас, цIа а веана, неI тоьхча, цунна иза оцу сохьта дIаелла кийчча хир бу уьш. ³⁷ Декъала бу, хIусамда цIа кхаьчча, сема болу ялхой. Билггала боху шуьга, цо ша а, ялхойн духар а дуьйхина, уьш шуьнна гонах а ховшийна, оьшург тIе а дахьаш, царна гIуллакх дийр ду. ³⁸ Декъала бу, шена гIуллакх дан кийча а болуш, хIусамдена карийна ялхой, буьйса юкьтал тIехьяьлча иза цIа веача а. ³⁹ Амма хаалаш, нагахь санна хIусамдена кьу маца вогIур ву хууш хиллехь, цо шен цIа чохь кьола дойтур дацара. ⁴⁰ Шу а хила деза кийча, хIунда аьлча Адамийн КIант шу Цуьнга ца хьобжучу хенахь вогIур ву».

Тешаме а, тешам боцу а ялхо
(Маттай 24:45-51)

⁴¹ ТIаккха Кипас хьаттира: «Эла! Иза тхуна я массарна а дуьйцу Ахь?» — аьлла.

⁴² Везачу Эло жоп делира: «Ас дуьйцур ду шуна тешаме а, хьекъале а урхалхо мила ву цIа чохь: иза, хIусамдас вукху ялхошна тIехь куьйгалла дан а хIоттийна, царна шен хеннахь юург луш верг ву. ⁴³ Декъала ву иза, шена тIедиллина гIуллакх деш а волуш, цуьнан хIусамда цIа кхаьчча. ⁴⁴ Бакьдерг боху шуьга: хIусамдас иза берриг шен бахамна тIехь куьйгалхо хIоттор ву. ⁴⁵ Амма, масала, и ялхо: „Сан хIусамда кеста цIа вогIий ца хаьа“, — аьлла, оьйла а йина, кхечу ялхошна етта а йиттина, дууш, ваххалц молуш Iийр ву. ⁴⁶ Цунна дагахь а доцучу, иза цIа варе ца хьобжучу хенахь, хIусамда цIа кхочур ву. ХIусамдас иштта ялхо, тур тоьхна, шина декье вьокьур ву, Делах ца тешачу нехан дакъа цунна кхочуьйтур ду.

⁴⁷ Шен хIусамден лаам а хууш, цо бохург дан а ца динчу, дан а ца гIиртинчу ялхочунна чIогIа еттар ю, ⁴⁸ ткъа ларамаза гIалат даьллачунна кIезиг таIзар дийр ду. Дуккха а кхаьчначуьнгара дуккха а хоттур ду, дуккха а хIума шех тешна дитинчунна тIехь доккха декхар ду».

12:35 Маттай 25:1-13. 12:36 Марк 13:34-36. 12:39, 40 Маттай 24:43, 44.

Иийса а, декъадалар а
(Маттай 10:34-36)

⁴⁹ КхидIа а Иийсас бохура: «Со дуьнен чу цIе таса веана, хIинцале и цIе марсаяьлла йогуш хила лаьара Суна! ⁵⁰ Амма баланийн хIордах чекхвала везаш ву Со, иза хиллалц синтем бац Суна! ⁵¹ Шуна моьтту хир ду, Со дуьнен чу машар бахьаш веана? „ХIан-хIа! — боху Ас шуьга, — Декъадалар дахьаш веана!“ ⁵² ХIинца дуьйна иштта хир ду: пхеа стагах лаьтта доьзал бекъалур бу, кхоь шинна дуьхьал, шиь кхаанна дуьхьал хир ву. ⁵³ Да кIантана дуьхьал, кIант дена дуьхьал, нана йоIана дуьхьал, йоI-нанна, марнана несана дуьхьал, нус марнанны дуьхьал хир ю».

Заманан билгалонаш къастор
(Маттай 16:2, 3)

⁵⁴ Юха Иийсас бохура нахе: «Малхбалехь марха гича, догIа догIур дуй хаьа шуна, иза иштта хила а хуьлу. ⁵⁵ Ткъа кьилбехьара мох хьаькхча, йовхо хир ю олу аш, иза а нийса хуьлу. ⁵⁶ Шалхончаш! Стигалан а, лаьттан а билгалонаш хаьа шуна, ткъа таханлерчу заманан билгалонаш къасто хIунда ца хаьа шуна?»

Довхочуьнца кхел ян вахар
(Маттай 5:25, 26)

⁵⁷ «Шайна гIолехь долчун оьйла хIунда ца йо аш? ⁵⁸ Шаьш довхочуьнца кхел ян доьлхуш, новкъахь цуьнца берта даха хьовса, хIунда аьлча цо шу кхелахочунна тIе далор ду, кхелахочо гIароле дIалур ду, юха шу набахте кхуьссур ду. ⁵⁹ Билггала боху хьобга: цигара хьо аравер вац, тIаьхьарчу шайнна тIекхаччалц, дерриг а хьайн декхар дIаделла а бен».

Дохко а довлий, Далла тIе дерза,
шайна хIаллакьхила ца лаахь

13 ¹ Оцу хенахь цхьана наха, тIе а баьхкина, Иийсана дийцира Делан цIийнан кертахь байинчу галилайхойх лаьцна. Пулата и омра далар бахьана долуш, оцу нехан цIий цара сагIа доккхуш яйинчу бежанийн цIийца эделлера. ² Иийсас элира баьхкинчаьрга: «Иштта байина болу и нах вукху галилайхойл кьинош сов долуш бара-м ца моьтту шуна? ³ ХIан-хIа, — боху Ас шуьга, — амма нагахь санна шу, дохко а девлла, Далла тIе ца дерзахь, уьш санна, шу а хIаллакьхир ду. ⁴ Шуна моьтту хир ду, Шилонан бIов тIе а йоьжна, велла волу берхIитта стаг Ярушалаймехь болчу вукху нахал бехке вара? ⁵ ХIан-хIа, — боху Ас шуьга, — амма шу, дохко а девлла, Далла тIе ца дерзахь, уьш санна хIаллакьхир ду».

12:50 Марк 10:38. 12:53 Мика-ЯхIу 7:6.

Стом ца лато дитт

⁶Ийсас цхьа хьекъале хУма дийцира царна: «Цхьана стеган кемсийн бешахь дАдийна инжиран дитт хилла. Цкъа, ван а веана, оцу дитта тГехь стобмаш бу бац хьабжча, уьш ца карийна цунна. ⁷Тпаккха кемсаш лелош волчу шен белхалочуьнга аьлла цо: „КхозлагIа шо ду со кху дитте хьобжу, амма стобмаш ца латийна кху тIе. Охьа а тохий, дIадаккха хIара, кхуьнга эрна меттиг дIа а ца лоцуьйтуш“, — аьлла. ⁸Амма белхалочо жоп делла цуьнга: „ХIусамда! Кхин цхьана шарахь а дитахьа хIара. Ас, го а аьккина, кхелли а йиллина, болх бийр бара. ⁹ХIун хаьа, юха шарахь стобмаш лато а ма мега кху тIе? Ткъа ца латадахь, и дитт дIадоккхуьйтур ду ахь“, — аьлла».

Шобтан дийнахь зуда тояр

¹⁰Цхьана гуламан цIа чохь шобтан дийнахь хьехам беш вара Ийса. ¹¹Букара хьавьзина, букъ хьала ца нислуш, цхьа зуда яра цу чохь, берхIитта шарахь шеца жинийн цамгар йолуш. ¹²И ган а гина, тIекхайккина, Ийсас элира цуьнга: «Йиша! Хьо хьайн цамгарх паргIатъяьлла», — аьлла. ¹³Цо куьйгаш лецира зудчунна тIехула. Важа оцу сохьта хьаланисьелира, тIаккха Далла хастамаш бан хIоьттира.

¹⁴И дерриг гина, гуламан цIийнан хьабкамо, Далла леринчу шобтан дийнахь Ийсас дарба дарна реза воцуш, чубаьккинчу нахе элира: «Ялх де ду болх бан дезаш. Оцу деношкахь дуьйла шайна дарба дайта, Далла леринчу шобтан дийнахь а ца догIуш», — аьлла.

¹⁵Везачу Эло, жоп луш, элира цуьнга: «Шалхончаш! Шайн сту я вир, хьавьдех схьа а достий, Далла леринчу шобтан дийнахь хи мала ца дуьгу аш? ¹⁶БерхIитта шарахь иблисо йихкина латтийна ИбрахIиман тIаьхьенах йолу хIара зуда Далла леринчу дийнахь шен буржалех паргIатъяля мегаш яц?» — аьлла. ¹⁷Цо и аьлча, Цунна дуьхьалболчу нахана эхь хийтира. Ткъа чохь берш самукьадаьлла, казахеташ бара Ийсас и тамашийна гIуллакхаш дарх.

*ХIух а, морзанах а лавьцна хьекъале дустарш**(Маттай 13:31, 32; Марк 4:30-32)*

¹⁸Цул тIаьхьа Ийсас хаьттира: «Стенца дуста мегар ду Делан Олалла? Муха ду иза? ¹⁹Иза стага шен бешахь дIадийначу уггар жимачу хIуьнах тера ду. Цу хIуьнах, хьала а даьлла, дитт хилла. Стигаларчу олхазарша баннаш дина цуьнан гаьннаш тIехь».

²⁰Кхин цкъа а хаьттира Ийсас: «Кхин стенца дуста мегар ду Делан Олалла? ²¹Иза морзанах тера ду. Зудчо, бод хьакхош, кхаа сахь чохь схьаэцначу демах тоьхна иза. Морза, массанхьа а кхочуш, демах дIаийна».

^{13:14}Арадаккхар 20:9, 10; Карлабаьккхинарг 5:13, 14.

*Готта неI**(Маттай 7:13, 14, 21-23)*

²²ГIаланашкахула, ярташкахула чекхвуйлуш, Ярушалайме вьодуш вара Ийса. Шен новкъахь нахана хьехам бора Цо. ²³Цкъа цхьаммо хаьттира Цуьнга: «Эла! Иштта кIезиг бу теша кIелхьарбовлуш берш?»

Ийсас элира гулбеллачаьрга: ²⁴«Готтачу неIарехула чекхдовла хьовса, хIунда аьлча, Ас боху шуьга чубаха гIиртинчех, дукхахберш чекхбовлалур бац. ²⁵ХIусамдас неI дIакъевлича, шу арахь дуьсур ду. И неI етташ, дехар дийр ду аш: „Эла! ДIаеллахьа тхуна“, — бохуш. Амма Цо эр ду шуьга: „Суна шу а ца девза, шу мичара даьккина а ца хаьа“. ²⁶ТIаккха аш эр ду: „Оха Хьобца яа а йиинера, мала а меллера, Ахь тхан урамашкахь хьехамаш а бинера тхуна“, — аьлла. ²⁷Амма Цо эр ду: „Ас боху шуьга, Суна шу а ца девза, шу мичара даьккина а ца хаьа. Шу массо а харцончаш ду, дIадовла Суна юххера!“ ²⁸Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а хир ду. Шуна гур бу Делан Олалла тIе а лавьцна, Далла уллохь болчарна юкьахь ИбрахIим а, Исхьакх а, Якьуб а, берриш пайхамарш а, ткъа шу цигара лохкур ду.

²⁹Малхбалехьара, малхбузехьара, кьилбаседехьара, кьилбехьара баькинчу наха хиндолчу тойнехь, Делан Олаллахь, шайн меттигаш дIалоцур ю. ³⁰Амма кхузахь цхьаболу тIаьхььара хилларш цигахь хьалхара хир бу, цхьаболу хьалхара хилларш тIаьхььара хир бу».

*Ярушалайм бахьана долуш гIайгIане хилар**(Маттай 23:37-39)*

³¹Оцу хенахь Ийсана тIевеанчу масех парушхочо элира: «Кхузара дIаваьлла, кхечу метте ваха веза Хьо — ХIарод ву Хьо вен гIерташ», — аьлла.

³²Ийсас жоп делира: «Даха а гIой, цхьогало санна, зулам деш волчуьнга дIаала: „Ас жинаш дIа а лохкур ду, нахана дарбанаш а дийр ду тахана а, кхана а, ткъа кхозлагIчу дийнахь Сайн болх чекхбоккхур бу“. ³³Делахь а, хIуьа хилахь а, Сан тахана а, кхана а, лама а лела деза, хIунда аьлча пайхамар Ярушалаймал арахьа вала йиш йолуш вац.

³⁴Ва Ярушалайм! Пайхамарш бойу ахь, хьайна тIебахкийтиначарна тIулгаш детта ахь. Мел чIогIа лиьнера-кх Суна хьан бераш гулдан, олхазаро шен кIорнеш тIома кIел гул ма-ярра, амма хьуна ца лии иза. ³⁵ХIинца билггала шун ЦIа Дала дIатесна ду. Ас боху шуьга, шуна Со гур вац, цхьа хан а еана, аш аллалц: „Декъала ву Везачу Элан цIарах во-гIуш верг!“»

^{13:27} Забур 6:9. ^{13:28} Маттай 22:13; 25:30. ^{3:28, 29} Маттай 8:11, 12. ^{13:30} Маттай 19:30; 20:16; Марк 10:31. ^{13:35} Забур 117:26.

*Чкѳура кЕл хи хЮьттина стаг тѳувар
(Маттай 22:1-10)*

14 ¹Цкѳа шоьтан дийнахь парушхойн цхѳа куьйгалхо волчу хЮма яа ваханера Иийса. Чохь берш леррина хьобжура Цо дечуьнга. ²Цигахь Цунна духьал нисвелира цхѳа стаг. Иза, чкѳура кЕл хи а хЮьттина, оцу цамгарх чЮгIа бала хьобгуш вара. ³Тпаккха Иийсас хаьттира Иеламчу нахе а, парушхошка а: «Далла леринчу шоьтан дийнахь дарба дан бакьо ю я яц?»

⁴Уьш бист ца хилира. Иийсас, цунах куьг а Юьттина, цомгушчунна дарба а дина, иза дIавахийтира. ⁵Ткѳа вукхаьрга Цо хаьттира: «Нагахь шун кIант я, масала, сту гЮна чу боьжча, сихха дахана иза хьалабоккхур бац аш, Далла леринчу шоьтан де делахь а?»

⁶Церан Кхуьнга ала хЮмма а дацара.

Хьешашна а, хЮсамдена а дина хьехар

⁷Иийсас тидам бира хьошалгIа кхайкхина нах баьрччехь йолу меттигаш дIалаца гIертар. Цо тIаккха царна цхѳа хьекъале хЮма дийцира: ⁸«Хьо цхьанхьа зуда ялийначу метте кхайкхина велахь, баьрчче хаа ма гIерта, хЮнда аьлча хьол лоруш волу стаг а кхайкхина хила там бу цига. ⁹Тпаккха хьо а, иза а кхайкхинчу хЮсамдас, тIе а веана, хьобга эр ду: „ХЮкху стагана меттиг ло“, — аьлла. Нахана хьалха юхьIаьржачу а хЮьттина, уггар йистер а меттиг дIалаца езар ю хьан. ¹⁰Хьо хьошалгIа кхайкхинчу хЮсамехь неIарера меттиг дIалаца, хЮсамдега, хьайна тIе а веана, алийта: „ДоттагIа! Валю, хьуьлла баьрчче хаа“, — аьлла. Тпаккха вукху хьешашна хьалха хьан ларам хир бу, ¹¹хЮнда аьлча хЮра ша лакхара хеташ верг, лах а вина, кIезиг хетар ву, ткѳа ша кIезиг хеташ верг лакхаваьккхина хир ву».

¹²Цул тIаьхьа Ша кхайкхинчу хЮсамдега Иийсас элира: «Айхьа нах хЮма яа чукхойкхуш, хьайн доттагIий а, вежарий а, гергара нах а, хьалдолу лулахой а ма кхайкха, хЮнда аьлча церан таро ю хьо чукхайкха а, шайна дина дика юхадан а. ¹³Айхьа шун хЮттош, кьенаш, заьIапнаш, астагIнаш, бIаьрзенаш кхайкха. ¹⁴Хьо декъала хир ву, хЮнда аьлча церан хьуна иза юхадан таро яц. Делан лаамехь болу нах денлучу дийнахь, юхалур ду хьуна иза».

Доккхачу тойнах лаьцна хьекъале дийцар

¹⁵И хЮма хезча, чохь болчех цхѳаммо элира: «Декъала ву Делан Олалла тIелаьцначарна юкьахь кхачанах кхеттарг!»

¹⁶Тпаккха Иийсас дийцира: «Цхьана стага доккха той а хЮттийна, дуккха а хьеший кхайкхина. ¹⁷Той дIадоло хан тIекхьачча, шен ялхо вахийтина цо

шуьне кхайкхинчаьрга дIаала: „Схьадуйла, дерриг а кийча ду“, — аьлла. ¹⁸Амма хьеший, цхѳаь санна, бехказа бийла хIиттина. Хьалхарчо аьлла: „Ас латта эчна, вахана цуьнга хьажа дезаш ву со, доьху хьобга, кьинтIера валахь суна“. ¹⁹ШолгIачо аьлла: „Ас пхи шуьста эчна, и стерчий дIа а доьжна, мега ца мега хьажа воллура со. Суна кьинтIера валахь“, — аьлла. ²⁰КхозлагIчо аьлла: „Ас зуда ялийна, цундела вогIийла дац сан“, — аьлла. ²¹Вухаванчу ялхочо хЮсамдега и дерриг дIааьлла. Тпаккха обгIазваханчу хЮсамдас шен ялхочуьнга буьйр дина: „Хьада, чехкка гIалин урамашка-хула а, майданашкахула а чекхвалий, схьабалабе кхуза кьенаш, заьIапнаш, бIаьрзенаш, астагIнаш“. ²²Юха а веана, ялхочо аьлла: „ХЮсамда! Ахь ма-аллара, дерриг а ас кхочушдина, амма кхин а меттиг ю цIа чохь“. ²³Тпаккха хЮсамдас юха а тIедожийна ялхочунна: „Ваха а гЮй, гIалара аравалий, новкьахь а, керташкахь а гинарг схьавалаве, сан цIа хьешех дуьззина хилийта. ²⁴Амма, ас боху шуьга, хьалха кхайкхинчех цхѳаь хир вац сан тойнехь“».

*Иийсан мурд хиларан мах
(Маттай 10:37, 38)*

²⁵Иийсаца йогIуш адамиьн йоккха тоба яра. Цо, юха а вирзина, элира цаьрга: ²⁶«Стаг Суна тIаьхьахЮьттина схьаван а, Сан мурд хила а йиш йолуш вац, Со шен дел а, ненал а, зудчул а, берел а, вежарел а, йижарел а, ур-атталла дахарал а лараме хеташ иза вацахь. ²⁷Шен баланийн мохь схьаэца реза а воцуш, Суна тIаьхьавогIург Сан мурд хила йиш йолуш вац. ²⁸Масала, шух цхѳаь бIов ян лууш ву. Охьа а хиина, шен хин йолу харж лорур яц цо, гIишло чекхьяккха ахча тоь ар ду дац хьажа? ²⁹Цо, бух а боьттина, дIаерзо ницкь а ца кхачна, гIишло йолийначохь йитича, массо а и гуш верг воьлур ма ву цунах. ³⁰Цара бохур дара: „ХЮкхо гIишло йолийначохь чехк а ца яккхалуш йитира“, — бохуш. ³¹Я, масала, цхѳа паччахь ву тIом бан кечлуш. Цкѳа, охьа а хиьна, ойла йийр ю цо, шен итт эзар стаг волчу эскарца ткѳа эзар стагаца тIевогIучунна духьало ялур ю, я яц аьлла. ³²Нагахь шен ницкь кхочур бац аьлла, цунна хетахь, мостагIа генахь волччуьра, цо векалш бохуьтур бу машар боьхуш. ³³Делахь, шен долахь долчух дерригенах шух хЮра ца кьастахь, Сан мурдаш хила йиш яц шун.

³⁴Туьха дика хЮма ю, амма цуьнан чам дIабаьлча, стен хуьлуьйтур ду иза юха а дуйра? ³⁵Иза я лаьтта а, я кхеллех а тоха пайдена дац, дIакхоссан бен. Лергаш долчунна хIара хезийла!»

*Байначу уьстагIах лаьцна хьекъале дустар
(Маттай 18:12-14)*

15 ¹Иийсага ладогIа дуккха а адамаш: ял гульешберш а, къинош летий-нарш а тIеобхура. ²Парушкой а, Иелам нах а резабочуш, гIовгIа еш бара: «ХIокху стага къинош летийна адамаш тIе а оьцу, цаьрца хIума а йоу», — бохуш. ³ТIаккха Иийсас царна цхьа хьекъале дустар далийра.

⁴«Мила ву шух, шайн бIе уьстагI юкъара цхьаь байча, важа безткъе ткъайоьсна эрна араьх а битина, байнарг лохур боцуш, иза карабаллац? ⁵Ткъа иза карийча, самукъадаьлла, белшаш тIе а биллина, цIа бахьар бу. ⁶ДоттагIий а, лулахой а схьа а кхайкхина, уьстагI болчо эр ду: „Даккхий-де вай цхьаьна, суна сайн байна уьстагI карийна!“ ⁷Масала, дохковала бахьана доцуш, Делан лаамехь а волуш везткъе ткъайоьсна стаг ву. Ас боху шуьга, оцу нахана чул, къинош а летийна, юха дохковаьлла, Далла тIевирзинчу цхьана стагана алсам баккхийбийр бу стигалшкаьх берш».

Дайначу ахчанах лаьцна хьекъале дустар

⁸«Масала, цхьана зудчун драхма цIе йолу итт дато ахча ду. Цараьх цхьаь дайча, стогар а латийна, чохь нуй а хьобкхуш, леррина и лохур ма ду цо, иза карадаллац. ⁹Ткъа иза карийча, доттагIий а, лулахой а схьа а кхайкхина, цо эр ду: „Даккхийдейша соьца: суна дайна ахча схьакарийна!“ ¹⁰Ас боху шуьга, лелийначунна дохко а ваьлла, Далла тIевирзинчу цхьана стагах а Делан маликийн самукъадалар иштта хуьлу».

Байначу кIентех лаьцна хьекъале дийцар

¹¹Кхин а дийцира Цо: «Цхьана стеган ши кIант хилла. ¹²Жимаьх волчу кIанта шен дега аьлла: „Дада! Хьайн бахамаьх суна догIу дакъа схьалохьа“. Дас шина кIантана бекъна бахам. ¹³Дукха хан ялале, жимаьх волу кIант, шен дерг вовшаьх а тоьхна, генарчу маьха вахана. Цигаьх, сакъобруш, шен хьал эрна дайина цо. ¹⁴Ткъа шадерриг и дайина ваьлча, цу маьхаьх чIогIа мацалла хIоьттина. Иза таро йоцуш висна. ¹⁵ТIаккха вахана цу маьхарчу цхьана стагана чухIоьттина иза. Вукхо хIара хьакхарчий яжо вахийтина шен аренашка. ¹⁶Мацалло бIарзвина, хьакхарчаша бууш болу акха стоь-маш биина а, шен гай юзо лууш хилла хIара, амма цхьаммо а кхунна уьш луш ца хилла. ¹⁷Метта а веана, цо элира: „Мел дукха ялхой бу сан ден цIаьх, церан массеран а шортта яа хIума ю, ткъа со кхузаьх мацалла леш ву! ¹⁸ДIавахана, сайн да волчу юха а вирзина, ас эр ду цуьнга: Дада! Далла хьалха а, хьуна хьалха а къа латийна ас! ¹⁹Хинца со хьакъ вац хьан кIант ву со ала, хьайн белхало вай, дIаэцаьха со“. ²⁰Хьала а гIаьттина, шен да волчу вахара иза.

^{15:1, 2}Лака 5:29, 30.

КIант геннаьх схьавоьгуш дена гира. Цунаьх къаьхетта, веда тIе а вахана, иза маравоьллина, цунна барт баьккхира дас. ²¹Ткъа кIанта элира цуьнга: „Дада! Далла хьалха а, хьуна хьалха а къа латийна ас. Хинца со хьакъ вац хьан кIант ву со ала“. ²²Амма дас шен ялхошка элира: „Тольла йолу бедар схьа а яй, тIейоха цунна, пIелгах муьхIар а долла, кога мачаш а юха. ²³Юстийна йолу старгIа схьа а ялаьй, урс хьакха: той хIоттор ду вай. ²⁴ХIунда аьлча хIара сан кIант веллачуьра денвелла, вайначуьра карийна“. Уьш сакъера буьйлабелира.

²⁵Воккхах волу кIант оцу хенаьх кха тIехь вара. ЦIа воьгуш, шайн ба-хамна гергакхаьчча, цунна локкху эшарш а, хелхаран муькамаш а хезира. ²⁶Цхьа ялхо схьа а кхайкхина, цо хаьттира: „ХIара хIун ду?“ ²⁷Ялхоцо элира цуьнга: „Хьан ваша цIа веана. Хьан дас старгIа ейтина, хIунда аьлча иза могуш-маьрша юхавирзина дела“. ²⁸Воккхах волу кIант, оьгIаз-вахана, чу ван ца лууш вара. Дас, ара а ваьлла, чувола аьлла, дийхира цуьнга. ²⁹Амма цо элира дега: „Со хьуна вешаш волу мел дукха хан ю, аьх аьлчачунна тIера ког а ца баьккхина ас, амма аьх суна буьхьиг а ца елла, соьга сайн доттагIашца сакъерийта. ³⁰Ткъа шен хьал мехкаршца сакъобруш хаькхина волу хьайн кIант цIа веача, цунна юстийна старгIа йийна аьх“. ³¹Амма дас элира воккхах волчу кIанте: „Сан кIант! Хьо гуттар а соьца ма ву, сан долуш дерг шадерриг а хьан ма ду. ³²Хинца вай самукъадаьлла хила ма деза, хьан ваша веллачуьра денвелла, вайначуьра карийна“».

Тешаме воьчу урхалхочух лаьцна хьекъале дийцар

16 ¹Шен мурдашна Иийсас кхин цхьа хьекъале дийцар далийра: «Цхьана хьалдолчу стеган бахаман дола деш урхалхо хилла. Цхьаммо аьлла цу хьолахочуьнга, цуьнан бахам урхалхоцо байина дIабоккхуш бу аьлла. ²Урхалхо тIе а кхайкхина, хIусамдас хаьттина: „И хIун ду суна хьох лаьцна хезаш дерг? ДIа а гIой, хьайн балхах жоп дала кечам бе, кхин дIа хьобга урхалла ца дойту ас“, — аьлла. ³ТIаккха урхалхоцо ойла йина: „Ас хIун дан деза? ХIусамдас со балхара дIавоккхуш ву. Латта аьха ваха сан ницкъ бац, сагIа деха эьх хета. ⁴ХIа! Суна хаа хIун дан деза, кхузара дIаваккхича кхечу меттеш со тIеэцийта“. ⁵Цхьацца кхойкхуш, шен хIусамден декхархой тIекхайкхина цо. Хьалхарчуьнга хаьттина: „Хьо мел декхарийлахь ву сан хIусамдена?“ ⁶Вукхо жоп делла: „БIе черма зайтдаьтта“. Урхалхоцо аьлла цуьнга: „ХIара хьайн декхар тIеяздина кехат схьа а эций, сихха оьхахай, дIаязде: шовзткъе итт“. ⁷Юха кхечуьнга хаьттина: „Хьо мел дала дезаш ву сан хIусамдена?“ Цо аьлла: „Эзар гали кIа“. Урхалхоцо аьлла: „Хьайн декхаран кехат схьа а эций, дIаязде: бархI бIе гали“. ⁸ХIусамдас хастийна тешаме воцу урхалхо, сел кхетаме иза хиларна. Бан а бу хIокху заманна хьакъ болу нах Делан нуьрехь болчу нахал кхетаме, шаьш санна болчаьрца гIуллакх доьгуш.

⁹ Ас боху шуьга, харц дуьненан хьолах пайда а оьцуш, шайна доттагИий лаха. Юха, и хьал шух дуьсур долчу хенахь, Дала Шен даим лаьтгачу ца чохь тЕоьцур ду шу. ¹⁰ КЕзигчу хГуманна тЕхь тешаме верг доккхачунна тЕхь а тешаме ву, ткъа КЕзигчунна тЕхь тешаме воцург доккхачунна тЕхь а вац. ¹¹ Нагахь шу дуьненан хьал гулдеш тешаме ца хиллехь, стигалахь бакьдолу хьал шух хьан тешор ду? ¹² Неханиг шух тешна дита мегаш ца хилча, шуниг хьан лур ду шуна?

¹³ Шина хГусамдена гГуллакх далур дац цхьана ялхочуьнга. Цунна цхьа хГусамда везар ву, важа везар вац, я цхьанна хьесталур ву, ткъа вукхунах вешар вац. Цундела цхьаьний — Далла а, хьолана а ялхой хилалур дац шу».

Товрат а, Делан Олалла а
(Маттай 11:12, 13; 5:31, 32; Марк 10:11, 12)

¹⁴ Ахча дукха дезаш болу парушкой и дерриг а хаза а хезаш, Иийсах боьлуш бара. ¹⁵ Ткъа Цо элира цаьрга: «Шу нахана хьалха диканаш хила гЕрташ ду, амма Далла хаьа шун дагахь дерг. Адамашна мехала хетарг Далла боьба хета.

¹⁶ Товрат-хьехамаш а, пайхамарша яздинарг а Яхьбя-пайхамар гучу-валлалц лелла, ткъа цу хенахь дуьйна Делан Олаллах лаьцна болу хаза кхаь а кхайкхош бу. Массо а чЮгIа Делан Олалла тЕлаьцначарна юкьах хила лууш а ву. ¹⁷ Амма стигалний а, латтаний а атта хир ду дIакьовладала, Товрато хьехамаш тЕра цхьа сиз дIадовчул.

¹⁸ ХIора, шен зуда а йитина, кхин ялош верг ямарта волуш ву, и санна ямарта йитина зуда ялош верг а ву».

Хьолахо а, ЛаIзар а

¹⁹ Юха Иийсас дийцира: «Вехаш хилла цхьа хьалдолу стаг. Деза а, хаза а духар тЕ а духий, хIора дийнахь той а хIоттадой, сакьоьруш хилла цо. ²⁰ Ткъа цуьнан кевнна йисттехь Гуьллуш, ЛаIзар цЕ йолуш сагIадоьхург хилла, дерриг дегI дIалаьцна даьIнаш а долуш. ²¹ Хьолахочун стоьла тЕра охьаэгна юккаш йиьна а, хIума яа лууш хилла цунна. ЖIаьлеша, тЕ а догIий, цуьнан даьIнашна тЕ мотт хьоькхуш хилла. ²² Эххар а сагIадоьхург велла. Маликаша ИбрахIимна юххе, баьрччехь йолчу метте, дIаваьхьна иза. Хьолахо а велла, иза дIавоьллина. ²³ Жоьжахатин цЕргахь Iазапехь воллуш, дIахьаьжначу хьолахочунна геннахь ИбрахIим а, цунна уллохь ЛаIзар а гина. ²⁴ Мохь а тухуш, дехар дина хьолахочо: „Ва сан да ИбрахIим! Кьинхетам бехьа сох. ЛаIзар ваийтахьа, шен пIелг хи чу а Юьгтина, сан мотт шелбайта, хIокху цЕргахь чЮгIа холчохь ву-кх со!“ — аьлла. ²⁵ Амма ИбрахIима аьлла: „Сан кIант! Дагадаийта, хьо муха Iаш вара.

^{16:13} Маттай 6:24. ^{16:16} Маттай 11:12, 13. ^{16:17} Маттай 5:18. ^{16:18} Маттай 5:32; 1 Коринтхошка 7:10, 11.

Хьуна дерриг а диканиг кхаьчнера хьайн дахарехь, ткъа ЛаIзарна — дерриг вониг. ХIинца цунна кхузахь синтем хилла, ткъа хьо баланехь ву. ²⁶ Цул сов, хьуна а, тхуна а юкьахь чЮгIа кЮрга Iин даьккхина. Нагахь кхузара цхьанна хьуна тЕван лиьча а, иза дIавалур вац, цигара цхьа а кхуза сехьа а валалур вац“. ²⁷ ТIаккха аьлла хьолахочо: „Ас доьбу хьоьга, ЛаIзар вахийтахьа сан ден хIусаме, ²⁸ сан пхи ваша ма ву. Цаьрга дIахоуьйтур дара цо кхузахь дерг, хIара Iазап хьега уьш кхуза ца кхачийта“. ²⁹ ИбрахIима аьлла цуьнга: „Церан Мусан а, кхечу пайхамарийн а деза йозанаш ду, цара яздинчуьнга ладогIа дезаш ма бу уьш!“ ³⁰ Хьолахочо жоп делла: „ХIан-хIа, дада ИбрахIим! Нагахь веллечех цхьаь шайна тЕвеача, лелийначунна дохко а бевлла, Далла тЕбоьрзур бара уьш“. ³¹ ТIаккха ИбрахIима аьлла цуьнга: „Нагахь Мусага а, кхечу пайхамаршка а ла ца догIахь, веллачуьра денвеллечух а уьш тешар бац“».

Къа латадайтарх, гечдарх, тешамах, декхарх лаьцна
(Маттай 18:6, 7, 21, 22; Марк 9:42)

17 ¹ Иийсас элира Шен мурдашка: «Стаге къа латадойтуш долу хIума тЕ ца догIуш дуьсур дац. Амма декъаза ву ша бахьана долуш нахе къа латадайтина стаг. ² Делаш тешаш болчу лахара болчех цхьаьнга къа латадойтучул, хьеран тIулг, коча а оьллина, ша хIорда чу кхоссийтар гIоле ю цу стагана. ³ Шаьш ларлолаш! Нагахь хьан вашас къа латадахь, бехк баккха цуьнгара, амма иза дохковалахь, гечде цунна. ⁴ Нагахь хьан вашас дийнахь ворхIазза хьуна дуьхьал къа латадахь, амма ворхIаззе а хьо волчу а веана: „Со дохковаьлла“, — алахь, гечде цунна.

⁵ ТIаккха векалша элира Иийсага: «Алсамбаккхяхьа тхан тешам», — аьлла.

⁶ Иийсас элира: «Нагахь санна шун тешам жимачу буьрттигал а белахьара, аш оцу комарийн дитте ала тарлора: „Орамашца сьха а далий, хIорда чу догIало!“ Цо аш бохург дийр дара.

⁷ Масала, шун цхьаннан охуш я жа дажош ялхо ву. Иза арара балхара цIа веача, хьан эр ду аш цуьнга: „Схьавола, хIокху метте агIорвалий, хьайна хIума яа“? ⁸ Мелхо а, аш цуьнга эр ду: „Суна яа хIума кечье, юкь а ехий, сан гIуллакхе хьажа со йиина а, мелла валлалц, тIаккха — айхьа а яа а яа, мала а мала“. ⁹ Шена тЕдиллинарг ялхочо кхочушдича, цунна баркалла хьан эр ду аш? ¹⁰ Иштта аша а, шаьш дан деза гIуллакх кхочушдай, ала: „Тхо хьакь доцу ялхой бен дац — оха тхайна тЕдиллина гIуллакх кхочушдина“».

Чкъуран цамгар йолу итт стаг туовар

¹¹ Ярушалайме воьдуш, Шамранан а, Галилайн а шина мехкан дозанехула схьавогуш вара Иийса. ¹² Иза цхьана юьрта чувулуш, Цунна

^{17:3} Маттай 18:15.

дубьхалкхийтира дIа ца йоързу чкъуран цамгар йолу итт стаг. Геннах севцина, ¹³ маьхьарий хьаькхира цара: «Ийса! Устаз! Къинхетам бехьа тхох!» – аьлла.

¹⁴ Уьш гиначу Ийсас элира: «Даха а гIой, динан дайшна шаьш гайта», – аьлла.

Цомгуш нах, дабоьлххушехь, новкъахь шайн цамгарх цIинбелира. ¹⁵ Царах цхьаь, ша товеллий а хиъна, мохь туххуш Далла хастам а беш, вуха вирзира. ¹⁶ Ийсана хьалха гора а воьжна, Цунна баркаллаш баха хIоьттира иза. Иза шамранхо вара. ¹⁷ ТIаккха Ийсас хьаттира: «Итт стаг ца товелла цамгарх? Важа исс мичахь ву?» ¹⁸ Далла хастам бан веанарг кхечу къомах волу хIара стаг бен ма вац?» ¹⁹ ТIаккха цу шамранахочуьнга элира Цо: «ХьалагIатта, дIавало. Хьан тешаро цамгарх кIелхьарваьккхи хьо».

*Делан олалла тIекхачар
(Маттай 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Цкъа парушхоша хьаттира Ийсага: «Делан Олаллин де тIе маца кхо-чур ду?» – аьлла.

Цо жоп делира: «Шуна гучу кепехь догIур дац Делан Олалла. ²¹ Цхьаьнгге а алалур дац: „Иза кхузахь ду“ я „ДIогахь ду“, хIунда аьлча Делан Олалла шуна юкъахь ду».

²² ТIаккха Шен мурдашка элира Цо: «Цхьа хан йогIур ю Адамийн КIентан денойх цхьа де гина а, ган шу сатесна долуш, амма шуна и де гур дац. ²³ Шуьга эр ду: „Иза кхузахь ву“, я „ДIогахь ву“, амма И гур вара алий, шу дIа ма хьовда. ²⁴ Ерриг а стигал цхьана йистеру вукху йисте кхаччалц серлаяьккхина, стелахаьштиг санна, хир ву Адамийн КIант Шен дийнахь. ²⁵ Амма и де тIекхачале, дуккха а баланаш лан дезар ду Цуьнан. ХIокху адамийн тIаьхьено эккхор а ву Иза. ²⁶ Нохьа-пайхамаран деношкахь ма-хиллара хир ду Адамийн КIентан деношкахь а. ²⁷ Нах дууш, молуш, зударий балош, маре оьхуш бара Нохьа-пайхамар хIордан кеманна чу валлалц. Амма цул тIаьхьа хи а хьаьдда, и берриг нах хIаллакьхилира. ²⁸ Иза дара ЛутIа волчу деношкахь а: дуура, молура, оьцура, духкура, дIадоьра, гIишлош йора. ²⁹ Амма ЛутIа Седамера араваьлладу дийнахь стигалара, догIа санна, деанчу цIеро а, саьмгало а дерриг а адам хIаллакдира. ³⁰ Иштта хир ду Адамийн КIант гучувоккхучу дийнахь а.

³¹ Оцу дийнахь тхов тIехь нисвелларг шен хIуманаш схьаьца цIа чу ма гIо. Эрна арахь верг цIа юха ма верза. ³² Дагадайта шайна ЛутIин зудчух хилларг. ³³ Шен са лардечо иза хIаллакдийр ду, ткъа са дIалочо

^{17:14} Iамальяр 14:1-32. ^{17:26} Доладалар 6:5-8. ^{17:27} Доладалар 7:6-24. ^{17:28, 29} Доладалар 18:20-19:25. ^{17:31} Маттай 24:17, 18; Марк 13:15, 16. ^{17:32} Доладалар 19:26. ^{17:33} Маттай 10:39; 16:25; Марк 8:35; Лака 9:24; Яхья 12:25.

иза Iалашдийр ду. ³⁴ Билггала боху шуьга: цу буса цхьаьна дIабийшинчех цхьаь дIаоьцур ву, ткъа важа вуьтур ву. ³⁵ КIа оручу шина зудчух цхьаь дIаоьцур ю, важа юьтур ю»*.

³⁷ «Мичахь хир ду иза, Эла?» – аьлла, хьаттира Цуьнан мурдаша. Ийсас элира: «Дакъа долчу хьаргIанаш а гуллур ю».

Йисина Iачу зудчух а, кхелахочух а лаьцна хьекъале дийцар

18 ¹ Гуттар а доIанаш деш, догIовха хилийтархьама, Ийсас Шен мурдашна цхьа хьекъале хIума дийцира: ² «Цхьана Iалахь вехаш цхьа кхелахо хилла. Иза Делах ца кхоьруш а, нахах эхь ца хеташ а стаг хилла. ³ Оцу Iалахь ехаш йисина Iаш йолу зуда а хилла. Денна а кхелахочунна тIе а оьхуш, цуьнга дехарш деш хилла цо: „Сан довхочуьнца болчу къовсамехь нийсонна тIе кхачаехьа со“, – бохуш. ⁴ Цхьа хан яллалц цунна накъосталла ца деш Ийначу кхелахочо эххар а оила йина: „Делах ца кхерахь а, нахах эхь ца хетахь а, ⁵ оцу зудчунна гIо дан деза ас, хIора дийнахь схьа а оьхуш, цуьнга со хьийза ца вайта“, – аьлла».

⁶ Везачу Эло аьлла: «Ойла елаш оцу харц кхелахочо дуйцучух лаций. ⁷ Дийнахь а, буса а Шега кхойкхуш болу, Ша хаьржина болу нах нийсонна тIе кхачор бац Дала? Церан дубьха сихлур вац Иза? ⁸ Ас боху шуьга: Цо, хьем ца беш, нийсоне кхочуйтур бу уьш. Амма Адамийн КIант дуйнен чу веача, карор буй теша Цунна Шех тешаш болу нах?»

Парушхочух а, ял гульешволчух а лаьцна хьекъале дийцар

⁹ Шайх тоам а бина, кхечарах ца бешачу нахана цхьа хьекъале хIума дийцира Ийсас: ¹⁰ «Ши стаг вахана Делан цIа чу доIа дан: цхьаь – парушхо, важа – ял гульеш верг. ¹¹ Парушхочо, дIа а хIоьттина, доIа деш хилла: „Дела! Хастам бу Хьуна, талорхой, харцончаш, нахаца леларш я хIара ял гульеш верг санна со ца хиларна. ¹² КIирнах шозза марха а кхобу ас, сайн тIедогIучу хьолах уьтталгIа дакъа нахана сагIина а ло ас“, – бохуш. ¹³ Генно лаьтташ вара ял гульеш верг. Стигала ши бIаьрг хьала хьажо а ца ваьхьаш, шен некха тIе буй а бетташ, бохура цо: „Дела! Къинхетам бехьа сох, къинош летийначу стагах“, – бохуш. ¹⁴ Билггала боху шуьга, цу шиннах геч а дина цIа ваханарг ял гульеш верг ву. ХIунда аьлча хIора ша лакхара хеташ верг, лах а вина, кIезиг хетар ву, ткъа ша кIезиг хеташ верг лакхаваяьккхина хир ву».

* ^{17:35} Цхьадолчу тентарш тIехь Маттай 24:40 кхузахь, 36-гIа аят санна, тIе-тоьхна ду: Шиь аренгахь болх беш хир ву. Царах цхьаь схьаоьцур ву, ткъа важа вуьтур ву.

^{18:14} Маттай 23:12; Лака 14:11.

Иийсас бераш декъалдо
(Маттай 19:13-15; Марк 10:13-16)

¹⁵ Иийса волчу кегий бераш а даладора, Цуьнга, уьш декъалдеш, царна тЕхула кубьгаш лацийта. И гиначу мурдаша берашца болу нах човхабора. ¹⁶ Амма Иийсас, бераш Шена тЕ а кхайкхина, элира мурдашка: «ХIара бераш тЕдажкийта Суна, царна дубьхало ма е, хIунда аьлча Делан Олалла тЕлаьцнарш уьш санна бу. ¹⁷ Билггала боху шуьга: бери санна, Делан Олалла тЕ ца лоцуш верг цкъа а Делаца хир вац».

Хьалдолу хьаькам
(Маттай 19:16-30; Марк 10:17-31)

¹⁸ Цхьана хьаькамо хаьттира Иийсага: «Дика Устаз! Ас хIун дан деза Делла волчохь цкъа а чекхдер доцу дахар кхачийтархьама?»

¹⁹ «Сох „дика“ хIунда олу ахь? — хаьттира Иийсас. — Цхьа а вац дика, цхьа Делла воцург. ²⁰ Дала тЕдехкина гIуллакхаш хьуна хууш ма ду: „Нахаца ма лела, стаг ма ве, кьола ма де, харц тоьшалла ма де, да-нана лара“?»

²¹ «Беран хенахь дубйна и дерриг кхочушдеш схьавогIуш ву со», — аьлла хьаькамо.

²² И хезча, Иийсас элира: «Кхин цхьа хIума дан деза ахь: хьайн долахь дерг дерриг дIа а докхий, къечарна дIасадекъа, тIаккха стигалахь жовхIар хир ду хьан. Цул тIаьхьа, схьа а волий, Суна тIаьхьахIотта». ²³ Хьаькам гIайгIане вуьйжира и хезча, хIунда аьлча иза чIогIа хьал долуш стаг вара.

²⁴ Иийсас, цуьнга хьаьжча, иза гIайгIане вожар а гина, элира: «Мел хала ду хьал долчу стагана Делан Олалла тЕ а лаьцна, Далла уллохь хила. ²⁵ Эмкална механ Гуьргахула чекхьяла атта ду, хьал долчу стагана Делан Олалла тЕ а лаьцна, Далла уллохь хуьлучул».

²⁶ И дерриг хезначара хаьттира: «КIелхьара мила ваккхалур ву ткъа?»

²⁷ Иийсас жоп делира: «Адамашка ца далун дерг Деле далур ду».

²⁸ ТIаккха Кипас элира: «Тхо ду-кх, дерриг а дитина, Хьуна тIаьхьа-хIиттинарш».

²⁹ Иийсас элира: «Билггала боху шуьга: Делан Олалла кхайкхоран дубьхьа шен цIа а, да-нана а, зуда а, йиша-ваша а дитинчунна ³⁰ хIинца а алссам дерг хир ду, ткъа тIейогIу йолчу заман чохь Делаца долу цкъа а чекхдер доцу дахар а хир ду».

^{18:20} Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18; Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17; Арадаккхар 20:15; Карлабаьккхинарг 5:19; Арадаккхар 20:16; Карлабаьккхинарг 5:20; Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16.

Иийсас кхозлагIа Шен кхалхарх а,
денваларх а лаьцна дубьцу
(Маттай 20:17-19; Марк 10:32-34)

³¹ Шен шийтта векал юьстах а кхайкхина, Иийсас элира цаьрга: «Вай хIинца Ярушалайм лаьтгачу хьаладовлуш ду, цигахь дерриг кхочуш хир ду Адамийн КIантах пайхамарша дIаяздинарг. ³² Иза кхечу къаьмнех болчу нахе дIалур ву. Уьш Цунах боблуш, Иза хьийзош, Цунна тЕ шеташ етташ хир бу. ³³ Цара Цунна шед еттар ю, тIаьхьара вуьйр а ву, амма кхозлагIчу дийнахь Иза денлур ву».

³⁴ Цо дийцинчух векалш ца кхийтира, Цуьнан дешнийн маьIна царна къевлина дара.

Ерихон-гIали уллохь бIаьрзе сагIадовхург туовар
(Маттай 20:29-34; Марк 10:46-52)

³⁵ Иийса Ерихон-гIали улло кхочучу хенахь, некъа йистехь сагIа доьхуш Iара цхьа бIаьрзе стаг. ³⁶ Уллохула тЕхдовлучу адамийн гIовгIа а хезна, цо хаьттира: «И хIун ду?» — аьлла.

³⁷ Цунна жоп делира: «Назартера Иийса ву и тЕхволуш верг», — аьлла.

³⁸ ТIаккха бIаьрзечо мохь хьаькхира: «Даудан кIант Иийса! Къинхетам бехьа сох!» — аьлла.

³⁹ Хьалха богIучу наха чехавора иза, гIовгIа ма е бохуш. Амма цо кхин а чIогIа мохь беттара: «Даудан кIант! Къинхетам бехьа сох!» — бохуш.

⁴⁰ Иийсас, саца а сецна, и стаг Шена тЕвалавайтира. Иза тЕкхьяьчча, хаьттира цуьнга: ⁴¹ «Собгара хIун оьшу хьуна?» — аьлла.

бIаьрзечо дийхира: «Эла! Са гуш хила лаьара суна», — аьлла.

⁴² Иийсас элира цуьнга: «Са гуш хила хьайна! Хьан тешаро кIелхьар-ваьккхи хьо».

⁴³ Цу сохьта бIаьрзечун са схьадеара. Иза Иийсана тIаьхьа вахара, Далла хастамаш а беш. И дерриг гина нах даггара Далла хастамаш бан хIиттира.

Иийса а, Закай а
(Маттай 25:14-30)

19 ¹ Цул тIаьхьа Иийса Ерихон-гIалахула чекхволуш вара. ² Цу гIалахь вехаш вара ял гульечеран хьаькам а волуш, хьал долуш цхьа стаг. Цуьнан цIе Закай яра. ³ Закайна чIогIа лаьара Иийса ган, амма дегIана жима волу дела, нахана тЕхула ца хьажалора иза. ⁴ Ведда хьалха дIа а вахана, цхьана комарийн дитта тЕ хьалавелира иза, тЕхволу Иийса гархьама, хIунда аьлча Иийса цигахула дIаваха везаш вара. ⁵ Закай волчу метте тЕвеана, хьала а хьаьжна, Иийсас элира: «Закай, сихха чувосса! Хьо волчохь саца веза Со тахана».

⁶ Вукхо, сиха чу а воьссина, хазахетарца тҀейцира Иийса шен хҀусамехь. ⁷ И дерриг гина, резабоцучара вовшашлахь шабарш дора: «КҀинош летийначу стеган хҀусаме хьошалҀа веа-кх Иза».

⁸ Закайс, хьала а гҀаьттина, элира Везачу Эле: «Эла! Ас сайн ах бахам кьечарна дҀалур бу, нагахь ас цхьана хҀумана тҀехь стаг левинехь, цунна хилла зе добызза меттахҀоттор ду!»

⁹ Иийсас элира: «Тахана кҀинхетам боьссина кху хҀусаме, хҀунда аьлча иза а ИбрахҀиман КҀант ву. ¹⁰ Адамийн КҀант дайнарг каро а, кҀелхьар-даккха а веана ма ву».

Итт дашо ахчанах лаьцна хьекьале дийцар

¹¹ ЛадугҀучарна Иийсас цхьа хьекьале хҀума дийцира. Иза Ярушалай-мана уллохь волу дела, халкьана моттаделира Делан Олалла хҀинццехь гучудаьлла хир ду. ¹² Иийсас дийца долиьра: «Паччахьан цҀийнах волу цхьа стаг хилла генарчу махка ваха араволуш, цу махкахь шен паччахьан бакьонаш чҀагҀа йина, вухаверзархьама. ¹³ Ша дҀавахале, шен ялхой сьха а кхайкхина, цаьрга итт дашо ахча а делла, аьлла цо: „Со вухавале, хҀара ахча пайда хуьлчу гҀуллакхна хьажаде“. ¹⁴ Амма оцу махкарчу нахана ца везара и стаг. Цара цунна тҀаьххье хьадалчаш бахийтира, шайн лаам дҀа-хайта: „Тхуна ца лаьа и стаг тхайн паччахь хила“, – аьлла.

¹⁵ Паччахь а хилла, ша вухавеача, цу стага сьхакхайкхийтира шен ял-хошка. Цаьрга, шен ахчанах хҀун пайда хилла аьлла, хьаьттира цо. ¹⁶ Хьал-харчу ялхочо, ван а веана, элира: „Эла! Хьан цхьана дашо ахчано итт дашо ахча пайда бина“, – аьлла. ¹⁷ ХҀусамдас аьлла цуьнга: „Дика ду, хьо дика ялхо ву. Хьо кҀезигчу хҀуманна тҀехь тешаме хиларна, хьан куьйгалла кҀел итт гҀала ло ас“. ¹⁸ ШолгҀачо аьлла: „Эла! Хьан цхьана дашо ахчано пхи дашо ахча пайда бина“. ¹⁹ „Хьо пхеа гҀалина тҀехь куьйгалла дан хҀоттаво ас“, – аьлла цуьнга паччахьо. ²⁰⁻²¹ Схьавеана, кхозлагҀчо аьлла: „Эла! ХҀара ду хьан дашо ахча, со хьох кхьору дела, йовлакха юкьахь гҀалашдинера ас иза, хҀунда аьлча хьо кҀиза стаг ву: айхьа дҀа ца йиллинчуьра хҀума сьхаобцу ахь, айхьа дҀа ца дийначуьра ялта хьокху ахь“, – аьлла. ²² Паччахьо элира цуьнга: „Айхьа-хьайна кхел йи ахь, мекара ялхо! Хьуна хьара со кҀиза стаг вуйла: айса дҀа ца йиллинчуьра хҀума сьхаобцуш а, айса дҀа ца дийначуьра ялта хьокхуш а. ²³ Со цҀа вале оцу ахчанах суна пайда хҀунда ца бира ахь, тҀе са а йоккхуш иза юхалург делла а?“ – аьлла. ²⁴ ТҀаккха уллохь лаьтта-чаьрга элира цо: „Схьаэца цуьнгара дашо ахча, дҀало иза итт дашо ахча пайда бинчунна“, – аьлла. ²⁵ Ялхоша элира: „Эла! Цуьнгахь итт дашо ахча долуш ма ду“, – аьлла. ²⁶ Паччахьо жоп делира: „Ас боху шуьга: долчунна кхин а тҀелур ду, ткьа доцучуьнгара цуьнан данне а

доцург а дҀадоккхур ду. ²⁷ Ткьа аса шайна тҀехь паччахьалла дан ца лууш хилла болу сан мостагҀий, сьха а балабай, хҀокху меттехь, суна хьалхахь байа“, – аьлла».

Иийса декьалварца Ярушалайма чувар
(Маттай 21:1-11; Марк 11:1-11; Яхьья 12:12-19)

²⁸ Шен дийцар чекх а даьккхина, Ярушалайме боьдучу новкьахула мурдашна хьалхаваьлла вахара Иийса. ²⁹ Зайт-диттийн ломан басенаш-кахь йохкуш йолу Бет-Паг а, Бет-Хина а гҀаланашна тҀекхочуш, Шен мурдех ший вахийтира Цо, царна тҀе декхар а диллина: ³⁰ «Шайна хьалха лаьттачу юьрта дҀагҀо. Шу юьрта чу довллушехь, цхьа а стаг тҀе а хааза, дҀайихкина кьона вир карор ю шуна, сьха а ястий, иза кхуза сьхьялае. ³¹ Цхьамма шайга хаттахь: „Схьа хҀунда йосту аш иза?“ – аьлла, „Элана оьшу хҀара“, – эр ду аш».

³² ДҀабаханчу мурдашна, Иийсас ма-аллара, карийра дерриг а. ³³ Цара вир сьхайостучу хенахь, хҀусамдайша хьаьттира: «Вир сьха хҀунда йосту аш?» – аьлла.

³⁴ Кхара жоп делира: «ХҀара Элана оьшу», – аьлла. ³⁵ Мурдаша, вир сьха а ялийна, цунна тҀе шайн тҀехулара бедар а кхьоссина, Иийса тҀеха-ийра. ³⁶ Иза новкьа вогҀуш, цара шайн бедарш Цунна хьалха некьа тҀе охьатуьйсура.

³⁷ Зайт-диттийн лам тҀера некь охьабоьрзучу меттехь берриг мурдаш самукьадаларца, мохь туххуш Далла хастамаш бан буьйлабелира, шайна мел гина тамашийна гҀуллакхаш бахьана долуш: ³⁸ «Декьала ву Везачу Элан цҀарах вогҀуш волу Паччахь! Стигалахь барт бу, лакхахь хастам бу!» – бохуш.

³⁹ Нахана юкьара цхьаболчу парушхоша элира Иийсага: «Устаз! Совца-бе Хьайн мурдаш!» – аьлла.

⁴⁰ Цо жоп делира царна: «Билггала боху шуьга: нагахь уьш совцахь, тҀулгаша а маьхьарий деттар ду».

Иийсан Ярушалаймах болу тийжам

⁴¹ Уьш Ярушалаймана улло кхьаьчча, гҀала а гина, Иийсан бҀаьргех хи делира. ⁴² Цо элира: «Маржа-я! ХҀокху дийнахь мукьана а хьайна чохь бартехьа болу некь хилията хҀун оьшу хьуна хийча! ...Амма тахана лач-кьийна ду-кх и хьан бҀаьргех. ⁴³ Цхьа денош догҀур ду, мостагҀаша го а тесна, баьрзнаш а дина, хьо юкьа а йобллина, массо а агҀор хьо кьов-луш. ⁴⁴ ТҀулга тҀехь тҀулг а ца буьтуш, йохор ю хьо, хьан бахархой а бойур бу. И дерриг хир ду, хьайна чу Веза Эла воьссина хан хьуна ца хаар ба-хьана долуш».

Делан цИийнан керт цИанбяр
(Маттай 21:12-17; Марк 11:15-19; Яхья 2:13-22)

⁴⁵ Делан цИийнан керт а веана, цигара мах беш болу нах дЛалакха вола-велира Ийса. ⁴⁶ «Яздина ду, – бохура Цо цаьрга, – „Сан ца доІанан ца хир ду“, – аьлла, ткъа аш кхунах зуламхойн бен бина».

⁴⁷ Ийсас хІора дийнахь Делан цИийнан кертыхь хьобхура. Динан коьрта дай а, Іелам нах а, баккхий нах а Ийса хІаллакван лууш бара. ⁴⁸ Амма це-ран аьтто ца болура, хІунда аьлча дерриг адам гуттар а Цуьнца дара, хІора Цуьнан даше ладугІуш.

Ийсан олалла шеконе диллар
(Маттай 21:23-27; Марк 11:27-33)

20 ¹ ТӀаьхьо, Ийса Делан цИийнан кертыхь хаза кхӀаь кхайкхош во-луш, Цунна тІебаьхкира динан коьрта дай а, Іелам нах а, баккхий нах а. ² «Муьлхачу бакьонца ду Ахь деш дерг? Хьан елла Хьуна и бакьо?» – аьлла, хаьттира цара.

³ Ийсас жоп делира: «ХІинца Аса а дийр дара шуьга цхьа хаттар: ⁴ Яхьяна хих нах чекхбаха елла бакьо стигалара яра я адамашкара яра?»

⁵ ТІебаьхкинарш вовшийн барт бан хІиттира: «Нагахь вай: „Стигалара яра“, алахь, Цо хоттур ду: „Цунах хІунда ца тийшира шу?“ – аьлла. ⁶ Ам-ма нагахь: „Адамашкара яра“, – алахь, наха вайна тІулгаш кхуьссур ду, хІунда аьлча уьш тешна бу Яхья пайхамар хиларх». ⁷ Цара жоп делира: «Ца хаьа тхуна», – аьлла.

⁸ Ийсас элира: «ТІаккха Ас а эр дац шуьга, муьлхачу бакьонца деш ду Айса деш дерг».

Кемсийн беш лелорхочух лаьцна хьекъале дийцар
(Маттай 21:33-46; Марк 12:1-12)

⁹ Юа Ийсас нахана цхьа хьекъале хІума дийцира: «Цхьана стага кем-саш йийна хилла. Уьш лело белхалошка дІа а елла, дуккха а ханна цІера ваьлла хилла иза. ¹⁰ Кемсаш хуьлчу хенахь шен ялхо вахийтина цо белхалошна тІе, гулбинчу стоьмех цхьа дакъа дан шена аьлла. Амма белхалоша ялхо, етта а йиттина, ваьсса цІа хьажийна. ¹¹ ХІусамдас кхин цхьа ялхо а вахийтина, амма цара, етта а йиттина, сийсаз а вина, хІумма а ца луш, дІахьажийна иза а. ¹² Цо кхозлагІа ялхо вахийтина. Белхалоша йиттина, цІийх а вуьзна, эккхийна иза а. ¹³ ТІаккха хІусамдас аьлла: „ХІун дан деза ас? Сайн хьоме кІант вахийта веза ас, цуьнга мукъана а ларам хир бац теша церан?“ ¹⁴ Амма шайна тІевеана и кІант гича, белхалойн сацам хилла: „Иза хинволу хІусамда ву. Вай иза вен веза, тІаккха

^{19:46} ЕшаІ-ЯхІу 56:7; Ярми-ЯхІу 7:11. ^{19:47} Лака 21:37. ^{20:9} ЕшаІ-ЯхІу 5:1.

цуьнан бахам вайна буйсур бу“. ¹⁵ Кемсийн бешара ара а ваьккхина, вийна цара иза.

Ткъа хІинца хІун дийр ду царна хІусамдас? ¹⁶ Ван а веана, и белхалой байа а байина, кхечаьрга дІалур ю-кх кемсийн беш».

ЛадугІучара элира: «Иза иштта ма хуьлийла!»

¹⁷ Ийсас, леррина цаьрга а хьаьжна, элира: «ХІун маьІна долуш ду Де-лан Йозанан дешнаш:

„Гіишло еш пхьераша дІакхобссина тІулг
цІийнан сонан йистехь коьрта тІулг, хилла, дІахІоьттина“?

¹⁸ Муьлхха а оцу тІулга тІе охьавоьжнарг аталур ву, ткъа и тІулг цхьан-на тІе боьжча, цо хьошур ву».

¹⁹ И дийцар шайна дуьхьал далийна дуй кхетта, цу сохьга Ийса лаца аьтто лохура динан дайша а, Іеламчу наха а. Амма уьш нахах кхьорура.

Паччахьна ял яларх лаьцна
(Маттай 22:15-22; Марк 12:13-17)

²⁰ Цара Ийса леррина тергалвора, Цунна тІе шайн мотт бетта нах а охуьйттуш. Муьлххачу даша тІехь ваьлла а Иза галвалахь, мехкан куьй-галхочун Іедале дІаваларе сатуьйсус, и мекара нах гонах хьийзара Цун-на, шаьш диканаш бу а моттуьйттуш. ²¹ Цкъа хаьттира мотт беттачара: «Устаз! Хьан дешнаш а, хьехамаш а нийса буй хаьа тхуна. Стаге ца хьожуш, Ахь нийса хьобху Далла лууш дерг. ²² Алахь, нийса дуй те римхойн паччахьна ял ялар я дац?»

²³ Церан мекарло гуш, Ийсас элира: ²⁴ «Схьагайтал Суна дато динари-ахча. Хьенан сурт ду кху тІехь диллинар, хьенан цІе ю язийна?»

«Римхойн паччахьан ю-кх», – элира цара.

²⁵ ТІаккха Цо жоп делира цаьрга: «Делахь, паччахьна паччахьна дог-гург дІало, Далла – Далла доггІург».

²⁶ Нахана хьалха цхьана а хІуманна тІехь Иза лаца а ца велла, Цуьнан жоьпах цецбевлла, дІасевцира мотт беттарш.

Денваларх лаьцна
(Маттай 22:23-33; Марк 12:18-27)

²⁷ Ийсана тІе садукьой^д баьхкира. Уьш ца тешара велла стаг денва-ларх. Цара хаьттира Цуьнга: ²⁸ «Устаз! Муса-пайхамаро яздина вайна, нагахь стаг велча, цуьнан зуда доьзалхо воцуш йисахь, веллачун вашас и зуда яло еза шен вешин тІаьхье меттахІотто. ²⁹ ВорхІ ваша хилла. Хьал-харчо зуда ялийна, амма и лечу хенахь доьзалхо ца хилла цуьнан. ³⁰ Иштта хилла шолгІачу вешина а. ³¹ КхозлагІчо ялийна иза, иштта ворхІе а велла уьш, цхьа а бер доцуш. ³² Эххар и зуда а елла. ³³ Масала,

^{20:17} Забур 117:22. ^{20:27} Векалийн 23:8. ^{20:28} Карлабаьккхинар 25:5.

уш денбелча, хьенан зуда хир ю иза, ворхІангахь а иза марехь хилла хилча?»

³⁴ Иийсас жоп делира: «Кху дуьнен чохь зударий а балабо, маре а боьлху. ³⁵ Тейогучу хенахь беллачуьра денбала хьакь берш зударий балош я маре боьлхуш хир бац. ³⁶ Деллачуьра ден а делла, уш Делан бераш ду. Маликех тарделла, уш кхин лиьр дац. ³⁷ Ткъа белларш билггала денлург хилар Муса-пайхамаро гайтира коканийн колл йогучу хенахь. Мусас Везачу Элах „ИбрахІиман а, Исхьакхан а, Якъубан а Дела“ аьлла. ³⁸ Амма Дела беллачеран Дела вац, дийначеран Дела ву, хІунда аьлча Цунна гергахь массо а дийна ву!»

³⁹ И хезча, цхьаболчу Иеламчу наха элира: «Дика жоп делира Ахь, Устаз!» — аьлла. ⁴⁰ Кхин цхьа а Цуьнга хаттар дала ца хІуттура.

Дала леррина Къобалвинчух лаьцна хаттар
(Маттай 22:41-46; Марк 12:35-37)

⁴¹ Юха Иийсас хаьттира: «Дала леррина Къобалвинарг Даудан КІант ву хІунда олу? ⁴² Дауда забура тІехь ша ма-аллара:

„Везачу Эло сан Хьалдолчу Эле аьлла:

Суна аьтту агІор охьахаа,

⁴³ Аса Хьан мостагІий Хьан когашка охьабахкалц“.

⁴⁴ Нагахь Дауда Цунах „Хьалдолу Эла“ аьлча, цуьнан КІант муха хуьлу Иза?»

Иеламчу нахах ларвалар
(Маттай 23:1-36; Марк 12:38-40)

⁴⁵ Массо а Иийсага ладугІуш вара, ткъа Цо Шен мурдашка элира: ⁴⁶ «Иеламчу нахах ларлолаш. Уш деха духарш духий лела, базаран майданашкахь шайга маршалла хоттуш хазахета царна, гуламан цІа чохь а, той долчохь а баьрччехь Іан лаьа царна. ⁴⁷ Цара бисина Іан зударий шайн цІенойх а боху, шаьш гайтархьама деха доІанаш а до. Амма иштта болчарна луьра таІзар хир ду».

Йисина Іачу зудчун сагІа
(Марк 12:41-44)

21 ¹ Иийсана гира хьалдолчу наха Делан цІийнан кертахь сагІа гулдечу хазнина чу сагІина хІума луш. ² Цхьа йисина Іаш йолу кьен зуда а гира Цунна. Цу зудчо ши жима цІестан ахча охьадиллира. ³ «Бакъдерг боху шуьга, — элира Иийсас, — хІюкху йисина Іачу кьен зудчо сагІина делларг массара деллачул а деза ду. ⁴ Вукхара шайн хьолах совдаьларг луш дара, ткъа цо шен таро йощушехь, шена юучунна хІумма а ца дуьссушехь, дерриг а охьадиллина».

^{20:37} Арадаккхар 3:6. ^{20:42}, ⁴³ Забур 109:1.

Делан цІа дохор хиларх лаьцна
(Маттай 24:1, 2; Марк 13:1, 2)

⁵ Цхьаболчу Иийсан мурдаша тидам бира Делан цІа дезачу мехалчу тІулгех а, Далла деанчу совгІатех а кечдина хилар. Амма Иийсас элира: ⁶ «Цхьа хан йогІур ю, хІара шуна гуш дерг дерриг а дохош, тІулга тІехь тІулг а ца буьгтуш».

ТІаьхарчу заманан билгалонаш
(Маттай 24:3-14; Марк 13:3-13)

⁷ Мурдаша хаьттира: «Устаз! Маца хир ду иза? ХІун билгало хир ю и хиндерг тІекхачаран?»

⁸ Цо элира: «Ларлолаш, шаьш ле ма дайталаш, хІунда аьлча Сан цІарца дукха нах богІур бу: „Со ву Иза“ я „Хан тІекхочуш ю“, — бохуш. Царна тІаьхьа ма хІитталаш. ⁹ ТІемах я гІаттамах шайна хІума хазахь, кхера ма лолаш. И дерриг цкъа хьалха хир ду, амма чаккхе иштта сиха хир яц».

¹⁰ Иийсас кхидІа а дуьйцура: «Халкъана дуьхьал халкъ гІоттур ду, мохк махкана дуьхьал бер бу. ¹¹ МаьІ-маьІпехь чІогІа мохк бегор бу, мацалла а хир ю, ун а хир ду, инзаре а, кхераме а хІуманаш хир ду, стигалара тамашийна билгалонаш а хир ю. ¹² Амма и хІуманаш хилале, шу дІа а лобьцур ду, лаьккина а лелор ду. Со бахьана долуш, гуламан цІеношкахь кхел а йина, набахте чу а духкуш, паччахьийн а, куьйгалхойн а кара дІа а луш, лелор ду шу. ¹³ ТІаккха царна тоьшалла дан йиш хир ю шун. ¹⁴ Хаа ду шуна, хьалхе дуьйна шаьш ала дезачун ойла ма елаш. ¹⁵ Ас шуна лун долчу дешнашна а, хьекъална а дуьхьало ян ницкъ кхочур бац шун довхойн. ¹⁶ Дайша-наноша а, вежарша а, гергарчара а, доттагІаша а ямартло йийр ю шуна, цхьаберш бойур а бу шух. ¹⁷ Сан цІе бахьана долуш цхьанна а дезар дац шу. ¹⁸ Амма кхера ма кхералаш, шун кортош тІера цхьа мас а гальер яц. ¹⁹ Собаре хилахь, шайн синош кІелхьардохур ду аша».

Ярушалайм йохор хиларх лаьцна
(Маттай 24:15-21; Марк 13:14-19)

²⁰ «Ярушалайм эскарша го бина гича, хаалаш, и йохо хан гергакхьачна хилар. ²¹ ТІаккха ЯхІуд-махкахь берш лаьмнашка бовда беза, гІалахь берш цу чуьра арабовла беза, гІалина арахь берш чу ца богІуш совца беза, ²² хІунда аьлча уш „таІзаран денош“ хир ду, Делан Йозанашкахь мел яздинарг кхочушхилийтархьама. ²³ Боккхачу баланехь хир бу цу дийнахь доьзалхочух болу а, бераш дакхош болу а зударий. Инзаре боккха бала

^{21:14}, ¹⁵ Лака 12:11, 12. ^{21:22} ХІушаІ 9:7.

буссур бу кху лаьтта тIе, Дела оьгIазгIур ву кху халкъана. ²⁴Дукха адам туьро хьокхур ду, массо а мехкашка ийисаре дуьгур ду. Ярушалайм кхечу къаьмнех болчара хьаьшна латтор ю, шайн хан дIаяллалц.

Адамийн КIант схьавар
(Маттай 24:29-31; Марк 13:24-27)

²⁵«Малха тIехь, батта тIехь, седарчаш тIехь тамашийна билгалонаш гур ю шуна. Ловзабаьллачу хIордан тулгIенийн гIовгIано кхерийна халкъаш дуьнен чохь сингаттамеьх хир ду. ²⁶Лаьтта тIе буьссу болчу баланех кхоьруш, са лобуш хир бу нах, стигалшках мел дерг метгахдер йолу дела. ²⁷ТIаккха гур ву царна Шен ницкъаца а, доккхачу сийлаллица а „мархи тIехула вогу Адамийн КIант“. ²⁸И хила доьлча, хьала а гIовттий, шайн кортош хьалаайа, хIунда аьлча шун кIелхьардахар герга кхаьчна».

Комарийн дитт масална далош дина дустар
(Маттай 24:32-35; Марк 13:28-31)

²⁹Ийисас иштта масална цхьа дустар далийра царна: «Хьовсал комарийн дитте а, массо кхечу дитташка а. ³⁰Царна тIе гIаш девлча, хаьа шуна аькхе герга кхаьчнийла. ³¹Иштта ду кхузахь а, и хIуманаш хила доьлча, хаа ду шуна Делан Олалла гергга дуйла.

³²Бакъдерг боху шуьга: хIара адамийн тIаьхье чекхьялале хир ду и дерриг а. ³³Стигаллий, латтий къайладаьлча а, Сан дешнаш довр дац».

Дийший ма Iакха

³⁴«Варелаш, тIехьюучу хIумане, маларе, дахаран хьашташка шайн дегнаш дIа ма лецийталаш, хIунда аьлча оцу дийно дIалоцур ду шу, ³⁵цIехьана цхьаь лаца йинчу кIелочо санна. Дуьнен чьура массо а адамна тIекхочур ду и де. ³⁶Гуттар а сема хила, доIанаш де, мел хила безаш болчу баланех чекхдовла шайн ницкъ хилийтархьама, Адамийн КIантана хьалха хIитта кийча хилархьама».

³⁷Дийнахь Ийисас Делан цIа долчу кертахь хьехамаш бора, ткьа сарахь Зайт-диттийн лам тIе а вобдий, цигахь буьйса йоккхура. ³⁸Гуьйранна хьалххе Цуьнга ладогIа адамаш догIура Делан цIа лаьтгачу керта.

Ийиса вен бина болу барт
(Маттай 26:1-5; Марк 14:1, 2; Яхьья 11:45-53)

22 ¹Шех «Пасахь» олу совсазчу баьпкан деза де дара тIекхочуш. ²Динан коьрта дай а, Iелам нах а аьтто лобхуш бара Ийиса хIаллакван, амма уьш халкъах кхоьрура. ³ТIаккха ЯхIудана-Искархочунна чу иблис

^{21:25} ЕшаI-ЯхIу 13:10; Яхьязкхиал 32:7; Юал 2:31; Довзийтинарг 6:12, 13.

^{21:27} Даниал 7:13; Довзийтинарг 1:7. ^{21:37} Лака 19:47. ^{22:1} Арадаккхар 12:1-27.

дуьйлира. ЯхIуд Ийисан шийтта векалх цхьаь вара. ⁴Цо, динан коьртачу дайшна а, Делан цIийнан гIаролхойн хьаькамашна а тIе а вахана, Ийиса царна дIаваларх лаьцна къамел дира. ⁵Самукъадаьлла, цунна ачча дала барт хилира церан. ⁶ЯхIуд иза схьаэца реза хилира. Ийиса царна дIавала аьтто лобхура цо, Цунна уллохь халкъ доцучу хенахь.

Ийисас Шен мурдашца Пасахьан пхьор даа кечам бар
(Маттай 26:17-25; Марк 14:12-21; Яхьья 13:21-30)

⁷Совсазчу баьпкан деза де тIекхечира. Цу дийнахь Пасахьан Iахар бен безаш бара — яа хIума кечьян. ⁸Ийисас Кипий, Яхььяй вахийтира: «Ваха а гIой, шиммо а вайна Пасахьана дууш долу суьйренан пхьор кечде», — аьлла.

⁹«Мичахь кечдан лаьа Хьуна иза?» — аьлла, хаьттира цара.

¹⁰Цо элира: «ГIала чу вулуш, кхаби чохь хи дахьаш вогу стаг дуьхьалкхетар ву шуна. Цунна тIаьххье иза вахханчу цIа чу гIо. ¹¹ХIусамдега эр ду аша: „Устазо хойтту: Шен мурдашца Пасахьан суьйренан пхьор даа чохь мичахь ю?“ ¹²Цо шуна лакха тIехь кечийна йоккха чохь гойтур ю, цу чохь кечам бийр бу аш».

¹³Цара, дIа а бахана, Цо ма-бохху дерриг кара а дина, Пасахьана кечам бира.

Везачу Элан суьйре
(Маттай 26:26-30; Марк 14:22-26; I Коринтхошка 11:23-25)

¹⁴Хан тIекхаьчча, Ийиса а, Цуьнан векалш а шуьнна гонах гулбелира. ¹⁵Ийисас элира цаьрга: «Сайн бала тIелацале, хIара Пасахьан Iахар чIогIа шуьца баа лиьнера Суна. ¹⁶Ас боху шуьга: хIара Пасахь Ас дуур дац, Иза Делан Олаллехь кхочушхиллалц».

¹⁷Ийисас, чагIаран кад схьа а эцна, доIанца цунах баркалла а аьлла, элира: «Схьа а эций, шайна юкъахь декъа хIара. ¹⁸Ас боху шуьга: кемсех даьккхина долу кхин цхьа а малар Аса мер дац, Делан Олаллин де тIекхаччалц».

¹⁹Цо, бепиг схьа а эцна, доIанца цунах баркалла а аьлла, декъа а декъна, мурдашка дIаделира: «Сан дегI ду хIара, шун дуьхьа дIалун долу. Со дагалацархьама, иштта делаш». ²⁰Шаьш пхьор диина девлча, Ийисас, чагIаран кад схьа а эцна, элира: «Шун дуьхьа Iанор долчу Сан цIийца бинчу керлачу бертан кад бу хIара.

²¹Суна ямарта волчун куьг а ду Сайчунна уллохь стоьла тIехь. ²²Адамийн КIантаца хиндерг билгалдаьккхина ма-хиллара хир ду, амма декъаза ву Цунна ямарта верг».

²³ТIаккха уьш вовшашка хетта буьйлабелира, Ийисана ямарта верг мила ву бохуш.

^{22:20} Ярми-ЯхIу 31:31-34. ^{22:21} Забур 40:10.

Кобртаниг мила ву аьлла, дина къамел

²⁴Цул тIаьхьа мурдаш къийса буйлабелира, шайна юкъахь коьртаниг мила ву аьлла. ²⁵Иийсас элира цаьрга: «Кхечу къаьмнийн паччахьаша шайн адамаш тIехь олалла до, Iедал карахь долу нах кхечарна комаьрша хета, ²⁶амма шу иштта хир дац. Мелхо а, шуна юкъахь лакхара верг жиманиг санна хила, ткъа хьаькам верг — ялхо санна хила.

²⁷Кобртаниг мила ву: стоьла улло хиина юуш верг я цунна оьшург тIеяхьаш, гIуллакх деш верг? Юуш верг вац? Ткъа Со шуна юкъахь ялхо санна ву.

²⁸Шу Сан массо а халонех Соьца чекхдевлла, ²⁹Ас олалла ло шуна, Сан Дас иза Суна ма-даллара. ³⁰Сан Олалла долчохь дууш а, молуш а хир ду шу Сан стоьла тIехь. Исраилан халкъана юкъарчу шийтта тайпанна кхел а еш, шу паччахьийн гIанташна тIе охьаховшор ду Ас».

Иийсас хьалххе дIахоуьйту Кипас Ша дIатосург хилар

(Маттай 26:31-35; Марк 14:27-31; Яхьья 13:36-38)

³¹Везачу Эло элира: «Ва ШамIа! Иблис шу, кIа санна, дIасакхийсина хила лууш ду, ³²амма хьох Ас доIа дина, хьан Делах тешар лагI ца далийта. Ахь-айхьа, хьо Далла тIе юхавирзича, хьайн вежарийн Делах тешар чIагIделахь».

³³Кипас жоп делира: «Эла! Со Хьобца набахте ваха а, вала а кийча ву!» — аьлла.

³⁴Амма Иийсас элира: «Ас боху хьобга, Кипа, тахана Iуьйранна нIаьна кхайкхале, кхузза Сох дIакъаьстар ву хьо, Со хьайна ца вевза аьлла».

Бохча а, тIоьрмаг а, тур а

³⁵Юха Цо хаьттира мурдашка: «Ас шу бохча а, тIоьрмаг а, мачаш а йоцуш дахийтича, хIумма а оьшурий шуна?»

«Ца оьшура», — элира цара.

³⁶«ХIинца, шайн делахь, бохча а схьаэца, тIоьрмаг а схьаэца, шайн тур дацахь, коч йохкий а, тур эца. ³⁷Яздина ду: „Иза зуламхойх дIатуьйхира“. Ас боху шуьга: иза Соьца хир ду. Дерриг а Сох яздинарг хIинца кхочуш-хуьлуш ду».

³⁸Цара элира: «Эла! Хьажахьа, тхьоггахь ши тур ду», — аьлла.

«Тобар ду цунах лаьцна», — жоп делира Иийсас.

^{22:24} Маттай 18:1; Марк 9:34; Лака 9:46. ^{22:26} Маттай 23:11; Марк 9:35. ^{22:25,}

²⁶ Маттай 20:25-27; Марк 10:42-44. ^{22:27} Яхьья 13:12-15. ^{22:30} Маттай 19:28.

^{22:35} Маттай 10:9, 10; Марк 6:8, 9; Лака 9:3; 10:4. ^{22:37} ЕшаI-ЯхIу 53:12.

Иийсас Зайт-диттийн лам тIехь доIа дар

(Маттай 26:36-46; Марк 14:32-42)

³⁹Гуттар а Ша ма-ваххара, Зайт-диттийн лам тIе вахара Иийса. Мурдаш а бахара Цуьнца. ⁴⁰Шаш дIакхаьчча, Иийсас элира: «ДоIа де, шаш къилахь долчу лаамашна кIел ца дисийта».

⁴¹Ша а царна тIулг кхоссал йолчу метте дехьа а ваьлла, гора а воьжна, доIа дан хIоьттира: ⁴²«Дада! Хьайн лаам белахь, и къаьхьа кад Суна юххехула чекхбаккхаь! Делахь а, Сан лаамца доцуш, Хьан лаамца хуьлийла дерриг а». ⁴³Стигалара деанчу малико дог чIагIдира Цуьнан. ⁴⁴Халачу хьолехь кхин а чIоIа доIа дан хIоьттира Иийса. Цуьнан хьацар, цIийн тIадамаш санна, лаьтта оьгура.

⁴⁵ДоIа дина а ваьлла, мурдашна тIевахара Иза. ГIайгIано дог дохийна, гIелбелла, бийшина Юхкуш карийра Цунна уьш. ⁴⁶«Шу дийшина хIунда Юхку? — хаьттира Иийсас — ХьалагIовтта, доIанаш де, шаш къилахь долчу лаамашна кIел ца дисийта».

Иийсана ямартло яр а, Иза схьалацар а

(Маттай 26:47-56; Марк 14:43-50; Яхьья 18:3-11)

⁴⁷Иийсан къамел чекх ца даьллера, адамийн тоба гучуяьлча. Хьалха ваьлла вогIура шийта векалан тобанан юкъахь хилла ЯхIуд. Иза Иийсана тIевеара — Цунна барт баккха. ⁴⁸Иийсас хаьттира: «ЯхIуд, барт а боккхуш, ямарта волуш ву хьо Адамийн КIантана?»

⁴⁹Иийсаца болчара, гIуллакх муха ду а гина, хаьттира: «Эла, тарраш схьаэца оха?» — аьлла. ⁵⁰Царах цхьаммо тур тоьхна динан коьртачу ден ялхочун аьтту лерг даьккхира.

⁵¹Амма Иийсас элира: «Собар де, тоьар ду!» Цо, куьг Iоьттина, лерг тодира цу стеган.

⁵²Юха Ша лаца баьхкинчу динан коьрта дайшка а, Делан цIийнан гIаролхойн хьаькамашка а, баккхийчаьрга а элира Цо: «Талорхо лаца доьлхуш санна, таррашций, хьокханаший ара ма девлла шу! ⁵³ХIора дийнахь шайца Со Делан цIийнан кертахь волуш, Суна тIе куьг ма ца ойура аш. Амма хIинца ерг шун хан ю, иблисан бодане ницкъ баьржи-на хан».

Кипас Иийса дIатасар

(Маттай 26:57, 58, 69-75; Марк 14:53, 54, 66-72; Яхьья 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Цара Иийса, схьа а лаьцна, динан коьртачу ден цIа чу вигира. Кипа, царна гено тIаьхьа а хIоьттина, вахара. ⁵⁵Гулбелларш, кертахь цIе а латийна, бохлуш хевшина Iаш бара. Кипа а вара царна юкъахь хьйна Iаш.

^{22:53} Лака 19:47; 21:37.

⁵⁶ Цхъана йоІана-ялхочунна гира иза цѐра юххехь Іаш. Леррина Кипе а хъаьжна, цо элира: «И стаг а вара Цуьнца».

⁵⁷ Амма Кипас элира: «Зуда, суна ца вевза Иза».

⁵⁸ Жимма тІаьхьо цхъаммо, хІара гина, элира: «Хьо а ву царах цхъаь». «ХІан-хІа, вац», – жоп делира Кипас.

⁵⁹ Кхин цхъа сахьт хан яьлча, кхин цхъаммо а, тІедожош, элира: «ХІара билггала хилла Ийсаца, хІунда аьлча хІара а галилайхо ву».

⁶⁰ Кипас дуьхьало йира: «Стаг, ахь хІун дуьйцу ца хаьа суна», – аьлла.

Цуьнан къамел чекх а далале, нІаьна кхайкхира. ⁶¹ Веза Эла, юха а вирзина, нийсса Кипина тІе хъаьжира. ТІаккха дагадеара цунна Везачу Элан дешнаш: «Тахана нІаьна кхайкхале, Со кхузза дІатосур ву ахь». ⁶² Кипа, кертара ара а ваьлла, доггах вилхира.

ТІемалоша Ийсана ницкъ бар

(Маттай 26:67, 68; Марк 14:65)

⁶³ Ийса ларвеш болу нах Цунах боьлуш, Цунна етгаш бара. ⁶⁴ Цара, Цуьнан бІаьргаш дІа а боькхий, тоха а тухий, хоттура: «Хьо пайхамар велахь, дийцал, хьан тоьхна Хьуна?» ⁶⁵ Кхин дуккха а Иза сийсазвеш долу хІуманаш дуьйцура цара.

Кхеташонехь барт хаттар

(Маттай 26:59-66; Марк 14:55-64; Яхьья 18:19-24)

⁶⁶ Гуьйранна хьалххе шайн кхеташоне гулбелира баккхий нах. Царна юкьахь бара динан коьрта дай а, Іелам нах а. Уьш болчу валийра Ийса. ⁶⁷ «Хьо Дала Леррина Кьобалвинарг велахь, нийсса тхоьга схьаала», – бохура цара.

Ийсас элира: «Ас шуьга Со И ву алахь, шу тешар дац. ⁶⁸ Нагахь Ас шуьга хаттахь, аш а Суна жоп лур дац. ⁶⁹ Амма хІинца дуьйна дІа Адамийн КІант Нуьцкъалчу Далла аьтту агІор хиьна Ийр ву».

⁷⁰ Уьш массо а хетта буьйлабелира: «Хьо Делан КІант ву ткъа?»

Цо жоп делира: «Аш шаьш а боху-кх Со ву».

⁷¹ ТІаккха цара элира: «Кхин хІун тоьшаллаш оьшу кхузахь? Цуьнан багара схьадаьлла иза хези-кх вайна!»

Ийса Пулат волчу валаво

(Маттай 27:1, 2, 11-14; Марк 15:1-5; Яхьья 18:28-38)

23 ¹ Цул тІаьхьа берриг а церан гулам, хьала а гІаьттина, Ийса а эцна, Пулатана тІе бахара. ² Цигахь Иза бехке ван хІиттира уьш: «Тхуна хІара стаг нах карзахбохуш вуьйла хиьна. Кхо паччахьна ял ма ло боху, Ша Дала Леррина Кьобалвинарг ву боху, ткъа иза паччахь ву бохург ду».

³ Пулата хаьттира Цуьнга: «Хьо жуьгтийн кьоман Паччахь ву?»

Ийсас жоп делира: «Ахь а боху-кх иза».

⁴ ТІаккха Пулата динан коьртачу дайшка а, халкье а дІахайитира: «И стаг бехке ван цхъа а бахьана дац сан».

⁵ Амма цара юх-юха а бохура: «Шен хьехамашца халкъ берриг а ЯхІуд-махкахь меттахдаьккхина Кхо. Вола Галилайхь волавелла, ткъа хІинца кхуза а кхъаьчна».

Ийса ХІародана хьалха

⁶ И дешнаш а хезна, Пулата хаьттира: «ХІара стаг галилайхо ву?» – аьлла. ⁷ Ткъа шена Ийса ХІародан куьйга кІел болчу махкара вуй хиьча, цо Иза цу хенахь Ярушалайме веана волчу ХІародана тІе хъажийра. ⁸ Ийса гича, чІогІа самукьаделира ХІародан, хІунда аьлча дукха хенахь дуьйна Иза ган лууш ша волу дела. Цунна Ийсах лаьцна дукха хІуманаш хезнера, цундела Цуьнгара цхъа тамашийна болх ган лууш вара иза. ⁹ Цо Ийсага дуккха а хеттарш дира, амма Вукхо цхъа а жоп ца делира. ¹⁰ Динан коьрта дай а, Іелам нах а бара цигахь, шайн ма-хуьлуу Ийса бехке веш. ¹¹ ХІарода а, цуьнан ТІемалоша а, бела а бийлина, доггах Ийса сийсаз а вина, Цунна тІе дезачу, лепачу кІадин оба а кхоьллина, Иза Пулат волчу дІахъажийра. ¹² ХІинцалц схъа ши мостагІа хилла волу Пулат а, ХІарод а цу дийнахь ши доттагІа хилира.

Ийса вен кхел йо

(Маттай 27:15-26; Марк 15:6-15; Яхьья 18:39-19:16)

¹³ Пулата динан дайшка а, хъаькамашка а, халкье а, схъа а кхайкхина, ¹⁴ элира: «ХІара стаг халкъ карзахдоккху аьлла, валийна аш суна тІе. Шуна хьалха ас Цуьнга барт хаьттина, амма аш Цуьнан бехк беш тІедожийнарг суна гучу ца дели. ¹⁵ ХІародана а ца карийна Цуьнан бехк болуш хІумма а, цундела цо юхавайтина Иза. Шуна ма-гарра, Цо хІумма ца дина Иза вен бахьана хиллал. ¹⁶ Ас, вай деш ма-хиллара, шодмаш а еттийтина, дІахьобур ву Иза»*.

¹⁸ Амма массо а цхъаьний маьхъарий хьекха буьйлабелира: «Ве Иза! Барраб тхуна схьахеца!» – бохуш. ¹⁹ (Палахь нах карзахбахарна а, стаг верна а чувоблила вара Барраб.)

²⁰ Пулата, Ийса дІахеца лууш, кхин цкъа а хаьттира халкье. ²¹ Амма хьобкхуш маьхъарий дара: «ЖІарах дІатоха Иза! ЖІарах дІатоха Иза!» – бохуш.

²² Пулата кхозлагІа а хаьттира: «ХІунда? Цо хІун зулам дина те? Иза вен Цуьнгара даьлла цхъа а хІума ца карийна суна. Ас шодмаш а еттийтина, дІахьобур ву Иза!»

²³ Амма цара чІогІа маьхъарий хьобкхура, Иза жІарах дІатоха бохуш. Церан маьхъарий бахьана долуш, Пулат царна кьарвелира. ²⁴ Цо сацам

* ^{23:16} *Цхьадолчу тептарина тІе тоьхна ду Маркан тептар тІера (15:6) 17-гІа аят: ХІора Пасахьан дезачу дийнахь чубоьккинчарах цхъаь арахеца везаш вара Пулат.*

бира церан лаам кхочушбан. ²⁵Цара ма-деххара, стаг вийна а, адам кар-захдаьккхина а волу зуламхо дIа а хецна, церан лаам кхочушбе аьлла, ом-ра дира цо.

Иийса жIарах дIатохар

(*Маттай 27:32-44; Марк 15:21-32; Яхья 19:17-27*)

²⁶Иийса дIавуьгучу хенахь тIемалоша шен кха тIера вогу Къуринара ШамIа цIе йолу цхьа стаг схьалецира. ЖIаран бIогIам цуьнга ги а бол-лийтина, Иийсана тIаьххье дIабахийтира цара.

²⁷Иийсана тIаьхьа дукха адам догIура, царна юкьахь Цунах къахеташ боьлху зударий а бара. ²⁸Цо, юха а вирзина, элира цаьрга: «Ярушалайман йоIарий, Сох ма делха, шайх а, шайн берех а делха. ²⁹Цхьа хан йогIур ю наха олуш: „Ирс долуш бу бер ца хуьлурш а, бер цкъа а даза берш а, цкъа а дакхоза берш а“». ³⁰ТIаккха наха бохур ду лаьмнашка: „Тхуна тIе эгий-ша!“ гунашка: „Тхо дIахьулдейша!“ ³¹ТIе гIа даьлчачу къоначу диттаца и болх беш хилча, декъачу диттах хIун хир ду?»

³²Иийсаца вен вуьгуш ши талорхо а вара. ³³«Туьта» олучу метте схьа-баьхкира уьш. Цигахь Иийса жIарах дIатуьйхира, ши талорхо а – цхьаь Цунна аьтту агIор, важа аьру агIор дIатуьйхира. ³⁴Иийсас бохура: «Дада, гечдехьа кху адамашна, шайш хIун деш ду ца хаьа-кх кхарна».

ТIемалоша, кхаж а тосуш, Иийсан тIеюху хIуманаш йийкьира. ³⁵Нах, дIа а хIиттина, хьожуш лаьттара. Хьаькамаш Цунах боьлура: «Кхиберш кIелхьарбохура Цо! ХIинца Ша кIелхьарваккха, нагахь Иза Дала леррина Къобалвинарг велахь!»

³⁶ТIемалой а бара уллохь лаьтташ, бела а боьлуш. Цара Иийсага кем-сийн къонза кховдийра: ³⁷«Хьо кIелхьарваккха, нагахь Хьо жуьгтийн къоман Паччахь велахь!» – аьлла.

³⁸Иийсана тIехула дIатоьхначу уьнна тIехь яздина дара: «ХIара жуьг-тийн къоман Паччахь ву», – аьлла.

³⁹ЖIарах дIатоьхначу цхьана талорхочо Иийса сийсазвеш бохура: «Хьо Дала Леррина Къобалвинарг вац? Хьуо а, тхо а кIелхьардаха!»

⁴⁰ШолгIачо шен накъост сецавора: «Делах ца кхьору хьо? Изза таIзар дац хьуна динарг а? ⁴¹Вайшинна дина таIзар нийса, догIуш дина ду, ткъа кху стеган цхьа а бехк бац». ⁴²Цо элира Иийсага: «Иийса, со дагаваийта-лахь, Айхьа Хьайн Олалла кхочушдеш».

⁴³ТIаккха Иийсас элира цуьнга: «Билггала боху хьобга: тахана Соьца ялсаманехь хир ву хьо».

^{23:30} ХIушаI 10:8; Довзийтинарг 6:16. ^{23:34} Забур 21:19. ^{23:35} Забур 21:8. ^{23:36} Забур 68:22.

Иийса кхалхар

(*Маттай 27:45-56; Марк 15:33-41; Яхья 19:28-30*)

⁴⁴Дийнан делкъахан еара. Лаьтта тIе цIеххьана бода беара, иза кхаа сахьтехь лаьттара. ⁴⁵Малх лаьцнера. Делан цIийнан уггар езачу чьонна дубьхал оьллина долу кирхьа юккъехула декъаделира. ⁴⁶Иийсас чIогIа мохь туйхира: «Дада! Сайн са Хьан кара дIало Ас!» Иза а аьлла, Иийса кхелхира.

⁴⁷Дерриг иза гиначу тIеман хьаькамо, Далла хастам а бина, элира: «И стаг билггала Делан лаамехь вара!»

⁴⁸Хьовса баьккина нах, дерриг а хилларг гича, чIогIа халахеташ, гIай-гIанца некха тIе куьйгаш а детташ, юхабирзира. ⁴⁹Амма Иийса вевзарш, Галилайра дуййна Цунна тIаьхьа баьккина зударий а тIехь, геннара хьожуш лаьттара.

Иийса дIаволлар

(*Маттай 27:57-61; Марк 15:42-47; Яхья 19:38-42*)

⁵⁰Юсуп цIе йолуш цхьа стаг вара цигахь. Иза кхеташона юкьахь а волуш, Делан лаамехь, дика стаг вара. ⁵¹Цо Иийсана йина кхел къобал ца йинера. ЯхIуд-махкахь йолчу Рамат цIе йолчу гIалара вара иза. Делан Олалла тIекхачаре сатуьйсура цо. ⁵²Пулат волчу а веана, Иийсан дакъа схьадийхира Юсупа. ⁵³Цо дакъа, жIара тIера схьа а даьккхина, кIади юкьа а хьарчийна, ломах яьккхинчу къубба чу диллира. Цу къубба чу цхьа а дакъа диллаза дара. ⁵⁴Иза пIераскан де дара – Далла лерина шоьтан денна кечам бо хан тIейогIуш яра.

⁵⁵Галилайра дуййна Иийсаца баьккина зударий а бахара Юсупана тIаьхьа. Иийсан дакъа къубба чу дуьллуш гира царна. ⁵⁶Цара, цIа а баьккина, хаза хьожа йогIу даьтта а, хьакхарш а кечдира. Шайна тIедиллина ма-хиллара, Далла леринчу шоьтан дийнахь садаIира цара.

Иийса веллачуьра денвалар

(*Маттай 28:1-10; Марк 16:1-8; Яхья 20:1-10*)

24 ¹Иуйранна хьалххе, сатосучу хенахь, кIиранан хьалхарчу дий-нахь, шайш кечдина хьакхарш а эцна, зударий къубба йолчу баха-ра. ²Къуббанна тIетовжийна тIулг дIакарчийна карийра царна. ³Чьохьа бевлча, царна Иийса-Элан дегI ца карийра. ⁴Юха, уьш цецбевлла лаьтта-чу хенахь, царна хьалха хIоьгтира къегаш духар дубьхина ши стаг. ⁵Кхе-рабелла, бертал ийгира зударий. Шина стага элира цаьрга: «Дийнаниг беллачарна юкьахь хIунда лобху аш? ⁶Иза кхузахь вац, Иза денвелла!»

^{23:45} Арадаккхар 26:31-33. ^{23:46} Забур 30:6. ^{23:49} Лака 8:2, 3. ^{23:56} Арадаккхар 20:10; Карлабаьккхинарг 5:14. ^{24:6, 7} Маттай 16:21; 17:22, 23; 20:18, 19; Марк 8:31; 9:31; 10:33, 34; Лака 9:22; 18:31-33.

Дагадаийта Ша Галилайхь волуш Цо шуьга аьлларг: ⁷ „Адамын КІант кьинош летийначу нехан кара дІалур ву, жІарах дІа а тухур ву, амма кхозлагІчу дийнахь денлур ву“».

⁸ТІаккха царна дагадеара Ийсан и дешнаш. ⁹Къубба йолчуьра юха а баьккина, и дерриг цхьайтта векална а, кхечу мурдашна а дийцира цара. ¹⁰Шайна гинарг векална дубьцучаьрца бара Магдалера Марем а, Яхьани а, Якъубан нана Марем а, кхиболу зударий а. ¹¹Амма зударша дийцинчух цхьа а ца тийшира. Церан дешнаш даьсса хийтира. ¹²Ткъа Кипа, хьалагІаьттина, ведда къубба йолчу вахара. Чухьаьжначу цунна ша-ша яьхна Юхкуш кІадинан кескаш карийра. Иза юхавеара, хиллачух чІогаІа цец а вуьйлурш.

Іаммас-эвла бовдучу новкъахь.

(Марк 16:12, 13)

¹³Цу дийнахь цигахь хиллачех ши стаг вара Јрушалаймера цхьайтта чаккхарма генахь йолчу Іаммас-эвла вовдуш. ¹⁴Цу шиммо оцу хиллачу хІуманех лаьчна дубьцура. ¹⁵Юха и шиь къамел деш схьавогуш, тІевеана Ийса цаьрца дІаволавелира. ¹⁶Дала цу шина стагана Ийса ца вовзийтира. ¹⁷Ийсас хаьттира цаьрга: «ХІун дубьцуш ву шуьшиь новкъахула вогуш?»

Важа шиь сецира, гІайгІане яхьаш а йина. ¹⁸Царах цхьамма, цуьнан цІе Кхалайп яра, элира: «Хьо, схьагарехь, Јрушалаймехь цхьаь ву-кх хІокху деношкахь хІун ду ца хууш виснар?»

¹⁹«Ткъа хІун хилла?» – хаьттира Ийсас.

«Назаргарчу Ийсаца доьзна хилларг, – жоп делира цара. – Иза пайхамар вара. Далла а, массо адамна а хьалха нуьцкъала Устаз а, инзаре хІуманаш Дийриг вара И. ²⁰Динан коьртачу дайша а, тхан хьаькамаша а вен кхел а яйтина, жІарах дІатохийтира Иза. ²¹Тхо чІогаІа тешна дара Цо Израил-мохк ПаргІатбоккхург хиларх. Цу тІе, хІинца кхозлагІа де а ду и дерриг а хилла. ²²Амма тхуна юкъара цхьаболчу зударша цецдаьхна тхо. ХІокху Іубьйранна хьалххе, сатосучу хенахь, къубба йолчу бахача, ²³Ийсан дегІ ца карийра царна. Схьабаьккинчу цара дийцира тхуна, шайна хьалха цхьана суьртехь хІиттинчу маликаша Иза дийна ву боху аьлла. ²⁴Цул тІаьхьа тхан накъостий бахара уьш хиллачу къубба тІе, зударша ма-дийццара карийра дерриг а, амма Ийса царна цигахь ца гира».

²⁵ТІаккха Ийсас элира шина некъахочуьнга: «Ма сонта ду шу! Ма сиха дац шун дегнаш дерриге а пайхамарша дийцинчух теша! ²⁶Дала Леррина Кьобалвинарг Ша болу баланаш лан дезаш вац, Шен сийлалле кхачархьама?» ²⁷Муса-пайхамарна тІера дІаволавелла, массо а пайхамарша Шех лаьчна Делан Йозанаш тІехь аьлларг царна дийцира Ийсас.

²⁸Уьш цхьана юьрта йисте кхаьчча, Ийсас Ша кхин а дІаваха воллу сурт хІоттийра. ²⁹Амма цара дехарш дира Цуьнга: «Тхобца сацахьа, де суьйренгахьа а лестинера», – аьлла. Ийса цаьрца сацархьама ца чу вахара. ³⁰ХІума яа буьйралуш Иза бепиг, схьа а эцна, доІанца цунах баркалла а аьлла, декъа а декъна, цаьрга дІакховдо вуьйлира. ³¹Дала цу шина стагана Ийса вовзийтира. Амма Ийса царна ца гуш хилира. ³²Уьш вовшашка хетта буьйлабелира: «Вай новкъа догуш, къамел деш а, Цо Делан Йозанан маьІна дубьцуш а дегнаш айаделла догуш дацара вайн?» – бохуш.

³³Сихха хьалагІаьттина, и шиь Јрушалайме вахара. Цигахь царна гулвелла цхьайтта векал а, цаьрца берш а карийра. ³⁴Векална дийцира: «Ве-за Эла билгала денвелла! Иза ШамІина хьалха хІоьттинера!»

³⁵Юха кху шиммо дийцира шайца новкъахь хиллачух а, Цо бепиг кагдечу хенахь, шайна Ийса вовзарх а лаьчна.

Денвелла Ийса мурдаш болчу вар

(Маттай 28:16-20; Марк 16:14-18; Яхьья 20:19-23; Векалийн 1:6-8)

³⁶Церан къамел чекх а ца даьллера, Ийса, Ша царна юкъа а веана: «Машар хуьлда шуьца», – аьлла, вистхилча.

³⁷Уьш, кхерабелла, дІасевцира, шайна гуш дерг гІаларт ду моьттуш. ³⁸Ткъа Цо бохура: «Шу кхера хІунда делла? Шеко хІунда йогу шу дегнаш чу? ³⁹Хьовсал Сан куьйгашка а, Сан когашка а. ХІара Со ву! Куьг Іоттал Сох, схьаьховсал. ГІалартан дегІ а, даьІахкаш а ца хуьлу, ткъа Сан, шуна ма-гарра, дегІ ду».

⁴⁰Иза а аьлла, Цо Шен куьйгаш а, когаш а гайтира. ⁴¹Амма уьш цецбевлла а, хазахетта а ца тешара гучух. ТІаккха Ийсас хаьттира: «Ја хІумма а юй шун?» ⁴²Цара беттина чІара белира Цунна. ⁴³Цо, схьа а эцна, биира иза царна хьалха.

⁴⁴«ХІара дара Ас шуна дийцинарг Со шуьца волчу хенахь, дерриг а Сох лаьчна Мусан товратана тІехь а, кхечу пайхамарийн тептарш тІехь а, Забурана тІехь а яздинарг кхочуш ца хилча ца долу», – элира Цо.

⁴⁵Цул тІаьхьа церан хьекьал кІаргдира Цо, Делан Йозанаш уьш дика кхетийтархьама. ⁴⁶Цо элира цаьрга: «Јздина ду, Дала Леррина Кьобалвинарг бала лан а, веллачуьра кхозлагІчу дийнахь денвала дезаш а ву аьлла. ⁴⁷Цуьнан дуьхьа массо а халкъашка, Јрушалайм тІера дІадуьйладелла, кхайкха деза, кьиношна гечдайтархьама дохко а довлий, Далла тІедерза аьлла. ⁴⁸Шу оцу хІуманийн тешаш хилла дІахІуьттур ду. ⁴⁹Сан Дас лур ду аьлларг Ас дІакхочуьттур ду шуна, амма, лакхара шайна чу ницкъ боссалц, шу гІалахь совца деза».

Ийса стигала хъалаваккхар
(Марк 16:19, 20; Векалийн 1:9-11)

⁵⁰Цаьрца Ярушалаймера ара а ваьлла, Бет-Хине кхаччалц дIавахара Иза. Куьйгаш хъала а айина, уьш декъалбира Цо. ⁵¹Юха, уьш декъал а беш, царна гена а волуш, стигала хъалаваккхира Иза. ⁵²Мурдаш, Цунна сужде а бахана, корта а тоьхна, доккхачу хазахетарца Ярушалайме юха-баьхкира. ⁵³Цу дийнахь дуьйна, Далла хастамаш беш, гуттар а Делан цIийнан кертахь бара уьш.